rijksuniversiteit groningen

faculteit gedrags- en maatschappijwetenschappen

studiegids 2017/2018 pedagogische wetenschappen bacheloropleiding

STUDIEGIDS
BACHELOR PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN

2017/2018

INHOUDSOPGAVE

1 BESCHRIJVING INSTELLING, FACULTEIT, OPLEIDING 4

1.1 DE RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN 4
1.2 DE FACULTEIT GEDRAGS- EN MAATSCHAPPIJWETENSCHAPPEN 4
1.3 DE BACHELOROPLEIDING PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN 5

2 STUDENTENZAKEN 7

2.1 IN- EN UITSCHRIJVING 7
2.2 SERVICEKANTOOR DIENST UITVOERING ONDERWIJS 7
2.3 STUDIEVERTRAGING 8
2.4 STUDIEBEGELEIDING 8
2.5 INFORMATIEVOORZIENING 10
2.6 STUDEREN IN HET BUITENLAND 10
2.7 STUDIEVERENIGING ODIOM 11
2.8 HONOURS COLLEGE 122
2.9 STUDENTENSTATUUT 13

3. VOORZIENINGEN 14

3.1 UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK 14
3.2 COMPUTERNETWERK EN PC-ZALEN 14
3.3 REPRO EN KLAPPERWINKEL 14
3.4 METHODOLOGIEWINKEL 15
3.5 STUDENT PORTAL 15
3.6 CIT, INFORMATIE- EN COMMUNICATIETECHNOLOGIE 15
3.7 TALENCENTRUM 16
3.8 TESTOTHEEK PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN 16
3.9 UNIVERSITAIR AMBULATORIUM GRONINGEN (UAG) 17
3.10 CONCIËRGEDIENST 18
3.11 KANTINE 18
3.12 KWALITEITSZORG 18

4. ONDERWIJS EN TENTAMENS 19

4.1 COMMISSIES 19
4.2 TOELATINGSEISEN 20
4.3 ONDERWIJSBALIE EN ONDERWIJSBUREAU 21
4.5 ONDERWIJS EN EXAMENS 22
4.6 TENTAMEN- EN EXAMENPROCEDURE 24
4.7 PRIJSBELEID STUDIEKOSTEN 25
4.8 BELANGRIJKE ADRESSEN 26

5 INHOUDELIJKE INFORMATIE PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN 31

5.1 DE PROPEDEUSE 32
5.2 PROFIELSCHETS PEDAGOGIEK & ONDERWIJSKUNDE 34
5.3 PROFIELSCHETS ORTHOPEDAGOGIEK 34
5.4 ONDERZOEK 36

6 STUDIESCHEMA'S EN VAKKEN BACHELOR PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN 38

BIJLAGE I WETENSCHAPPELIJK PERSONEEL 108

BIJLAGE II STUDENTENSTATUUT 108

BIJLAGE III REGELS EN RICHTLIJNEN VAN DE EXAMENCOMMISSIE PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN EN ONDERWIJSKUNDE 114

BIJLAGE IV GMW-OER 120

BIJLAGE V OER BACHELOR PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN 147

BIJLAGE BIJLAGE VI WIJZIGINGEN 157

1 BESCHRIJVING INSTELLING, FACULTEIT, OPLEIDING

1.1 DE RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN

www.rug.nl

De Rijksuniversiteit Groningen (RUG) is opgericht in 1614 en bestaat uit 11 faculteiten, 9 graduate schools, ruim 45 bacheloropleidingen en 100 masteropleidingen. Aan de RUG studeren meer dan 30.000 studenten.

De universiteit wordt bestuurd door het College van Bestuur. Het College van Decanen, bestaande uit de voorzitters van alle faculteitsbesturen, heeft een adviserende functie op tal van gebieden. De Raad van Toezicht van de universiteit is belast met het toezicht op het bestuur en beheer van de gehele universiteit en is zelf verantwoording schuldig aan de minister van OCW. De Universiteitsraad, bestaande uit gekozen vertegenwoordigers van personeel en studenten, is het centrale medezeggenschapsorgaan.

1.2 DE FACULTEIT GEDRAGS- EN MAATSCHAPPIJWETENSCHAPPEN

http://www.rug.nl/gmw
https://twitter.com/rug_gmw
https://www.facebook.com/facgmw

Facultaire bestuursstructuur
De faculteit wordt bestuurd door het Faculteitsbestuur, die direct verantwoording schuldig is aan het College van Bestuur. Het faculteitsbestuur bestaat uit: de decaan, tevens portefeuillehouder onderzoek, de vice-decaan, tevens portefeuillehouder onderwijs, en de portefeuillehouder middelen. Een student is adviserend lid van het Faculteitsbestuur.
Per (cluster van) opleiding(en) benoemen het Faculteitsbestuur een opleidings- en een onderzoeksdirecteur. Overleg over de dagelijkse gang van zaken vindt plaats in zogenaamde basiseenheden.

Faculteitsraad

www.rug.nl/gmw/organization/board/faculty-council

De medezeggenschap van het personeel en de studenten van de Faculteit GMW is bij wet geregeld via de Faculteitsraad (FR) en bestaat uit negen gekozen leden uit het personeel en studenten van de faculteit. De negen zetels voor de studentengeleding worden op grond van de verkiezingen verdeeld onder de studentenfracties.
De faculteitsraad spreekt over allerlei zaken op het gebied van onderwijs, onderzoek, personeelsbeleid en financiën. Er is een aantal terugkerende onderwerpen, zoals de Onderwijs- en Examenregelingen (OERen) en het strategisch plan, maar de leden kunnen ook zelf ideeën inbrengen over zaken die de hele faculteit aangaan.

Opleidingen
De faculteit verzorgt de opleidingen Psychologie, Pedagogische Wetenschappen, Onderwijskunde en Sociologie. Daarnaast kent de faculteit de éénjarige opleiding tot leraar maatschappijleer, de Academische Opleiding Leraar Basisonderwijs en post-masteropleidingen tot klinisch psycholoog en orthopedagoog.

Excellentie
Waar mogelijk worden studenten en medewerkers gestimuleerd te excelleren. In het onderwijs kan dit bijvoorbeeld in de zogenaamde honourstrajecten van de bachelor- en masteropleidingen, en in de tweejarige researchmaster.

Wetenschappelijk onderzoek
De missie van de faculteit is het verrichten van hoogwaardig wetenschappelijk onderwijs en onderzoek, in onderlinge relatie tot elkaar. Aan de RUG hebben de meeste docenten ook een onderzoekstaak. Studenten nemen daardoor niet alleen kennis van onderzoeksresultaten, maar ook van de gehanteerde onderzoeksmethoden en –technieken. Aan het eind van de studie moet de student zelfstandig wetenschappelijk onderzoek kunnen doen.

Het onderzoek dat verricht wordt in de Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen is ondergebracht in drie onderzoeksinstituten: 1) Het Heymans Instituut voor onderzoek op het terrein van de Psychologie en haar grensgebieden; 2) Het Nieuwenhuis Instituut voor onderzoek van Onderwijs, Opvoeding en Ontwikkeling en 3) Het Gronings Centrum voor Sociaal-Wetenschappelijk Onderzoek voor onderzoek op het terrein van de Sociologie.

1.3 DE BACHELOROPLEIDING PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN

www.rug.nl/gmw/pedagogy-and-educational-sciences/education/bachelor

Opleidingsbestuur
De opleiding(en) Pedagogische wetenschappen worden aangestuurd door een management team (MT). De opleidingsdirecteur is verantwoordelijk voor de organisatie en kwaliteit van het onderwijs. De onderzoeksdirecteur is verantwoordelijk voor de organisatie en kwaliteit van het onderzoek dat is ondergebracht in het Nieuwenhuis Instituut. De opleidingsdirecteur en de onderzoeksdirecteur worden benoemd door het Faculteitsbestuur.

Doel opleiding
De bachelor Pedagogische wetenschappen in Groningen leidt studenten op tot academische professionals die in staat zijn hun kennis, inzichten en vaardigheden in te zetten ten behoeve van het (ortho)pedagogische en onderwijskundige onderzoek en de praktijk. De opleiding hecht eraan het onderwijs nauw aan te laten sluiten bij het (inter)nationaal wetenschappelijk onderzoek binnen de eigen discipline van de docenten.

Opbouw opleidingen Pedagogische wetenschappen
De bacheloropleiding Pedagogische wetenschappen bestaat uit een propedeutische fase van één jaar en een postpropedeutische fase van twee jaar. Elk studiejaar kent een studie-

belasting van 60 EC (European Credit Transfer System). Eén EC staat gelijk aan 28 uur studie. Het (voltijdse) programma is gebaseerd op een studie-inspanning van 180 EC, ca. 40 uur per week, verdeeld over 40 weken in een studiejaar. De studie kan verder opgedeeld worden in een Major van 150 EC en een Minor van 30 EC. De Minor is opgenomen in het derde studiejaar.

De bacheloropleiding Pedagogische wetenschappen onderscheidt drie afstudeerrichtingen: Pedagogiek & Onderwijskunde, Orthopedagogiek en het Double Degree-programma Academische Opleiding Leraar Basisonderwijs (AOLB) (zie figuur 1). Voor dit laatste programma kiest de student meteen bij de instroom.

Bij Pedagogische wetenschappen kiezen studenten in de loop van de eerste periode van het tweede studiejaar voor de afstudeerrichting Pedagogiek & Onderwijskunde of Orthopedagogiek.

Het Double Degree-programma van de Academische Opleiding Leraar Basisonderwijs wordt samen met de pabo's van drie hogescholen aangeboden, te weten Hanzehogeschool Groningen, Noordelijke Hogeschool Leeuwarden en Stenden Hogeschool locatie Groningen. Om die reden heeft het programma AOLB een relatief zelfstandige positie. Afgestudeerden ontvangen na vier jaar een bachelordiploma Pedagogische wetenschappen en een diploma Leerkracht basisonderwijs.

2 STUDENTENZAKEN

2.1 IN- EN UITSCHRIJVING

University Student Desk / Information Services
http://www.rug.nl/education/international-students/international-service-desk
Voor informatie over aanmelding, plaatsing, in- en uitschrijving, college- en examengeld, het aanvragen van examens en de afgifte van verklaringen aan derden kun je terecht bij de University Student Desk (USD) van de RUG. De USD verzorgt de officiële inschrijving en registratie van studenten en extraneï en de hieraan gekoppelde ontvangst van de college- en examengelden, de wettelijke toelatingsregeling tot onderwijs en examens en het colloquium doctum. Langskomen bij de USD is mogelijk op afspraak en is dagelijks geopend voor vrije inloop van 15.00-16.00 uur. In de zomervakantie gelden beperkte openingstijden. Bezoekadres: Academiegebouw, Broerstraat 5, 1e verdieping, tel. 050-363 8004 (10.00-16.00 uur). Postadres: Postbus 72, 9700 AB Groningen.

De USD maakt deel uit van Information Services. Op de website van Information Services staan de telefoonnummeers en bereikbaarheid van de verschillend afdelingen.

Studenten kunnen 24 uur per dag hun vragen stellen aan de USD via: www.rug.nl/hoezithet.

Adreswijziging
Wanneer je verhuist, moet je je adreswijziging doorgeven aan de USD van de RUG.

Inschrijving als student
Studenten die studiefinanciering ontvangen betalen gedurende zes jaar het wettelijk collegegeld (in 2017/2018 € 2006,-).
Inschrijven gaat via Studielink: www.rug.nl/inschrijving of www.rug.nl/hoezithet.

Uitschrijving tijdens het studiejaar
Meer informatie is te verkrijgen bij de USD van de Rijksuniversiteit Groningen of via www.rug.nl/hoezithet.

2.2 SERVICEKANTOOR DIENST UITVOERING ONDERWIJS
www.duo.nl

Adres: Kempkensberg 4, 9722 TB Groningen, tel. 050-599 7755.
Het Servicekantoor van Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) verstrekt informatie over en bemiddelt bij problemen op het gebied van de studiefinanciering. Bij het Servicekantoor zijn tevens aanvraag- en wijzigingsformulieren en diverse brochures over studiefinanciering verkrijgbaar. Langsgaan kan alleen op afspraak.

2.3 STUDIEVERTRAGING

Loop je door bijzondere omstandigheden studievertraging op, meld dat dan onmiddellijk bij je studieadviseur. Als de studieadviseur je doorverwijst naar een studentendecaan van het SSC moet je binnen vier weken een afspraak maken. Alleen dan kun je in aanmerking komen voor financiële compensatie uit het profileringsfonds van de universiteit.
Je bent er als student zelf verantwoordelijk voor dat je je vertraging op tijd bij de juiste instantie meldt. Zorg er dus voor dat je goed op de hoogte bent van de regeling profileringsfonds.

Studieadviseur Pedagogische Wetenschappen
Email: studieadvies.pedok@rug.nl
Telefoon: 050 363 6301

2.4 STUDIEBEGELEIDING

www.rug.nl/ssc (inloggen via *My University*)

Veel vragen en problemen hebben direct te maken met de inhoud van de studie. Het is verstandig in deze gevallen eerst met iemand binnen de eigen opleiding te praten, bijvoorbeeld met een medestudent, mentor, docent of de studieadviseur.
Vragen of problemen kunnen ook van meer persoonlijke aard zijn en/of betrekking hebben op studievaardigheden, wettelijke regelingen en dergelijke. Wie hiervoor niet binnen de eigen opleiding geholpen kan of wil worden, kan terecht bij onderstaande instanties.

Het Studenten Service Centrum
Bij het Studenten Service Centrum kun je terecht voor advies, ondersteuning, en cursussen op het gebied van studie en studeren. Je kunt denken aan advies bij in- en uitschrijven, studievertraging, geldzaken, studiekeuzekwesties, bezwaar en beroep, studeren in het buitenland, academische vaardigheden en aan (individuele) ondersteuning bij persoonlijke problemen.

Het **SSC** bestaat uit vier onderdelen verspreid over verschillende locaties:

- **Universitaire Studenten Desk *www.rug.nl/usd***
  Studenten, maar ook aankomende studenten uit binnen- en buitenland kunnen bij de USD terecht met vragen over o.a. studiemogelijkheden, toelating, aanmelding, in- en uitschrijving, studiekeuze, loting en selectie, studievertraging, (studie)financiering en arbeidsmarkt. Bij complexe en/of privacygevoelige kwesties maken de medewerkers van de USD een afspraak voor je met een studentendecaan.
- **Studie Ondersteuning** is een expertisecentrum op het gebied van academische vaardigheden met als doel studenten soepel door hun studie te loodsen door middel van een ruim aanbod aan cursussen op het gebied van effectief studeren, academische schrijfvaardigheid en persoonlijke ontwikkeling.
- **Studentendecanen** zijn gespecialiseerd in financiële kwesties, in- en uitschrijvingsvraagstukken, loting en selectie, studiekeuzeproblemen, studeren met een functiebeperking en bezwaar- en beroepsprocedures. Bij een studievertraging door bijzondere omstandigheden van meer dan 15 EC's is een afspraak

met een studentendecaan van groot belang voor je recht op afstudeerondersteuning. Meld direct, dat werkt perfect! Meer hierover vind je op de website: www.rug.nl/studievertraging

- **Studentenpsychologen** De studentenpsychologen bieden hulp bij problemen op het gebied van studeren, het omgaan met anderen, relatie met ouders, beslissingen nemen, spanningen en angsten, depressiviteit en gebrek aan assertiviteit. De hulp bestaat doorgaans uit een (korte) serie individuele gesprekken. Er zijn ook vormen van hulp in groepsverband, zoals een assertiviteitstraining of een kortdurende groepstherapie.

De website www.rug.nl/hoezithet is een 24-uurs service van het SSC voor vragen over nog veel meer relevante onderwerpen. Staat je vraag er niet bij, dan kun je via de contactbutton op deze website een mail sturen aan de *University Student Desk*.

Career Services
www.rug.nl/careerservices

De Rijksuniversiteit Groningen wil studenten optimale ontwikkelingsmogelijkheden bieden ter voorbereiding op hun loopbaan. Onder de vlag van Career Services worden verschillende activiteiten georganiseerd met als doel studenten te helpen bij het maken van (studie)keuzes. Career Services bereidt hen voor op de arbeidsmarkt. Om dit te bereiken werkt Career Services actief samen met de faculteiten, studie- en alumniverenigingen en andere aanbieders op het gebied van career services.

Op maandag tussen 11:00 en 17:00 en dinsdag tot en met vrijdag van 10:00 tot 18:00 kun je bij Career Services in de I Shop terecht (Oude Kijk in 't Jatstraat 19).

Bureau Vertrouwenspersoon
http://www.rug.nl/about-us/organization/service-departments/confidential-advisor

Adres: Visserstraat 47-49, 9712 CT Groningen, tel. 050-363 5435. Openingstijden: maandag t/m vrijdag van 9.00-17.00 uur (op afspraak). Studenten en medewerkers van de Rijksuniversiteit Groningen kunnen Bureau Vertrouwenspersoon inschakelen wanneer ze met ongewenst gedrag (waaronder stalking) of ongelijke behandeling te maken krijgen. Medewerkers kunnen ook contact opnemen met de vertrouwenspersoon wanneer ze tegen conflicten in de werksituatie aanlopen. De vertrouwenspersoon is onafhankelijk en heeft toegang tot alle noodzakelijke informatie.

De vertrouwenspersoon kan hulp bieden bij:

- Ongewenst gedrag
- Stalking
- (On)gelijke behandeling
- Conflicten in de werksituatie

2.5 INFORMATIEVOORZIENING

De opleiding communiceert met haar studenten via verschillende media. Dit zijn:

- Studentportal: de elektronische leeromgeving: http://studentportal.rug.nl
- e-mail: het account dat door de RUG aan elke student is toegekend
- brieven: naar het adres dat bij de RUG via studielink bekend is
- UK: de Universiteitskrant, via de widget op *My University*
- ProgressWWW: het aanmeldingssysteem voor cursussen en tentamens

Om te zorgen dat je geen belangrijke informatie mist is het erg belangrijk dat je deze media regelmatig raadpleegt. Gebruik het officiële e-mailaccount van de RUG, of link dit door naar een privé-account. Log regelmatig in op Student Portal, zodat mededelingen bij cursussen je bereiken. Houd ook het postadres actueel: via de post komen brieven van bijvoorbeeld de Examencommissie. Je bent zelf verantwoordelijk voor je bereikbaarheid.

2.6 STUDEREN IN HET BUITENLAND
www.rug.nl/gmw/exchange

Het is mogelijk om een deel van je opleiding in het buitenland te doen. Het volgen van je minor, het lopen van een stage of het doen van een afstudeerproject elders biedt gelegenheid tot verbreding en verdieping van je studie en draagt bij aan je individuele ontwikkeling en profilering ten opzichte van de arbeidsmarkt. De opleiding, de faculteit en de universiteit als geheel participeren in verschillende samenwerkingsverbanden met buitenlandse Universiteiten, en het Europese Erasmus programma.
Voor een studie of stage in het buitenland is in veel gevallen financiële ondersteuning mogelijk, zoals een Erasmusbeurs.
Studeren in het buitenland vergt goede voorbereiding. De examencommissie moet je studieplannen goedkeuren en daarna moeten praktische zaken geregeld worden op het gebied van financiën, huisvesting en dergelijke. Het advies is om zo vroeg mogelijk (kan al in je eerste jaar) te beginnen met het oriënteren op een buitenlandperiode. Informatie over studeren in het buitenland wordt geboden door Mobility Office:
Grote Kruisstraat 2/1,eerste verdieping naast de Onderwijsbalie (Heymansgebouw)
Telefoon: 050 363 6559
Openingstijden: dinsdag en donderdag 9.30 - 11.30
E-mail: exchange.gmw@rug.nl
Externe studenten: rug.nl/gmw/exchange
GMW studenten: informatie beschikbaar via Nestor (Organisatie: ‘Study/Internship Abroad’)

Bachelor: minor in het buitenland
Voorwaarde voor een buitenlandminor (een vrije ruimte van 30 studiepunten in semester 1 van je derde jaar) is dat je de propedeuse volledig hebt afgerond. Wetenswaardig is dat de opleiding een deel uitmaakt van een Europees minoren-netwerk, het Ed-Xchange programma: http://www.rug.nl/gmw/pedagogy-and-educational-sciences/ed-xchange/ of https://www.facebook.com/EdXchange.
Binnen dit programma kun je in het buitenland vakken volgen die aansluiten bij je studie (ortho)pedagogiek of onderwijskunde. Naast Ed-Xchange heeft de opleiding een aantal bilaterale overeenkomsten met universiteiten binnen Europa waarop je kunt intekenen voor je minor.
Naast de mogelijkheden die de opleiding zelf biedt kun je ook nog intekenen op aanbod middels universiteit-brede afspraken met instellingen in het buitenland. Meer informatie over de verschillende mogelijkheden en bestemmingen kun je opvragen bij het Mobility Office.

ESN-Groningen
Als je interesse hebt in kennismaking en samenwerking binnen internationale uitwisseling kun je terecht bij ESN (International Exchange Erasmus Student Network Groningen). ESN is een organisatie van Groningse studenten die geïnteresseerd zijn in internationalisering en zich onder meer bezighouden met de opvang van buitenlandse studenten. Het adres is Pelsterstraat 23, 9711 KH Groningen, tel. 050-363 7176, e-mail: info@esn-groningen.nl. Website: www.esn-groningen.nl.

2.7 STUDIEVERENIGING ODIOM

www.odiom.nl

ODIOM is de studievereniging van Pedagogische Wetenschappen. ODIOM is er om studenten meer bij de pedagogische praktijk te betrekken en om de studie voor alle studenten leuker, interessanter en gezelliger te maken. Dit wordt gedaan door excursies naar verschillende (ortho)pedagogische instellingen te organiseren, lezingen te houden, verschillende borrels en feesten te houden en vele andere (studie)activiteiten te organiseren. Daarnaast kunnen leden hun studieboeken kopen via ODIOM. Hierbij krijgen zij een flinke korting ten opzichte van de normale winkelprijs. Het introductiekamp wordt ook georganiseerd door ODIOM. Tijdens dit weekend kunnen de aankomende pedagogiekstudenten elkaar op een leuke en ontspannende manier leren kennen. Voor alle duidelijkheid, dit is geen ontgroeningskamp, maar een kennismakingsweekend, zodat de eerste contacten al voor het eerste college zijn gelegd.
Ook is het mogelijk om actief lid te worden van ODIOM. Dit kan door in het bestuur te gaan of in een commissie plaats te nemen. Zowel bestuurswerk als commissiewerk is een erg leuke, gezellige en leerzame ervaring en misstaat bovendien niet op je CV. De kamer van ODIOM bevindt zich aan de Grote Rozenstraat 38, kamer 23. Voor eventuele vragen kun je bellen naar 050-363 6538 of mailen naar bestuur@odiom.nl.

2.8 HONOURS COLLEGE

www.rug.nl/honours

Aan de universiteit bestaat de mogelijkheid voor talentvolle en ambitieuze bachelorstudenten om deel te nemen aan het University of Groningen Honours College. Het College biedt deze studenten, binnen de muren van de RUG, een omgeving waar ze kennis kritisch tegen het licht houden en worden uitgedaagd tot nieuwe inzichten en innovatieve manieren van denken.

Het honoursprogramma omvat 45 extracurriculaire studiepunten, waarvan 25 EC's zijn bedoeld voor verdieping en 20 EC's voor verbreding en persoonlijke ontwikkeling. De verdiepende studieonderdelen volgt een student aan de eigen faculteit. Het verbredende deel bestaat uit twee studieonderdelen van elk 5 EC's, te volgen bij een andere dan de eigen faculteit, en De Petrus Camper leergang. Hierin werken studenten een actueel thema uit, gerelateerd aan één van de honours modules die gevolgd is. Doordat het thema vanuit meerdere perspectieven wordt benaderd en in een interdisciplinair verband wordt uitgewerkt, komt zowel een kennis-, vaardigheden- als persoonlijke ontwikkelingscomponent aan bod. Het programma start in de tweede helft van het eerste studiejaar. De duur van het programma is zodoende vijf semesters. De extra studiebelasting is 25% en komt neer op ongeveer 10-12 uur extra studielast per week.

Goed presterende studenten (richtlijn top 10% van hun jaargroep) ontvangen een uitnodiging om te solliciteren naar een plaats aan het University of Groningen Honours College. Studenten die zeer gemotiveerd zijn, maar geen uitnodiging ontvangen, kunnen mits zij goede studieresultaten hebben, ook solliciteren. Selectie vindt plaats op basis van studieresultaten, CV, schriftelijke motivatie en referenties alsmede op basis van een gesprek van de kandidaat met een lid van de toelatingscommissie van het Honours College.

Specialisatie Excellentie gericht op de professie

Naast het klassieke Honours-programma wordt er bij Pedagogische Wetenschappen een Excellentie-traject aangeboden, gericht op de professie. Binnen het huidige bachelor honourstraject zijn de trajecten die studenten volgen veelal gekoppeld aan lopende onderzoeksprojecten binnen de faculteit. Het merendeel van de afstudeerders binnen de gedrags- en maatschappijwetenschappen komt echter terecht in een baan in het toegepaste en professionele werkveld. Voor studenten met deze oriëntatie wordt geprobeerd een betere aansluiting te vinden binnen de bestaande excellentietrajecten. Maximaal 30 studenten kunnen ervaring op doen met professionals (alumni) met een gevestigde reputatie.

2.9 STUDENTENSTATUUT

http://www.rug.nl/about-us/organization/rules-and-regulations/onderwijs/studentenstatuut/
Het Studentenstatuut is een overzicht van de rechten en plichten van zowel studenten als de universiteit, gebaseerd op landelijke wet- en regelgeving (vooral op de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, de WHW) en aangevuld met regelingen die specifiek van de RUG afkomstig zijn. De regelingen van de RUG zijn opgenomen in de bijlagen van het Studentenstatuut. Hiermee is het Studentenstatuut zelf geen rechtscheppend document, maar puur een beschrijving van de rechtspositie van studenten en de universiteit. Mocht er in het Studentenstatuut informatie staan die afwijkt van de wet- of regelgeving waar naar verwezen wordt, dan gaat de tekst van de betreffende wet- en regelgeving vóór de tekst uit het statuut.

3. VOORZIENINGEN

3.1 UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK

www.rug.nl/science-and-society/library

De wetenschappelijke informatievoorziening van de Rijksuniversiteit Groningen wordt verzorgd door de Universiteitsbibliotheek (UB), bestaande uit de UB Binnenstad, UB Zernike en de Centrale Medische Bibliotheek (CMB).

Alle literatuur die nodig is bij het actuele onderwijs en lopende onderzoek van de faculteit GMW is aanwezig in de **Collectie Gedrags- en Maatschappijwetenschappen** op de 3e verdieping van de UB Binnenstad. De verplichte studieliteratuur staat op de 2e verdieping.
De UB Binnenstad, gebouwd in 1987, is de afgelopen jaren grondig gerenoveerd. De bibliotheek biedt nu een grotere variatie aan studieplekken; van groepswerkplekken tot soloplekken, en van computerwerkplekken tot 'no devices'-plekken. Alle 2100 plekken zijn voorzien van supersnel wifi, meerdere stopcontacten en comfortabel meubilair.
De UB Binnenstad is dagelijks geopend van 8.30 uur tot middernacht.

Universiteitsbibliotheek Binnenstad
Broerplein 4
9712 CP Groningen
e-mail: bibliotheek@rug.nl
telefoon: 050 363 50 20

Op de faculteit GMW is een **studielocatie** waar, naast studeren, de verplichte studieliteratuur geraadpleegd kan worden.

Grote Kruisstraat 2/1, 1e verdieping
Openingstijden: ma-vrij 9.00-21.30 uur (inzage verplichte studieliteratuur 9.00-17.00 uur)

3.2 COMPUTERNETWERK EN PC-ZALEN

Alle studenten die bij de faculteit GMW staan ingeschreven hebben een werkgebied op het facultaire computernetwerk. In alle PC-zalen ligt een korte gebruikershandleiding. Wanneer je ICT problemen hebt, kun je contact opnemen met de ICT Servicedesk:
Heymans Gebouw (begane grond), kamer 50A, geopend tussen 8:30 en 17:00 uur.
Tel: 050 363 3232. E-mail: citservicedesk@rug.nl.
Studenten kunnen gebruik maken van de PC's die staan opgesteld in de verschillende zalen in de verschillende gebouwen en in de bibliotheek op het Hortuscomplex.

3.3 REPRO EN KLAPPERWINKEL

www.rug.nl/gmw/organization/staff/reproshop

In de reproshop zijn alle klappers van de faculteit, maar ook diverse kantoorartikelen, zoals collegeblokken, schrijfblokken, printerpapier, usb-sticks, pennen, kopieer- en printkaarten en markeerstiften te koop.

Er is eveneens een ruimte beschikbaar waar studenten documenten kunnen printen in zwart/wit of kleur. Daarvoor staan ter beschikking een scanner en een zwart/wit- en kleurenlaserprinter. Daarnaast is het mogelijk verslagen, scripties of aantekeningen te laten kopieren en inbinden.
Het adres is: Grote Rozenstraat 3, 9712 TG Groningen, tel. 050- 363 6228. Openingstijden: maandag t/m vrijdag van 08.15-12.30 uur en van 13.15-16.30 uur.

3.4 METHODOLOGIEWINKEL

De Methodologiewinkel is een laagdrempelige vraagbaak voor iedereen die problemen met of vragen over het opzetten en/of uitvoeren van sociaal-wetenschappelijk onderzoek heeft. Dit kan variëren van advies over de onderzoeksopzet en steekproeftrekking tot hulp bij de verwerking en analyse van kwantitatieve gegevens en de interpretatie van de resultaten. Maar ook met lastige opgaven uit je statistiekboek kun je er terecht. Daarnaast biedt de Methodologiewinkel assistentie bij het gebruik van statistische software, zoals SPSS. De Methodologiewinkel wordt beheerd door student-assistenten die zich hebben toegelegd op statistiek en methodologie en is geopend op maandag t/m vrijdag van 13.00-17.00 uur behoudens vakantieperioden. Adres: Gadourekgebouw, Grote Rozenstraat 19, kamer 0113, tegenover de computerzaal, tel. 050- 363 6190.

3.5 STUDENT PORTAL

https://studentportal.rug.nl

De RUG hanteert als elektronische leeromgeving het systeem Student Portal. Bij vrijwel alle cursussen wordt gebruik gemaakt van Student Portal (plaatsing materiaal, mededelingen). Eventuele mededelingen over veranderingen in het collegerooster, tentamendata, tentamenplaatsen etc. worden geplaatst op Student Portal. De studenten dienen zich voor alle cursussen in te schrijven (via Progresswww) en verwacht wordt dat ze regelmatig de mededelingen op Student Portal controleren.

3.6 CIT, INFORMATIE- EN COMMUNICATIETECHNOLOGIE

www.rug.nl/cit

Computercursussen

Het Donald Smits Centrum voor Informatie Technologie (CIT) verzorgt voor alle studenten van de RUG ICT-cursussen in het gebruik van computers en programma's. Deskundige docenten geven zowel algemene introductiecursussen als ook specifieke opleidingen, bijvoorbeeld Windows, Word, Access, Excel, Powerpoint en SPSS. Een cursusoverzicht is te vinden op: *www.rug.nl/cit*

CIT servicedesk

De CIT Servicedesk biedt studenten en medewerkers van de RUG en overige gebruikers van de diensten het volgende:

- Ondersteuning bij het gebruik van diensten zoals vragen over status, beschikbaarheid, vragen over accounts en wachtwoorden (dit laatste alleen persoonlijk via de balie!);

- Hulp bij het oplossen van problemen bij het werken met ICT-apparatuur, programmatuur en andere voorzieningen, zowel vanaf de werkplek op de campus als de werkplek thuis;
- Algemene productinformatie over de diensten van het CIT.

De CIT Servicedesk is bereikbaar via de loketdienst bij het CIT Servicecentrum, maar ook via e-mail (servicedesk.centraal@rug.nl) en telefoon (050- 363 3232). Je kunt hier ook aanvragen doen voor het toegestuurd krijgen van bij de CIT Servicedesk beschikbare informatiefolders. Telefonische bereikbaarheid: maandag t/m vrijdag 8.30 - 17.00 uur.

3.7 TALENCENTRUM

www.rug.nl/science-and-society/language-centre

Het Talencentrum van de Faculteit der Letteren verzorgt cursussen in de meeste Europese talen, voor studenten en medewerkers van de RUG, zowel in groepen als op individuele basis. Ook voor het voorbereiden van een referaat in een vreemde taal, het vertalen of corrigeren van teksten, het testen van taalkennis, het gebruik van het zelfstudietalenpracticum en voor het verkrijgen van adviezen op taalgebied kun je bij het Talencentrum terecht.
Talencentrum Rijksuniversiteit Groningen
Oude Kijk in 't Jatstraat 26, 1e verdieping, gebouw 1315, kamer 129, 9712 EK Groningen.
Tel: (050) 3635802
Skype: languagecentre.groningen
Email: talencentrum@rug.nl
Openingstijden: Maandag t/m vrijdag van 12.00-16.00 uur en elke donderdag van 12.00-20.00 uur.
Het secretariaat is op werkdagen van 09.00-17.00 uur telefonisch bereikbaar.

3.8 TESTOTHEEK PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN

In het Universitair Ambulatorium Groningen (UAG, zie 3.10) wordt de testotheek van Pedagogische Wetenschappen beheerd. Medewerkers en studenten kunnen hier terecht voor inzage in en lenen van tests en ander diagnostisch materiaal.

Collectie
Naast een ruime collectie testinstrumenten en vragenlijsten is ook een (gedigitaliseerd) videoarchief met onderwerpen op het vakgebied beschikbaar. Alle materialen zijn in te zien in de testotheek en mogen worden uitgeleend door studenten en medewerkers van de faculteit. De catalogi zijn te raadplegen via Nestor en via de website van het Ambulatorium (www.rug.nl/gmw/ambulatorium).

Contactgegevens
De testotheek bevindt zich in kamer 80 van het UAG, bijgebouw Grote Rozenstraat 38.

Vragen over de testotheek kunt u stellen aan Dr. Carolien Lunenborg via testotheek.pedok@rug.nl.

Openingstijden en reserveringen
Voor het lenen van testmateriaal voor gebruik bij de opleiding (Ortho)Pedagogiek of Onderwijskunde of het Ambulatorium, kunt u langskomen in de testotheek of contact opnemen via onderstaand mailadres.
De openingstijden zijn: maandag, dinsdag en vrijdag van 9.00-12.00 uur.
Secretaresse: mw. V.I.M. Mak
E-mail: testotheek.pedok@rug.nl

3.9 UNIVERSITAIR AMBULATORIUM GRONINGEN (UAG)

www.rug.nl/gmw/pedagogy-and-educational-sciences/research/ambulatorium

Het UAG is een faciliteit binnen de faculteit GMW met onderwijsruimtes en onderzoeks- en werkkamers met specifieke faciliteiten geschikt voor diagnostiek, behandeling en onderzoek van kinderen, jongeren, volwassenen en hun omgeving die problemen ervaren bij de opvoeding en ontwikkeling. Zo zijn de test- en observatieruimtes voorzien van one-way screens en geavanceerde audiovisuele opnameapparatuur, de onderwijsruimte van een elektronisch schoolbord en is er een gezinskamer met gezellig en functioneel spelmateriaal voor jonge kinderen en een regiekamer.
In het UAG worden activiteiten georganiseerd voor studenten die aansluiten bij (klinische) vakken uit de opleidingen Algemeen Pedagogische Wetenschappen (APW), Orthopedagogiek en Onderwijskunde (OWK). Studenten doen op deze manier ervaring op met ondersteuning of begeleiding van kinderen, jongeren en professionals in zorg en onderwijs en met diagnostiek en behandeling van kinderen, jongeren, volwassenen en hun omgeving die problemen ervaren in de opvoeding en ontwikkeling.
De werkveldactiviteiten vinden niet altijd plaats *in* het UAG, maar worden ook uitgevoerd in de (klinisch ortho-) pedagogische praktijk zoals scholen en instellingen voor kinder- en jeugdpsychiatrie.
Ook het Honoursprogramma gericht op de professie en de werkveldgerelateerde onderzoeksopdrachten in de Academic Learning Communities (ALC's) wordt gefaciliteerd door het UAG.
Medewerkers van de faculteit kunnen in het UAG ook experimenteel of klinisch (toegepast) wetenschappelijk onderzoek uitvoeren en trainingen en workshops organiseren voor professionals uit het werkveld.

Contactgegevens
Website: http://www.rug.nl/pedok/ambulatorium
Algemeen coördinator UAG: mevr. dr. C.B. Lunenborg
Tel: 050-363 8363 / E-mail: c.b.lunenborg@rug.nl

Secretariaat: mevr. drs. M.D. Degen-Klabou
Tel: 050-363 6464 / E-mail: UAG@rug.nl, M.R.Degen@rug.nl

3.10 CONCIËRGEDIENST

Voor verloren of gevonden voorwerpen, het melden van defecte kopieermachines, het lenen van een fietspomp en dergelijke kun je terecht bij de conciërgebalie van het Heymansgebouw, Grote Kruisstraat 2/1, tel. 050-363 6313/363 6314. De centrale balie is bemand op maandag t/m donderdag van 8.00-21.30 uur en op vrijdag van 8.00-17.30 uur.

3.11 KANTINE

Het Heymansgebouw heeft een kantine met verse etenswaren. Deze kantine is op maandag t/m vrijdag geopend van 10:00-15:00 uur. Ontbijt is verkrijgbaar van 10:00-11:00 uur.
Verder zijn er in de kantine een aantal automaten voor koffie, thee, frisdrank en enkele snacks.

Het Micaffé in het Gadourekgebouw is open op maandag t/m donderdag van 8:45-16:45 uur en op vrijdag van 8:45-15:45 uur.

3.12 KWALITEITSZORG

Het op peil houden van de onderwijskwaliteit is een voortdurend proces van evaluatie en verbetering bij de opleiding. Je vragen je bijvoorbeeld mee te doen aan verschillende evaluaties. Bekijk de informatie via onderstaande link om welke rol jij hebt in de kwaliteitszorg (intranet).
http://myuniversity.rug.nl/infonet/studenten/gmw/kwaliteit

4. ONDERWIJS EN TENTAMENS

4.1 COMMISSIES

De Opleidingscommissie
De opleidingscommissie Pedagogische Wetenschappen en Onderwijskunde heeft tot taak gevraagd of ongevraagd advies uit te brengen aan de opleidingsdirecteur, het Faculteitsbestuur en de Faculteitsraad over alle onderwijsaangelegenheden. Ze speelt een belangrijke rol bij de evaluatie van het onderwijs en de totstandkoming van de studiegidsen. In de opleidingscommissie zitten zes studenten en zes docenten. Er zijn subcommissies ingesteld voor de afzonderlijke afstudeerrichtingen en de propedeuse. In elk van deze (afstudeerrichtings)commissies zit een afvaardiging van docenten en een jaarvertegenwoordiging van studenten uit propedeuse of de betreffende afstudeerrichting. Via deze commissies kunnen studenten een bijdrage leveren aan de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van het onderwijs. Voor nadere informatie over deze commissies kan men contact opnemen met de voorzitter van de betreffende commissie.

Contact secretariaat: S. Jurjens-Sloots
e-mail: s.jurjens-sloots@rug.nl
e-mail studentengeleding: OCPedok@rug.nl

Propedeuse overleg: mw. dr. W.A.J. Meijer
Contact secretariaat: mw. M.J. Kroeze-Veen, tel. 050- 363 6540,
e-mail: M.J.Kroeze-Veen@rug.nl

De Examencommissie
Met vragen over de uitvoering van de Onderwijs- en Examenregelingen kun je je, als overleg met de docent geen resultaat geeft, wenden tot de Examencommissie Pedagogische Wetenschappen. Secretaris van de examencommissie Pedagogische Wetenschappen en Onderwijskunde is mw. dr. A.W. Spijkerboer. Verzoeken aan de examencommissie kunnen uitsluitend schriftelijk en voorzien van een uitdraai van tot dan toe behaalde studieresultaten worden ingediend via het postvak van de Examencommissie, tweede verdieping Grote Rozenstraat 38. (Zie Student Portal voor uitleg en formulieren: menu ‘Examencommissie’).

Collectief recht van beklag
Als tenminste vijf studenten vinden dat een opleiding in bepaald opzicht tekort schiet, kunnen zij een klacht indienen bij het Faculteitsbestuur, ter attentie van de decaan van de faculteit. De klacht moet schriftelijk worden ingediend. De decaan zal de klacht meestal doorzenden naar de betreffende opleidingsdirecteur. Men kan hierop vooruitlopen door zich eerst rechtstreeks tot de opleidingsdirecteur te wenden, uiteraard met behoud van de mogelijkheid alsnog beklag bij de decaan te doen.

4.2 TOELATINGSEISEN

Bachelor Pedagogische Wetenschappen
De officiële toelatingseis voor de bacheloropleiding Pedagogische Wetenschappen is een VWO-diploma of de propedeuse van een verwante HBO-opleiding. Alle VWO-profielen geven toegang. Studenten met een HBO-propedeuse en havo-voorlopleiding dienen een aanvullende toets Engels en Wiskunde af te leggen alvorens zij met de matching voor de opleiding mee kunnen doen. Studenten met een 'oud' VWO-diploma of studenten die via het HBO-instromen kunnen een wiskunde deficiëntie hebben. Deze deficiëntie moet worden opgeheven voor een academisch examen kan worden afgelegd.

Colloquium doctum
Voor wie niet voldoet aan de officiële toelatingseis tot de bacheloropleiding bestaat de mogelijkheid een toelatingsexamen (colloquium doctum) af te leggen. Minimum leeftijd voor dit examen is 21 jaar. Voor meer informatie over het colloquium doctum kun je terecht bij de Onderwijsbalie van GMW.

Minor Pedagogische Wetenschappen
Om aan het derde bachelorjaar te mogen beginnen, geldt de algemene eis dat de Propedeuse afgerond moet zijn.

De Minorruimte (30 EC) omvat een keuze uit:
- een universitaire minor;
- een verdiepingsminor aangeboden door de opleiding;
- een vrije minor.

Het vakkenpakket van de vrije minor dient ter goedkeuring aan de Examencommissie te worden voorgelegd om te beoordelen of het pakket als vrije keuzeminor kan worden aangemerkt. Studenten kunnen via de Student Portal onder het menu ‘Examencommissie’ formulieren downloaden om hun verzoek in te dienen, Secretaris van de examencommissie Pedagogische Wetenschappen is mw. dr. A.W. Spijkerboer. Verzoeken aan de examencommissie kunnen uitsluitend schriftelijk en voorzien van een uitdraai van tot dan toe behaalde studieresultaten worden ingediend via het postvak van de Examencommissie, tweede verdieping Grote Rozenstraat 38. (Zie Student Portal voor uitleg en formulieren: menu ‘Examencommissie’).

Informatie over de externe minoren vind je op www.rug.nl.

4.3 ONDERWIJSBALIE EN ONDERWIJSBUREAU

www.rug.nl/gmw/education/onderwijsbalie

Facultaire onderwijsbalie en onderwijsadministratie
Bij de onderwijsbalie en onderwijsadministratie kan men terecht voor vragen over opzet en organisatie van de bacheloropleiding (roosters, intekening, tentamendata) en voor vragen omtrent studieresultaten. Op verzoek wordt een gewaarmerkte uitdraai van de studieresultaten afgegeven.
e-mail: owbalie.gmw@rug.nl
tel: 050-363 6301
geopend: dagelijks van 9:00-12:00 en van 13:00-17:00 uur

Onderwijsbureau Pedagogische Wetenschappen en Onderwijskunde
Voor vragen met betrekking tot het afhalen van de propedeusebul, het uitreiken van de bachelorbul en het afstuderen kun je je rechtstreeks wenden tot het Onderwijsbureau Pedagogische Wetenschappen en Onderwijskunde.
Mw. L.D. van der Veen, Grote Rozenstraat 38, kamer 17, 9712 TJ Groningen,
tel.: 050-363 6490
e-mail: owb.pedok@rug.nl

4.5 ONDERWIJS EN EXAMENS

Inschrijving onderwijs en examens
De inschrijving voor een cursus vindt plaats via het progressWWW systeem uiterlijk op de laatste dag voor de startdag van het blok waarin het desbetreffende studieonderdeel begint. Als een studieonderdeel al is begonnen kan een student toegang krijgen door zich persoonlijk te laten na-inschrijven bij de onderwijsbalie. Dit is mogelijk tot uiterlijk twee weken na het begin van het blok waar in het studieonderdeel begonnen is.
Een student die zich inschrijft voor een onderdeel wordt automatisch ingeschreven voor het bijbehorende eerste tentamen.
Een student die zakt voor het eerste tentamen of die bij het eerste tentamen afwezig is, wordt automatisch ingeschreven voor het tweede tentamen in hetzelfde academische jaar.

Onderwijs- en Examenregeling
Iedere opleiding beschikt over een eigen Onderwijs- en Examenregeling (OER). In een OER zijn de hoofdlijnen van het onderwijsprogramma en het examenreglement vastgelegd.
Onderwerpen die in een Onderwijs- en Examenregeling aan de orde komen zijn: doel van de opleiding; toelatingseisen; inhoud en omvang van het onderwijsprogramma; volgorde, frequentie en vorm van de tentamens; vaststelling en bekendmaking van tentamenuitslagen; geldigheidsduur van behaalde onderdelen; inzagerecht; vrijstelling van tentamens; recht op studiebegeleiding.
De volledige Onderwijs- en Examenregeling van de bacheloropleiding is als bijlage bij deze gids gevoegd.

Examencommissie
Met vragen over de uitvoering van de Onderwijs- en Examenregelingen kun je je, als overleg met de docent geen resultaat geeft, wenden tot de Examencommissie Pedagogische Wetenschappen. Secretaris van de examencommissie Pedagogische Wetenschappen en Onderwijskunde is mw. dr. A.W. Spijkerboer. Verzoeken aan de examencommissie kunnen uitsluitend schriftelijk en voorzien van een uitdraai van tot dan toe behaalde studieresultaten worden ingediend via het postvak van de Examencommissie, tweede verdieping Grote Rozenstraat 38. (Zie Student Portal voor uitleg en formulieren: menu ‘Examencommissie’).

Beroepsmogelijkheden
Wanneer een student het oneens is met een beslissing van de Examencommissie, kan deze in beroep gaan of bezwaar aantekenen. Voor onderwijszaken is er een andere procedure dan bij inschrijvingszaken en financiële regelingen. In het eerste geval tekent de student beroep aan bij het College van Beroep voor de Examens, in het laatste geval tekent de student bezwaar aan bij het College van Bestuur. De beroepsprocedures staan vermeld in het studentenstatuut dat achter in deze studiegids als bijlage is opgenomen. Het studentenstatuut is ook te raadplegen op: *http://www.rug.nl/education/laws-regulations-complaints*

Jaarindeling

Het onderwijs wordt georganiseerd in een onderwijsprogramma van 60 ec's per studiejaar. Het studiejaar bestaat uit 2 semesters, ieder semester bestaat weer uit 2 blokken, Eén blok duurt 7 collegeweken, gevolgd door 2 tentamenweken. In het 2e t/m het 4e blok wordt de collegereeks na de derde week onderbroken door een week met herkansingstentamens uit het voorafgaande blok.

Semester 1						
Blok 1a			Blok 1b			
1 week	7 weken	2 weken	3 weken	1 week	4 weken	2 weken
Startweek	Colleges	Tentamens	Colleges	Herkansingen	Colleges	Tentamens

Semester 2										
Blok 2a				Blok 2b						
3 wk	1 wk	4 wk	2 wk	3 wk	1 wk	4 wk	2 wk	1 wk	2 wk	1 wk
Colleges	Herkan-singen	Colleges	Tenta-mens	Colleges	Herkan-singen	Colleges	Tenta-mens	Inter-mezzo	Herkan-singen	Inter-mezzo

Data jaarindeling

Semester 1:		4 september 2017 – 3 februari 2018
Blok 1a:	Studiestartweek	4 september 2017 – 9 september 2017
	Onderwijsperiode	11 september 2017 – 28 oktober 2017
	Tentamenperiode	30 oktober 2017 – 11 november 2017
Blok 1b:	Onderwijsperiode	13 november 2017 – 2 december 2017
	Hertentamens-1a	4 december 2017 – 9 december 2017
	Onderwijsperiode	11 december 2017 – 20 januari 2018
	Tentamenperiode	22 januari 2017 – 3 februari 2018
Semester 2:		6 februari 2017 – 22 juli 2017
Blok 2a:	Onderwijsperiode	5 februari 2018 – 24 februari 2018
	Hertentamens-1b	26 februari 2018 – 3 maart 2018
	Onderwijsperiode	5 maart 2018 – 31 maart 2018
	Tentamenperiode	2 april 2018 – 14 april 2018
Blok 2b:	Onderwijsperiode	16 april 2018 – 5 mei 2018
	Hertentamens-2a	7 mei 2018 – 12 mei 2018
	Onderwijsperiode	14 mei 2018 – 9 juni 2018
	Tentamenperiode	11 juni 2018 – 23 juni 2018
	Hertentamens-2b	2 juli 2018 – 14 juli 2018

Vakanties en vrije dagen
Op de volgende dagen en in de volgende perioden wordt geen onderwijs gegeven:

Kerstperiode	maandag 25 december 2017 t/m vrijdag 5 januari 2018
Goede Vrijdag	vrijdag 30 maart 2018
2e Paasdag	maandag 2 april 2018
Koningsdag	donderdag 27 april 2018
Hemelvaartsdag	donderdag 10 mei 2018
2e Pinksterdag	maandag 21 mei 2018
Zomerperiode	maandag 23 juli t/m vrijdag 31 augustus 2018

Buiten deze onderwijsvrije dagen wordt van u verwacht dat u in de periode van 4 september 2017 t/m 20 juli 2018 op werkdagen beschikbaar bent voor onderwijsverplichtingen.

Studiepuntensysteem: European Credits
De studielast wordt bepaald aan de hand van een stelsel van studiepunten. Alle studieactiviteiten zoals colleges, werkgroepen, literatuurstudie, etc. worden gehonoreerd met een aantal european credits (EC). Voor de berekening van de EC worden de volgende regels gehanteerd:
- een student heeft wekelijks 40 studie-uren ter beschikking;
- een EC komt overeen met 28 studie-uren, d.w.z. 1,5 EC per week;
- een student kan gemiddeld 6 pagina's literatuur per uur verwerken;
- college- en werkgroepsactiviteiten worden beschouwd als studie-uren.

Bij het beschrijven van de studieonderdelen verder op in deze gids wordt de studielast per onderdeel in EC en in studie-uren uitgesplitst naar colleges, practica en zelfstudie-uren. Onder een 'practicum' wordt conform de Onderwijs- en Examenregeling verstaan: een praktische, wetenschappelijke oefening in een van de volgende vormen: het uitvoeren van een onderzoeksopdracht en het doen van een stage en de verslaglegging daarvan; het maken van een schriftelijk werkstuk zoals scriptie of artikel; het houden van een mondelinge presentatie; of het deelnemen aan een andere onderwijsactiviteit die gericht is op het bereiken van bepaalde vaardigheden. Naast het schriftelijk werkstuk en de mondelinge presentatie is het tentamen (hetzij mondeling of schriftelijk) als toetsvorm te onderscheiden.

4.6 TENTAMEN- EN EXAMENPROCEDURE

Tentamenkansen
Twee keer per jaar is er gelegenheid om van een studieonderdeel het tentamen af te leggen.

Regels en richtlijnen
Artikel 11 van de Regels en Richtlijnen van de Examencommissie Pedagogische Wetenschappen schrijft voor dat de student pas aan een schriftelijk tentamen kan deelnemen indien deze zich daarvoor deugdelijk en tijdig heeft aangemeld.

De Regels en Richtlijnen van de Examencommissie Pedagogische Wetenschappen zijn als bijlage opgenomen achterin deze studiegids.

Uitslag tentamens
Studenten kunnen de uitslagen van hun tentamens vinden in Progress. Op verzoek kan een bewijs van de uitslag van een afgelegd tentamen bij het Onderwijsbureau Pedagogische Wetenschappen en Onderwijskunde worden verkregen.

Inzagerecht
Gedurende zes weken na de bekendmaking van de uitslag van een schriftelijk tentamen kan de student op zijn/haar verzoek inzage krijgen in zijn/haar beoordeeld werk. Over het inzagerecht kan men meer gedetailleerde regels aantreffen in de Onderwijs- en Examenregeling en de Regels en Richtlijnen van de Examencommissie Pedagogische Wetenschappen. De documenten zijn als bijlage bij deze gids gevoegd.

Toelating tot de postpropedeutische fase
In het algemeen geldt dat het propedeutisch examen moet zijn afgelegd voordat aan het postpropedeutisch deel van de bacheloropleiding kan worden begonnen. Op verzoek van de student kan de Examencommissie Pedagogische Wetenschappen daarvan afwijken. De regeling hiervoor staat beschreven in de Onderwijs- en Examenregeling. Ook kan de student terecht bij de studieadviseur van de propedeuse.

4.7 PRIJSBELEID STUDIEKOSTEN

Normbedragen studiefinanciering
De RUG kent een prijsbeleid studiekosten. Deze regeling beoogt beheersing van de studiekosten, zodat die de component 'studiekosten' in het budget van de studiefinanciering niet te boven gaan. Men is dus niet meer geld aan studiemateriaal kwijt dan de Minister ter beschikking stelt. Dit normbedrag is het maximum bedrag dat studenten gemiddeld per jaar aan studiekosten mogen uitgeven. Het meten van de gemiddelde studiekosten per jaar is lastig, vandaar dat de universiteit plafondbedragen voor de bachelor- en masterfase heeft vastgesteld.

In het studiejaar 2017-2018 geldt als plafondbedrag:
- voor de propedeuse het normbedrag van € 740,-
- voor de bachelor het normbedrag van € 740,- p.j.

Het kan gebeuren dat kosten hoger uitvallen dan het universitaire plafondbedrag. In dat geval kan de helft van het bedrag dat men meer kwijt is, bij de faculteit worden teruggevraagd, of is er een andere regeling getroffen. Bij het Studenten Service Centrum (SSC)

zijn brochures over de regeling verkrijgbaar. Daar kan men ook terecht voor verdere informatie.

4.8 BELANGRIJKE ADRESSEN

Facultaire onderwijsbalie en onderwijsadministratie
www.rug.nl/gmw/education/onderwijsbalie/
Bij de onderwijsbalie en onderwijsadministratie kan men terecht voor vragen over opzet en organisatie van de bacheloropleiding (roosters, intekening, tentamendata) en voor vragen omtrent studieresultaten. Op verzoek wordt een gewaarmerkte uitdraai van de studieresultaten afgegeven.
e-mail: owbalie.gmw@rug.nl
tel: 050-363 6301
geopend: dagelijks van 9.00-17.00 uur

Onderwijsbureau Pedagogische Wetenschappen en Onderwijskunde
Voor vragen m.b.t. het uitreiken van de propedeusebul, de bachelorbul en het afstuderen kun je je rechtstreeks wenden tot het onderwijsbureau Pedagogische Wetenschappen en Onderwijskunde.
Mw. L.D. van der Veen, kamer 17, Grote Rozenstraat 38, 9712 TJ Groningen,
tel.: 050-363 6490
e-mail: owb.pedok@rug.nl

Afdeling Pedagogiek
Secretariaat: mw. M.J. Kroeze-Veen, mw. M.W. Alsema, kamer 205, Grote Rozenstraat 38, 9712 TJ Groningen, tel. 050- 363 6500/6540. E-mail: M.J.Kroeze-Veen@rug.nl, M.W.Alsema@rug.nl.

Afdeling Orthopedagogiek
Secretariaat: mw. M. Cazemier-Van den Berg, mw. S. Jurjens-Sloots, mw. A.H. Bügel, kamer 104, Grote Rozenstraat 38, 9712 TJ Groningen, tel. 050-363 6566.
E-mail: M.Cazemier.van.den.Berg@rug.nl, s.jurjens-sloots@rug.nl, A.H.Bugel@rug.nl

Studieadvies Pedagogische Wetenschappen
Studieadviseur Pedagogische Wetenschappen
Email: studieadvies.pedok@rug.nl
Telefoon: 050 363 6301

International Master Communication and Deaf-Blindness
Curriculum coördinator: Prof.dr. H.J.M. Janssen, Grote Rozenstraat 38, 9712 TJ Groningen, tel. +3150 3636 575. E-mail: H.J.M.Janssen@rug.nl

Studieadviseur: Mr. A.M. Arendshorst, Grote Rozenstraat 38, kamer 16, tel 050-363 6370. E-mail: A.M.Arendshorst@rug.nl

Onderwijskunde/GION
Secretariaat: mw. S. Abels, tel. 050-363 6631, e-mail: S.Abels@rug.nl, mw. S. Muller, tel. 050-363 6631, e-mail: stephanie.muller@rug.nl, Grote Rozenstraat 3, 9721 TJ Groningen

Opleidingscommissie
www.rug.nl/gmw/organization/board/educational-committees/oplcompedok
Alle leden van de Opleidingscommissie van de opleiding Pedagogische Wetenschappen zijn per e-mail bereikbaar.

Toelatingscommissie Pedagogische Wetenschappen en Onderwijskunde
Rijksuniversiteit Groningen
Voorzitter: dr. H.T.A. Amsing
Grote Rozenstraat 38
9712 TJ Groningen
E-mail: toelatingscommissie.pedok@rug.nl.
Eventuele verzoeken dienen via dit mailadres te worden ingediend.

Beroepsvereniging NVO
www.nvo.nl
NVO is de beroepsvereniging van (ortho)pedagogen en onderwijskundigen in Nederland. De vereniging stelt zich ten doel de wetenschapsbeoefening op (ortho)pedagogisch en onderwijskundig terrein te bevorderen, de theoretische en praktische opleiding van (ortho)pedagogen en onderwijskundigen te stimuleren en de economische, maatschappelijke en professionele belangen van haar leden te behartigen.
De NVO is gevestigd aan de Catharijnesingel 47, 3511 GC Utrecht, tel. 030-232 2407. www.nvo.nl, E-mail: info@nvo.nl
De beroepsvereniging:
- behartigt de beroepsbelangen van haar leden
- zorgt voor kwaliteitsbewaking en deskundigheidsbevordering
- biedt professionele ondersteuning
- geeft advies en informatie
- stimuleert de onderlinge contacten tussen beroepsgenoten

Post-academisch onderwijs

GITP - PAO

www.gitp.nl

De secties Gedragswetenschappen, Communicatie en Personeel & Organisatie van de Stichting voor Postacademisch Onderwijs (PAO) verzorgen post-academische cursussen voor afgestudeerde (ortho)pedagogen, onderwijskundigen en andragogen die zich naast hun werk verder in hun vakgebied willen verdiepen. Een folder met uitgebreide informatie over het cursusaanbod kan worden aangevraagd bij PAO.

AOG

www.aog.nl

De Stichting Academische Opleidingen Groningen (AOG) biedt cursussen, maatwerkonderwijs en post-master beroepsopleidingen aan, waarbinnen nauw wordt samengewerkt met beroepsgroepen uit de praktijk. Adres: Stichting AOG, Radesingel 50, Postbus 7080, 9701 JB Groningen, tel. 088-556 1000.

UPO-G

www.rug.nl/gmw/onderwijs/pdo/upo-g

Voor afgestudeerde orthopedagogen wordt de mogelijkheid geboden een tweejarig traject te volgen dat voldoet aan de eisen van de NVO om de klinische beroepsregistratie NVO Orthopedagoog-Generalist te behalen.

De vakgroep heeft een aparte afdeling voor deze post-masteropleiding. De volgende personen zijn hieraan verbonden:

Hoofdopleider: dhr. prof. dr. A.E.M.G. Minnaert, a.e.m.g.minnaert@rug.nl
Onderwijscoördinator: mw. L. Neumann-Zwols, MSc., upog@rug.nl
Secretariaat: mw. I. Timmer, I.Timmer@rug.nl.

Basisaantekening Orthopedagogische Diagnostiek

Binnen de cursus Basisaantekening Diagnostiek wordt gedurende vier bijeenkomsten cursisten geleerd het diagnostisch model van de NVO te hanteren evenals de specifieke variant daarvan, ontwikkeld bij de UPO-G. Cursisten leren dit model toepassen bij uitvoeren en beschrijven van diagnostische trajecten, waarbij de cursist in de gelegenheid wordt gesteld tot bijstelling te komen. Het doel is te komen tot drie diagnostische casusbeschrijvingen die voldoen aan de registratie-eisen van de NVO. Het uiteindelijke doel is de registratie van de cursist in het register NVO Basisaantekening Diagnostiek.
De cursus moet worden gezien in het verlengde van de Masteropleiding Orthopedagogiek Rijksuniversiteit Groningen.
Binnen de Masteropleiding Orthopedagogiek wordt een start gemaakt met het kunnen voldoen aan de eisen van deze registratie door middel van het uitwerken van één casusbeschrijving binnen het stage-onderdeel.

Een folder met uitgebreide informatie kunt u aanvragen bij UPO-G, Grote Rozenstraat 38, 9712 TJ, Groningen, I.Timmer@rug.nl.

Beroepsvereniging de Boka

www.boka.org

De Boka is een Beroepsvereniging voor Orthopedagogen en Klinisch pedagogen met een Academische opleiding. De Boka is in 1996 opgericht als een belangenvereniging. Om de doelen beter vorm te kunnen geven is in1998 de Boka als beroepsvereniging opgericht. Het doel van de vereniging is het bevorderen van de kwaliteit van (ortho)pedagogische zorg, het bijdragen aan de profilering van het beroep van (ortho)pedagoog en de (ortho)pedagogische wetenschap en het behartigen van de beroepsbelangen van haar leden. De vereniging wil deze doelen te bereiken door de (ortho)pedagogische zorg maatschappelijk onder de aandacht te brengen; het stimuleren van de discussie over de individuele en collectieve (ortho)pedagogische verantwoordelijkheid binnen de beroepsgroep; het organiseren van activiteiten ter bevordering van de beroepsdeskundigheid; het opstellen van een beroepscode en het hanteren van een registratiesysteem; het verstrekken van informatie en het geven van adviezen aan haar leden; het opstellen en onderhouden van een alle leden bindende Beroepscode en Klachtenreglement.

Alumni

Alumninetwerk Algemene Pedagogische Wetenschappen - AAPW

www.rug.nl/gmw/pedagogy-and-educational-sciences/alumni/aapw

AAPW is een alumninetwerk voor de alumni van de studierichting APW van de RUG. Het heet een alumninetwerk en geen vereniging, omdat oud-studenten geen (betalend) lid hoeven te worden. De AAPW is sinds 2011 actief op de LinkedIn-groep: "Algemeen Pedagogische Wetenschappen (RuG)". Voor vragen en aanmelding kun je contact opnemen via aapw@rug.nl.

Groninger Andragogen Netwerk (GAN)

www.gan-groningen.nl

Groninger Andragogen Netwerk (GAN) Het Groninger Andragogen Netwerk (GAN) is een alumnivereniging van de faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen (GMW). Het GAN biedt een platform voor afgestudeerden van de RUG die zich bezighouden met leren en interveniëren in sociale praktijken.

AVOG (Alumnivereniging Onderwijskunde Groningen)

www.rug.nl/gmw/pedagogy-and-educational-sciences/alumni/avog

Doel van de Alumnivereniging is: het onderhouden en bevorderen van contacten en netwerken tussen Onderwijskunde en haar alumni en tussen deze alumni onderling om onder andere een bijdrage te leveren aan de professionalisering van alumni Onderwijskunde. Informatie aanvragen via alumni.onderwijskunde@rug.nl

Alumnivereniging Orthopedagogiek

www.rug.nl/gmw/pedagogy-and-educational-sciences/alumni/alumnivereniging_orthopedagogiek/

Het doel van de alumnivereniging Orthopedagogiek is informatie-uitwisseling over de ontwikkelingen binnen de opleiding en het vakgebied Orthopedagogiek, tussen de vakgroep Orthopedagogiek (staf en studenten) en de alumni en de alumni onderling. Contactpersoon is de heer Hans Knot: Hans.knot@rug.nl.

Alumninetwork Communication and Deafblindness
Het alumniplatform van de internationale Master Communication and Deafblindness heeft als doel het uitwisselen van informatie en het onderhouden van netwerken tussen studenten, alumni en stafleden van de Master Communication and Deafblindness. Daarnaast organiseert het alumninetwerk tijdens het jaarlijkse seminar een alumnidag, waarbij een actueel thema op het gebied van communicatie en doofblindheid als discussiestuk wordt gebruikt.
Email:alumninetwork@kentalis.nl

5 INHOUDELIJKE INFORMATIE PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN
www.rug.nl/pedok

Onderwijsvisie
De bachelor Pedagogische Wetenschappen in Groningen is een wetenschappelijke opleiding die studenten opleidt onder begeleiding wetenschappelijk onderzoek te doen naar opvoeding en onderwijs. Zij ontwikkelen een brede vakinhoudelijke kennis, zij kunnen gebruik maken van de visies, modellen, methoden van onderzoek, en kritisch reflecteren op implicaties van dit onderzoek. Daarnaast bereiden zij zich voor op de pedagogische en orthopedagogische praktijk. Hiervoor zijn eindkwalificaties per fase van de opleiding onderscheiden.

Om te komen tot het realiseren van de eindkwalificaties onderscheidt het programma Pedagogische wetenschappen vier leerlijnen. Dit zijn:

1) Vakinhoud Pedagogische wetenschappen
2) Methodiek en Statistiek
3) Academische vaardigheden
4) Klinische vaardigheden

Deze indeling is in het onderwijsaanbod terug te zien.

De onderwijsvisie van de opleiding Pedagogische Wetenschappen daarbij is:
a. Onderzoek staat centraal in het onderwijs
b. Onderwijs vindt plaats binnen een inspirerende, academische gemeenschap
c. Onderwijs en onderzoek staan midden in de maatschappij

Afstudeerrrichtingen
De bacheloropleiding Pedagogische wetenschappen onderscheidt drie afstudeerrichtingen: Pedagogiek & Onderwijskunde, Orthopedagogiek en het Double Degree-programma Academische Opleiding Leraar Basisonderwijs (AOLB). Voor dit laatste programma kiest de student meteen bij de instroom.
Bij Pedagogische wetenschappen kiezen studenten in de loop van de eerste periode van het tweede studiejaar voor de afstudeerrichting Pedagogiek & Onderwijskunde of Orthopedagogiek. Studenten uit de afstudeerrichting Orthopedagogiek kiezen in het derde jaar twee uit drie richtingen, te weten: Jeugdzorg, Leer- en onderwijsproblemen of Opvoeding en ondersteuning van personen met beperkingen.
Na de bacheloropleiding is het mogelijk door te gaan naar de master Pedagogische Wetenschappen of de master Onderwijskunde. Voor de toelatingseisen: zie 4.2.

Academic Learning Communities
Bij Pedagogische Wetenschappen nemen studenten in *Academic Learning Communities* op actieve wijze deel aan kleine studiegroepen, de zgn. jaargroepen. Aan het begin van het studiejaar worden alle studenten ingedeeld in een jaargroep, bestaande uit max. 15 studenten. Met deze jaargroep volgen studenten practica in zgn. Academic Learning Communities. Dit zijn practica-bijeenkomsten in week 4, 5 en 6 van elke periode, waarin

aan vakoverstijgende opdrachten wordt gewerkt. Deze vakoverstijgende opdrachten vormen een extra verwerkingsmanier van de stof die in de afzonderlijke vakken aangeboden wordt. Daarmee leren studenten van begin af aan de samenhang te zien tussen de verschillende vakken en ontwikkelen zij tevens een kritische en actieve onderzoekshouding. In elke periode worden drie vakken van 5 EC met elkaar in verband gebracht via een samenhangende opdracht door de Vakinhoudelijke leerlijn te verbinden met de leerlijn Methodiek en Statistiek, de leerlijn Academische Vaardigheden of de leerlijn Klinische Vaardigheden. Naast samenhang en een actieve, kritische onderzoekshouding zijn de ALC's eveneens gericht op transfer van wetenschappelijke kennis naar de beroepsparktijk doordat de vakoverstijgende opdrachten praktijkvragen betreffen. In de ALC's worden studieverloop en motivatie intensief gevolgd worden door mentoren. De *Academic Learning Communities* bestaan in de propedeuse en het eerste semester van jaar 2. De jaargroep volgt daarnaast onderwijs in een aantal andere studie-onderdelen, t.w. practica en academische vaardigheden-vakken (o.a. Statistiek; Referaatpracticum; Interviewpracticum).

5.1 DE PROPEDEUSE

Profielschets Propedeuse – de brede basis
De propedeuse vormt het eerste jaar van de bacheloropleiding Pedagogische Wetenschappen. In het propedeutisch jaar raakt de student vertrouwd met actuele en historische pedagogische en onderwijskundige theorievorming, met aanverwante vakken en worden de grondbeginselen van sociaal-wetenschappelijk onderzoek aangeleerd. Alle studenten worden in de propedeuse begeleid door mentoren.

Doelstellingen
Belangrijke doelstellingen van de propedeuse zijn oriëntatie en selectie. *Oriëntatie* betekent dat de student kennis maakt met het toekomstige vakgebied. Deze kennismaking is erop gericht de student na de propedeuse verantwoord te laten kiezen voor een postpropedeutische richting. Mocht tijdens de propedeuse blijken dat Pedagogische Wetenschappen geen geschikte studie is, dan bestaat de mogelijkheid over te stappen naar andere opleidingen. *Selectie* betekent dat tijdens de propedeuse moet blijken of de student voldoet aan de eisen die de universiteit stelt (zie ook BSA). Soms liggen die voor een student te hoog of is de studiemotivatie te gering.

Globale opzet studieprogramma
De propedeuse bestaat uit verschillende vakken (zie hoofdstuk 6). Elk examenvak moet met een voldoende (6 of hoger) worden afgerond. Een examenvak kan bestaan uit meerdere studie-onderdelen die afzonderlijk worden getoetst. Ieder studieonderdeel wordt direct na afloop getentamineerd. Een student kan maximaal twee keer per studiejaar een tentamen afleggen. Practicumopdrachten moeten binnen de gestelde termijn voldoende worden gemaakt.

De totale studielast van de propedeuse is 60 EC. De onderverdeling van het studieprogramma naar examenvakken en studie-onderdelen is aangegeven in het schema op blz. 38.

Afronding propedeuse en toelating tot het tweede jaar
Het propedeutisch examen is afgelegd na het behalen van de 60 EC uit het eerste studiejaar. De Examencommissie kan een student, op diens uitdrukkelijk verzoek, toelaten tot het afleggen van bepaalde tentamens van de post-propedeutische fase voordat de student het propedeutisch examen heeft behaald. Deze regeling staat beschreven in de Onderwijs- en Examenregeling 2017-2018 (achter in deze studiegids opgenomen).

Alle studenten volgen in het eerste blok van het BA-2 jaar dezelfde cursussen. In het eerste semester van het BA-2 jaar ligt het accent op verdieping en verbreding van de verworven basiskennis. Aan het einde van periode 1a wordt een definitieve keuze gemaakt tussen een van de twee postpropedeutische richtingen: Pedagogiek & Onderwijskunde of Orthopedagogiek.

Bindend Studieadvies
Studenten die aan het eind van het eerste studiejaar geen 45 EC hebben behaald, krijgen in de maand juli een negatief Bindend Studieadvies. Zij kunnen niet opnieuw het onderwijs in de propedeuse Pedagogische Wetenschappen volgen en moeten dus de opleiding verlaten. Studenten die aan het einde van het BA-2 jaar nog altijd de propedeuse niet hebben behaald, krijgen eveneens een bindend negatief advies voor deze studie. Men kan in dat geval overstappen naar een andere universitaire propedeuse of naar een HBO-opleiding.

Studenten met een negatief BSA mogen gedurende twee inschrijvingsjaren niet opnieuw inschrijven voor de opleiding waarvoor een negatief BSA is ontvangen. Na twee inschrijvingsjaren is inschrijving weer toegestaan.

Het advies wordt bijtijds gegeven (eind juli) en volgt op een voorlopig studieadvies (februari).

5.2 PROFIELSCHETS PEDAGOGIEK & ONDERWIJSKUNDE

Het tweede gedeelte van de bachelor Pedagogiek & Onderwijskunde (het BA2-jaar vanaf de tweede periode, dus vanaf halverwege het eerste semester, en het BA3-jaar) kent naast een aantal gemeenschappelijke onderdelen een aantal specialisatie-onderdelen gericht op algemene pedagogiek en onderwijskunde. Deze specialisatie bereidt voor op de daarop volgende masterprogramma's.

In de eerste helft van het derde jaar wordt een minor gekozen. Studenten die kiezen voor de afstudeerrichting Pedagogiek & Onderwijskunde kunnen de verdiepingsminor Pedagogiek & Onderwijskunde kiezen. De minor bestaat uit de vakken Evidence-based interventies in het onderwijs, Onderwijs ontwerpen, Onderwijs in ontwikkeling, International history of educational ambitions, Werkgerelateerd leren, Sociale en educatieve interventies en Jeugd: visies en beleid.

Studenten maken in het verdere programma (nader) kennis met onderzoek en theorievorming over leren en instructie, voorschoolse educatie, effectiviteit van pedagogische en onderwijskundige praktijken, problemen rond jeugdigen in opvoeding en onderwijs, verdeling van pedagogische en educatieve taken, werkgerelateerd leren en organisatie en beleid. Het programma biedt soms een keuze uit twee cursussen, een meer pedagogische georiënteerde cursus en een meer onderwijskundig georiënteerde cursus.

Daarnaast zijn er onderdelen methoden en technieken van sociaal-wetenschappelijk onderzoek. In deze onderdelen gaat de student dieper in op onderzoekstechnieken en leert ermee te werken. In verband met de keuze van de eindopdracht van de bachelor kan de student deels kiezen uit een aanbod van verschillende kwantitatieve en kwalitatieve onderzoekstechnieken.

5.3 PROFIELSCHETS ORTHOPEDAGOGIEK

Het object van studie van de Orthopedagogiek is ernstige problematiek bij het opvoeden. Deze problematiek kan zich voordoen in het gezin, de school, of de directe omgeving, maar ook in al die situaties waar hulpverleners of behandelaars de plaats van opvoeders hebben ingenomen. In het onderzoek gaat het om het ontwerpen van verklaringsmodellen met betrekking tot opvoedingsproblemen en het ontwerpen van interventiestrategieën om die problemen op te lossen, tot een aanvaardbaar niveau te verminderen of te voorkomen.

Het wetenschapsgebied orthopedagogiek is in te delen in een algemeen deel en drie meer specifieke terreinen, te weten 'Leer- en onderwijsproblemen', 'Jeugdzorg' en 'Opvoeding en ondersteuning van personen met beperkingen'. Deze drie terreinen komen overeen met de differentiaties die binnen orthopedagogiek gekozen kunnen worden.
Het algemene deel van de orthopedagogiek richt zich op de bestudering van het object van de orthopedagogiek, theorieën en modellen die opvoedingsproblemen in het algemeen beschrijven (diagnostiek) en kunnen beïnvloeden (handelingsstrategieën) en op onderzoeksmethoden om de juistheid ervan in wetenschappelijke zin te onderzoeken.
Op het gebied van de 'leer- en onderwijsproblemen' (differentiatie LOP) wordt studie gemaakt van ernstige leerproblemen in het regulier onderwijs en het speciaal onderwijs en strategieën om problemen op te lossen. Er wordt daarbij vooral aandacht besteed aan de cognitieve ontwikkeling, emotionele en motivationele aspecten, instructionele aspecten en de relatie tussen opvoeding buiten de school en ernstige leerproblemen in de school.
Op het gebied 'jeugdzorg' (differentiatie JZG) wordt studie gemaakt van de verwaarlozingsproblematiek in gezin en school en van de problemen bij het hulpverlenen in ambulante en residentiële organisaties en de pleegzorg. Hierbij is zowel aandacht voor gedragsproblemen in het algemeen als voor crimineel gedrag. Er worden interventiestrategieën ontwikkeld om de problemen op te lossen.
Op het terrein van de 'opvoeding en ondersteuning van personen met beperkingen' (differentiatie OPB) wordt studie gemaakt van de problemen bij het opvoeden van kinderen met (vrijwel) onherstelbare somatische stoornissen in gezin en school en in gezins- en schoolvervangende situaties. Ook de verstandelijke handicaps en de gedragsproblemen die daarbij kunnen optreden, vallen onder dit terrein. Net als bij de andere terreinen, staat ook bij deze differentiatie het ontwikkelen van interventiestrategieën om de opvoedingsproblemen op te lossen centraal.
Het onderscheid tussen de drie genoemde terreinen is betrekkelijk. Kennis opgedaan op één gebied is vaak bruikbaar op een ander gebied en in een aantal gevallen wordt onderzoek gedaan op twee of drie gebieden tegelijk.

Coördinatie stage en masterthese
Het masterproject vormt een belangrijk onderdeel van de master. Het bestaat uit een stage en de masterthese. In het laatste jaar van de bacheloropleiding en het laatste jaar van het schakelprogramma wordt over dit onderdeel voorlichting gegeven. Vervolgens dient de student ook reeds in het laatste bachelorjaar keuzes te maken voor een stageplaats en een onderwerp voor de masterthese. Voorafgaand aan het studieonderdeel wordt in dit verband ook de Handleiding voor het masterproject uitgereikt. Voor algemene vragen over de stage kan men terecht bij de algemeen stagecoördinator. Voor meer specifieke, differentiatiegebonden vragen over de stage kan men terecht bij de stagecoördinatoren voor de differentiaties. De algemeen coördinator voor de bachelorthese is mw. dr. S. Van der Steen.

Bachelordiploma
Het bachelordiploma verleent toegang tot de masters Pedagogische Wetenschappen en Onderwijskunde. De master Pedagogische Wetenschappen kent 4 tracks; Orthopedagogiek, Deaf-Blindness and Communication, Youth(0-21), Society and Policy en Ethics of

Education: philosophy, history and law. Binnen de master Onderwijskunde bestaan 2 tracks. De reguliere track Onderwijskunde met de keuze uit drie oriëntaties; Onderwijs- en leerlingbegeleiding, Leeromgeving, instructie en leren en Onderwijsbeleid en onderwijsorganisatie en de internationale track Evidence-based Education.

5.4 ONDERZOEK

Onderzoeksprogramma Orthopedagogiek
De afdeling Orthopedagogiek houdt zich in haar onderzoeksprogramma bezig met een drietal gebieden. Het gaat om kinderen of jongeren en hun opvoeders, die geconfronteerd worden met:

- Leerproblemen en -stoornissen
- Verstandelijke en lichamelijke beperkingen en -stoornissen
- Gedrags- en emotionele problemen en -stoornissen

Het onderzoek beoogt nader inzicht te krijgen in de kenmerken en achtergronden van dit type ontwikkelings- en opvoedingsproblematiek en te werken aan valide en betrouwbare instrumenten waarmee deze problemen (en de veranderingen daarin) in kaart kunnen worden gebracht. Deze kennis is dienstbaar aan wat we als de hoofdmissie van het programma zien: de ontwikkeling, implementatie en evaluatie van interventie-programma's en decisieprocedures, die bijdragen aan een vermindering van de geschetste problemen. Dat wil zeggen dat zij een zinvolle participatie en (re)integratie van kinderen en jongeren in gezin, school en maatschappij bevorderen.
Dit programma is ondergebracht in het Nieuwenhuisinstituut. De afdeling Orthopedagogiek participeert tevens in de Groninger Onderzoekschool Behavioural, Cognitive and Neurology Studies (BCN) en het landelijke onderzoeknetwerk ISED.
De onderzoeksprogramma's worden gerealiseerd vanuit de drie differentiaties (OPB, JZG en LOP), waarbij ernaar gestreefd wordt de onderlinge samenhang zo groot mogelijk te laten zijn.

Kenmerkend voor het onderzoeksprogramma is dat de producten die in één project zijn ontwikkeld weer gebruikt kunnen worden in nieuwe projecten.
Naast het wetenschappelijk belang van het succesvol realiseren van een goed doortimmerd onderzoeksprogramma ontstaan er voor (pas) afgestudeerde studenten steeds meer mogelijkheden om onderzoekservaring op te doen in de verschillende projecten. Voor meer informatie kan men contact zoeken met de docenten. De uitkomsten van het wetenschappelijk onderzoek van de afdeling Orthopedagogiek worden in veel gevallen direct vertaald naar het onderwijs.
Ieder voorjaar wordt een wetenschapsdag voor studenten georganiseerd waar men zich op de hoogte kan stellen van de verschillende projecten en hoe men als thesist of onderzoeker daaraan kan meewerken.

Onderzoeksprogramma's Pedagogiek & Onderwijskunde
Het onderzoek van de afdeling Pedagogiek en Onderwijskunde is gericht op de studie van opvoeding en onderwijs, in het bijzonder op:

- de relatie tussen opvoeding, onderwijs en de maatschappelijk-culturele context

(Algemene Pedagogiek);
- effectiviteit van onderwijs, inclusief de volwasseneneducatie (Onderwijskunde);
- leer- en onderwijsproblemen (samenwerking Klinische Onderwijskunde en Orthopedagogiek).

Het onderzoek is zowel gericht op het verbeteren van de kwaliteit en effectiviteit van onderwijs aan kinderen en volwassenen, mede in een context van globalisering, als op het doorgronden van de (historische wortels van de) wederkerige opvoeder-kind relatie, met oog voor de rol van gender en culturele diversiteit. De onderzoeksthema's zijn ondergebracht bij drie onderzoeksprogramma's van het Nieuwenhuis Instituut, namelijk 'Education in Culture', 'Research and Evaluation of Educational Effectiveness' en 'Developmental and Behavioural Disorders in Education and Care: Assessment and Intervention'. Daarnaast participeren de afdelingen in de Onderzoeksschool Geesteswetenschappen Groningen (OGWG) en in het landelijke Interuniversitair Centrum voor Onderwijsonderzoek (ICO).

Het onderzoek dat door de diverse medewerkers wordt uitgevoerd, biedt in veel gevallen ook studenten de mogelijkheid te participeren, bijvoorbeeld in het kader van het Bachelorwerkstuk en de Masterthesis.

6 STUDIESCHEMA'S EN VAKKEN BACHELOR PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN

Bachelor 1: Propedeuse

In het hier volgende overzicht van vakken staan alle studieonderdelen van de Propedeuse vermeld. Dit overzicht is ook te vinden op www.rug.nl/ocasys.

Periode	studieonderdeel	EC's	Academic Learning Communities
Alle	PABAP-MN Mentoraat		
Alle	PABAP044 Onderzoeksvaardigheden 1 (ALC)	*	
Semester 1a	PABAP032 Inleiding Pedagogiek	5	ALC 1a
	PABAP035 Inleiding Onderzoek	5	
	PABAP038 Ontwikkelingspsychologie	5	
Semester 1b	PABAP021A Theoretische Pedagogiek	5	ALC 1b
	PABAP033 Inleiding Orthopedagogiek	5	
	PABAP037 Methoden en technieken van onderzoek	5	
Semester 2	PABAP042 Onderzoeksvaardigheden 1 (Referaatpracticum)*	*	
Semester 2a	PABAP036 Statistische modellen 1	5	ALC 2a
	PABAP039 Inleiding in de Sociologie	5	
	PABAP041 Inleiding Onderwijskunde	5	
Semester 2b	PABAP040 Inleiding in de Filosofie	5	ALC 2b
	PABAP042 Onderzoeksvaardigheden 1 (Interviewpracticum)	*	
	PABAP043 Geschiedenis van opvoeding & onderwijs	5	

* samen 5 EC

Mentoraat **PABAP-MN**

Docenten: B. Blom MSc., diverse docenten
Coordinator: B. Blom MSc.

Doel: Na het volgen van de mentorbijeenkomsten in de propedeuse...
1…. kan de student voor hem/ haar passende effectieve studeermethodes onderscheiden en toepassen;
2…. is de student in staat kritisch te reflecteren op zijn/ haar eigen studeermethode, studievoortgang en academische werkhouding.

Inhoud: Het mentoraat ondersteunt studenten in het doorlopen van het studieprogramma van de propedeuse. Deelname aan een mentorgroep en de begeleiding van een mentor dragen bij aan het zo snel mogelijk effectief studeren en het zich thuis voelen bij de studie. Studenten volgen per jaar acht mentorbijeenkomsten in een groep van maximaal 15 studenten onder begeleiding van een vaste mentor. Studenten krijgen in de mentorbijeenkomsten inzicht in een effectieve studeermethode en reflecteren met de mentor zowel groepsgewijs als individueel op hun eigen studeergedrag en academische werkhouding.

EC:

Semester: hele jaar

Onderwijsvorm: practicum
Het mentoraat bestaat uit acht bijeenkomsten gedurende het eerste studiejaar. Er zijn twee mentorbijeenkomsten per blok die iedere keer plaatsvinden in de eerste en laatste onderwijsweek van iedere onderwijsperiode (voor en na de ALC-bijeenkomsten).

Uren per week: Variabel

Toetsvorm: practicum
Het hebben voldaan aan de aanwezigheidsplicht van het mentoraat in semester Ia, Ib en IIa is een van de voorwaarden om het vak Onderzoeksvaardigheden(PABAP042) met een voldoende af te kunnen sluiten.

Opmerkingen: Alle studenten krijgen bij aanvang van het studiejaar een eigen mentor/ tutor, die zij – ook buiten de mentorbijeenkomsten – kunnen raadplegen als eerste aanspreekpunt met vragen over de studie en aanverwante zaken.

Literatuur:
Hand-out met opdrachten te verkrijgen via de tutor tijdens de bijeenkomsten en/of via Nestor te downloaden

Onderzoeksvaardigheden 1 (Academic learning communities) **PABAP044**

Docenten: N.M.J. van Krieken MSc., N. Hageman MSc., B. Blom MSc.
Coordinator: dr. P.R. Schreuder

Doel: Dit studieonderdeel draagt bij aan de (verdere) ontwikkeling van een kritische onderzoekshouding, blijkend uit de volgende punten:
1. de student is in staat verbanden te zien en te leggen tussen de leerlijnen van het curriculum (vakinhouden, methodologie, academische en klinische vaardigheden);
2. de student kan de waarde van door middel van wetenschappelijk onderzoek verworven kennis en inzichten beoordelen
3. de student participeert actief en betrokken in een academische gemeenschap en kan daardoor academische (onderzoeks)vaardigheden onderscheiden en toepassen
4. de student kan de vakoverstijgende kennis en inzichten toepassen op vraagstukken uit (ortho)pedagogische en onderwijskundige werkvelden en beroepspraktijken

Inhoud: In de wekelijkse Academic Learning Communities (ALC's) werken studenten aan een vakoverstijgende assignment, gekoppeld aan de studieonderdelen van die periode. In de assignments, waar je aan werkt in een subgroep van 4 studenten, staat elke keer een andere academische vaardigheid centraal. Iedere student maakt deel uit van een vaste Learning Community (ALC) of jaargroep die bestaat uit maximaal 15 studenten en begeleid wordt door een vaste docent/ tutor. De tutor geeft iedere student individuele feedback op het leerproces, maar geeft ook feedback op de in de subgroep gemaakte opdracht.

EC:
Semester: hele jaar
Onderwijsvorm: practicum
Uren per week: 2
Toetsvorm: opdrachten, practicum
Vier opdrachten/ assignments, practicum
Literatuur:
Opdrachten via Nestor

Inleiding Pedagogiek **PABAP032**

Docent: dr. P.R. Schreuder
Coordinator: dr. P.R. Schreuder

Doel: Na afronding van dit studieonderdeel:
- heb je kennisgemaakt met het vakgebied van de pedagogiek als academische discipline;
- heb je kennisgemaakt met enkele hedendaagse begrippen, discussies en

theorieën;
- kun je fundamentele begrippen herkennen in verschillende praktisch-pedagogische contexten;

Inhoud: Pedagogen bestuderen de manieren waarop en de contexten waarbinnen kinderen en jongeren opgroeien, leren en zich ontwikkelen. Verschillen in afkomst, etniciteit en sekse leiden tot verschillende omgevingen waarin kinderen opgroeien, maar tegelijkertijd hebben kinderen en jongeren zelf ook invloed op hun omgeving. Deze processen bestuderen we aan de hand van actuele vraagstukken in opvoeding en onderwijs, zoals bijvoorbeeld opvoedingsonzekerheid, feminisering, kwetsbare kinderen en levenslang leren. Je maakt kennis met discussies hieromtrent en je leert om verbanden te leggen tussen deze opvoedingsvraagstukken enerzijds en pedagogische begrippen, theorieën en benaderingen anderzijds.

EC: 5
Semester: semester I a
Onderwijsvorm: hoorcollege
Uren per week: 4
Toetsvorm: tentamen
Opmerkingen: Collegestof is ook tentamenstof.
Literatuur:
(digitale) reader met artikelen
Alexander Minnaert, Henk lutje Spelberg en Hilda Amsing (red.) (2009), Het Pedagogisch Quotient. Pedagogische kwaliteit in opvoeding, hulpverlening, onderwijs en educatie. Hieruit H 1 t/m 7; H 11 t/m 13; H 15 en 16 (ISBN: 9789031361380), € 45,00

Inleiding Onderzoek **PABAP035**

Docent: dr. R. Hoekstra
Coordinator: dr. R. Hoekstra

Doel: Kennis nemen van de empirische cyclus
Bekend worden met vraagstelling en probleemstelling, en het belang daarvan voor het doen van onderzoek
Bekend worden met verschillende soorten onderzoek
Kennis nemen en het kunnen toepassen van de basis van beschrijvende statistiek

Inhoud: Inleiding methodologie en statistiek heeft als doel de studenten kennis te laten maken met hoe en waarom onderzoek wordt uitgevoerd, en welke aspecten daarbij komen kijken. Dit zal in vrij algemene termen zijn, en worden opgehangen aan de empirische cyclus. Later in de cursus zal worden uitgelegd hoe statistiek een rol kan spelen bij het evalueren van de onderzoeksuitkomsten. Hierbij zal met name worden ingegaan op beschrijvende statistiek, en op kansrekening.

EC: 5
Semester: semester I a
Onderwijsvorm: computerpracticum, hoorcollege, zelfstudie

Uren per week: Variabel
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay), schriftelijk tentamen (meerkeuze)
Literatuur:
Scheepers, P., Tobi, H., & Boeije, H., Onderzoeksmethoden. (2016). Negende druk. Amsterdam: Boom uitgevers (ISBN: 9789058756046), € 49,00
Agresti, A. & Finlay, B., Statistical Methods for the Social Sciences (4th Edition), New York: Pearson. (ISBN: 978-1-29202-166-9), € 65,00

Ontwikkelingspsychologie **PABAP038**

Docenten: dr. A.W. Spijkerboer, dr. S. Houwen
Coordinator: dr. S. Houwen

Doel: Het opdoen van basiskennis over de ontwikkeling in verschillende ontwikkelingspsychologische domeinen en het belang daarvan voor de bestudering van vraagstukken in relatie tot opvoeding.
Inhoud: In deze cursus wordt ingegaan op verschillende domeinen van ontwikkeling, zoals cognitieve, motorische en sociaal-emotionele ontwikkeling. Verschillende theoretische en methodologische benaderingen voor de bestudering van ontwikkeling komen daarbij aan de orde, waarbij er aandacht is voor klassiek en recent onderzoek. Naast theorie wordt er ook een link gelegd met de praktijk, zowel wat betreft toepassingen in opvoeding- en onderwijssituaties als in de klinische ontwikkelingspsychologie.
EC: 5
Semester: semester I a
Onderwijsvorm: hoorcollege, praktische oefening, zelfstudie
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay), schriftelijk tentamen (meerkeuze)
Literatuur:
Artikelen en internet-publicaties: zie Nestor
Leman, Bremner, Parke & Gauvain , Developmental Psychology (+ Connect) (ISBN: 9780077170035)

Theoretische pedagogiek **PABAP021A**

Docenten: drs. A. Vékony, dr. P.A. van der Ploeg
Coordinator: drs. A. Vékony

Doel: Kennis en inzicht aangaande belangrijke pedagogische begrippen en theorieën.
Inhoud: Processen en prakijken van ontwikkeling, leren, opvoeding en onderwijs laten zich beter begrijpen, onderzoeken en bespreken wanneer we vertrouwd zijn met basale concepten en theorieën. In deze cursus raken we vertrouwd met concepten en theorieën door enkele actuele discussies over opvoeding en onderwijs te verkennen.

EC: 5
Semester: semester I b
Onderwijsvorm: hoorcollege, responsiecollege
Uren per week: 4
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay)
open boek tentamen
Literatuur:
(digitale) reader met artikelen
to be announced

Inleiding Orthopedagogiek **PABAP033**

Docenten: prof. dr. H.J.M. Janssen, prof. dr. A.E.M.G. Minnaert, prof. dr. H.W.E. Grietens
Coordinator: M. Zijderveld MSc.

Doel: Het belangrijkste doel van deze inleiding is dat de student een overzicht krijgt van het vakgebied van de orthopedagogiek en vertrouwd raakt met de thema's die in de verdere opleiding worden uitgebouwd.
Inhoud: In deze inleiding besteden we uitgebreid aandacht aan:
- de positie van de orthopedagogiek in ons taalgebied,
- een aantal opvallende problemen bij (jonge) kinderen en jongeren die een zware opgave vormen voor hun opvoeders (zoals: delinquent gedrag, verstandelijke beperking, dyslexie en dyscalculie, autisme, zintuiglijke beperking),
- de rol van de opvoeders (ouders, leerkrachten, groepsleiders) in het hulpverleningsproces.

Bij deze onderwerpen speelt de wetenschappelijke verantwoording een belangrijke rol. In hun dagelijks werk maken orthopedagogen gebruik van wetenschappelijke theorieën en van resultaten van wetenschappelijk onderzoek. Met andere woorden: hun werk is gebaseerd op deugdelijke kennis. Ook ethische vragen komen daarbij aan bod. Theorie en onderzoek ondersteunen de praktijk. Orthopedagogiek is een praktische wetenschap.
EC: 5
Semester: semester I b
Onderwijsvorm: hoorcollege
13 hoorcolleges van 2 uur en 1 responsiecollege van 2 uur
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (meerkeuze)
Opmerkingen: Bij dit vak hoort een studiewijzer (zie NESTOR) ter voorbereiding op de colleges.
Literatuur:
Een lijst met artikelen over orthopedagogische werkvelden wordt op Nestor geplaatst.
Grietens, H., Vanderfaeillie, J., & Maes, B. (red.) (2014), Handboek jeugdhulpverlening deel 1. Een orthopedagogisch perspectief op kinderen en jongeren met problemen. Leuven

/ Den Haag: Acco. (ISBN: 978-90-334-9794-0), € 37,50

Methoden en technieken van onderzoek in de sociale wetenschappen **PABAP037**

Docenten: prof. dr. A.E.M.G. Minnaert, dr. L.T.M. Rekers-Mombarg
Coordinator: dr. L.T.M. Rekers-Mombarg

Doel: De student heeft theoretische kennis van de basismethoden van kwantitatief onderzoek en kan een eenvoudig kleinschalig kwantitatief onderzoek opzetten, uitvoeren en hierover rapporteren en reflecteren.

Inhoud: In het vak Methodologie komen aspecten aan bod die belangrijk zijn bij het opzetten en uitvoeren van kwantitatief empirisch onderzoek binnen de sociale wetenschappen.
Het vak bestaat uit hoorcolleges, werkcolleges en het uitvoeren van een onderzoeksopdracht.
- In de hoorcolleges worden de belangrijkste theoretische aspecten kwantitatief onderzoek besproken en toegelicht met praktijkvoorbeelden. Aan de orde komen onder meer onderzoeksontwerp, onderzoekspopulatie, steekproeftrekking, vormen van dataverzameling en wetenschappelijke rapportage van de bevindingen.
- Bij de onderzoeksopdracht wordt geoefend met het zelf doen van onderzoek. Op basis van een probleemstelling gaan de studenten in groepen zelf een eenvoudig kwantitatief onderzoek opzetten en uitvoeren en vervolgens hierover op een wetenschappelijke manier rapporteren en reflecteren.
- In de werkcolleges krijgen de studenten de gelegenheid om te werken aan de onderzoeksopdracht en krijgen hierop feedback van de docenten. Diverse aspecten van het vak Inleiding Statistiek en Methodologie komen hier terug.

EC: 5
Semester: semester I b
Onderwijsvorm: hoorcollege
werkcollege, praktische oefening en zelfstudie
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay)
schriftelijk tentamen (essay en meerkeuze), verslag onderzoeksopdracht
Literatuur:
Van Loon, D., Van der Meulen, B. F., & Minnaert, A. E. M. G. , Effectonderzoek in de gedragswetenschappen.(2015). Antwerpen/Apeldoorn: Garant. (ISBN: 9789044133172), € 40,25
Scheepers, P., Tobi, H., & Boeije, H., Onderzoeksmethoden. (2016). Negende druk. Amsterdam: Boom uitgevers (ISBN: 9789058756046), € 49,00

Onderzoeksvaardigheden 1 (Referaatpracticum) **PABAP042**

Docent: diverse docenten
Coordinator: B. Blom MSc.

Doel: Inzicht krijgen in en oefenen met de academische vaardigheden wetenschappelijk schrijven en presenteren
Inhoud: Studenten schrijven een paper (schriftelijk referaat) en geven een presentatie (mondeling referaat) over een zelf te kiezen thema op het gebied van (ortho)pedagogiek en onderwijskunde. Zij bekwamen zich in het zoeken van literatuur en het toepassen van enkele basale APA regels. Bij de bespreking van het schriftelijke en mondelinge referaat wordt naast de inhoud op de vorm gelet.
EC:
Semester: semester II
Onderwijsvorm: practicum, praktische oefening
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: deelname, presentatie, werkstuk (individueel)
referaat
Opmerkingen: Tijdens het referaatpracticum nemen studenten deel aan een bibliotheekpracticum waarin zij oefenen met het zoeken naar literatuur. Een voldoende deelname aan zowel het bibliotheekpracticum als aanwezigheid bij de mentorbijeenkomsten is vereist om het referaatpracticum af te kunnen ronden.
De 5 EC voor Onderzoeksvaardigheden 1 worden toegekend als zowel aan de vereisten van het referaat- en interviewpracticum (PABAP042) als aan de vereisten van de ALC's (PABAP044) is voldaan
Literatuur:
Reader referaatpracticum, te verkrijgen via nestor
Smaniotto, R.C., Syllabus Schrijfvaardigheid Deel 1. Het schrijven van een academische tekst. Te verkrijgen bij de repro GMW, € 10,00

Statistische modellen 1 **PABAP036**

Docent: dr. R. Hoekstra
Coordinator: dr. R. Hoekstra

Doel: Kennis opdoen van veelgebruikte inferentiële methodes (met name betrouwbaarheidsintervallen en significantietoetsen)
In staat zijn deze inferentiële methoden toe te passen en te interpreteren voor gemiddeldes, proporties, standaarddeviaties en kruistabellen
Inhoud: Statistische modellen 1 volgt na Inleiding Onderzoek en behandelt een aantal onderwerpen uit de inferentiële statistiek. De volgende onderwerpen komen aan de orde: kansverdelingen, steekproefverdelingen, schatten (betrouwbaarheidsintervallen), SPSS, en significantietoetsen.
EC: 5
Semester: semester II a

Onderwijsvorm: computerpracticum, hoorcollege
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: practicum, schriftelijk tentamen (essay), schriftelijk tentamen (meerkeuze)
Opmerkingen: De opdrachten voor de practica worden via Nestor beschikbaar gesteld
Literatuur:
Agresti, A. & Finlay, B., Statistical Methods for the Social Sciences (4th Edition), New York: Pearson. (al in bezit) (ISBN: 978-1-29202-166-9)

Inleiding in de sociologie **PABAP039**

Docent: dr. D.D. van Bergen
Coordinator: dr. D.D. van Bergen

Doel: De student kan:
•Verschillende sociologische theorieën, benaderingen en begrippen uitleggen
•Verbanden leggen tussen maatschappelijke verschijnselen en gedragspatronen en deze duiden in termen van sociologische theorieën.
•Aan de hand van sociologische theorieën en begrippen verschillen (sociaaleconomisch milieu, gender, culturele achtergrond) en sociale verhoudingen in een groep en op school beschrijven;
•Actuele maatschappelijke vraagstukken omtrent onderwijs in onze samenleving (zoals sociale ongelijkheid, en segregatie) analyseren en verduidelijken aan de hand van sociologische theorieën en begrippen;
•Beargumenteren wat de (gezamenlijke) invloed is van de sociale rollen van de leerling,leerkracht en schoolcultuur op leerprestaties en sociale verhoudingen onder leerlingen;
•Een beargumenteerde positie innemen in een wetenschappelijk debat over een (onderwijs) sociologisch vraagstuk
Inhoud: Deze inleiding in de sociologie laat zien hoe sociologische begrippen en theorieën kunnen worden gebruikt om inzicht te geven in actuele samenlevingsvraagstukken. De nadruk ligt daarbij op maatschappelijke kwesties en problemen op het terrein van jeugd en onderwijs, zoals sociale ongelijkheid, etnische segregatie, school uitval en jeugdcriminaliteit.
EC: 5
Semester: semester II a
Onderwijsvorm: hoorcollege
hoorcolleges + responsiecollege; zelfstudie 98 uur
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: schriftelijke opdrachten, schriftelijk tentamen (meerkeuze)
Eindcijfer op basis van verplichte schrijfopdrachten, en tentamen met meerkeuze - en open vragen
Opmerkingen: Het boek van Elchardus is een custom editie die verkrijgbaar is bij de Study Store en Odiom
Literatuur:

Elchardus, Spruyt & Roelen ,custom editie (nieuw), Uitgeverij Pearson), Sociologie. Een Inleiding (ISBN: 9789043034555), € 48,00
Jeanne Ballantine, Floyd M Hammack (8th Edition), The Sociology of Education: A Systematic Analysis (ISBN: 9781138091573), € 35,00

Inleiding Onderwijskunde **PABAP041**

Docent: dr. E.S. Ritzema
Coordinator: dr. E.S. Ritzema

Doel: Oriëntatie op de onderwijskunde, kennismaking met onderwijskundige werkvelden en met begrippen en theorieën die daarbinnen actueel zijn.
Inhoud: Onderwijskundigen zijn op vele verschillende terreinen werkzaam. Wat verschillende onderwijskundigen bindt is de gerichtheid op het verbeteren van het onderwijs. In dit inleidende vak maken studenten kennis met een breed pallet aan onderwijskundige theorieën en werkvelden. Actuele wetenschappelijke kennis over het onderwijs wordt behandeld en we bespreken hoe deze kennis wordt toegepast bij het verbeteren van het onderwijs. In de cursus wordt de onderwijskunde onder andere belicht vanuit het perspectief van: onderwijsbeleid- en management, docentprofessionalisering, onderwijsbegeleiding en het ontwerpen van leeromgevingen.
EC: 5
Semester: semester II a
Onderwijsvorm: hoorcollege, practicum
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: opdrachten, practicum, schriftelijk tentamen (meerkeuze)
Literatuur:
Enkele nog nader bekend te maken wetenschappelijke artikelen
Verloop, Nico & Lowyck, Joost (2003), Onderwijskunde. Een kennisbasis voor professsionals. (ISBN: 9789001545338), € 59,00

Inleiding in de filosofie **PABAP040**

Docent: dr. P.A. van der Ploeg
Coordinator: dr. P.A. van der Ploeg

Doel: - Enige kennis van en inzicht in ethiek, epistemologie en logica in verband met enkele kernthema's uit de filosofie.
- Inzicht in de relevantie van ethiek, epistemologie en logica voor de praktijken van onderwijs en opvoeding, voor de theorievorming rond onderwijs en opvoeding en voor wetenschappelijk onderzoek aangaande onderwijs en opvoeding.
- Oefening in ethisch, epistemologisch en logisch analyseren en argumenteren.
Inhoud: Kennismaking met de filosofie en oefening in filosoferen waarbij in de

sfeer van illustraties en toepassingen de aandacht uitgaat naar pedagogische en onderwijskundige zaken en vragen (opvoeding, onderwijs, jeugdzorg, opvoedingsonderzoek en onderwijsonderzoek).

EC: 5
Semester: semester II b
Onderwijsvorm: hoorcollege, responsiecollege, zelfstudie
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay)
(open boek)
Literatuur:
Tannsjo, T. (2008), Understanding Ethics. (Second Edition)Edinburgh: Edinburgh University Press. (ISBN: 9780748636907)
Pritchard, D. (2010) , What is this thing called knowledge? (Second Edition)London/New York: Routledge. (ISBN: 9780415552981)

Onderzoeksvaardigheden 1 (Interviewpracticum) PABAP042.

Coordinator: B. Blom MSc.

Doel: De student heeft inzicht in basale interviewtechnieken en kan deze toepassen. De student heeft daarnaast inzicht in de functie daarvan in onderzoek. Aanvullende leerdoelen zijn observeren, feedback geven en reflecteren op de beheersing van de interviewvaardigheden
Inhoud: Na een plenair hoorcollege voeren de studenten na voorbereiding thuis in twee dagdelen groepsgewijs opdrachten uit m.b.t. gespreksvoering en interviewen. Het gaat hierbij om luistergedrag, formuleren, vragen stellen en het leiden van een gesprek. Bij de evaluatie hiervan wordt gebruik gemaakt van video-opnamen. De eindopdracht betreft een interview met een respondent waarbij studenten geoefende interviewtechnieken inzetten.
EC:
Semester: semester II b
Onderwijsvorm: hoorcollege, practicum, praktische oefening
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: deelname, opdracht, practicum, verslag
aanwezigheid en deelname tijdens college en practicum en inleveren van huiswerkopdrachten en eindopdracht (inclusief transcriptie) zijn verplicht.
Opmerkingen: Uit het boek van Emans worden 4 hoofdstukken bestudeerd.
De 5 EC voor Onderzoeksvaardigheden 1 worden toegekend als zowel aan de vereisten van het referaat- en interviewpracticum (PABAP042) als aan de vereisten van de ALC's (PABAP044) is voldaan
Literatuur:
Emans, B., Interviewen. Theorie, techniek en training. (ISBN: 978-90-207-3087-6), € 47,50

Geschiedenis van opvoeding & onderwijs **PABAP043**

Docenten: dr. H.T.A. Amsing, dr. P.C.M. Bakker
Coordinator: dr. P.C.M. Bakker

Inhoud: Dit onderdeel biedt een inleiding in de geschiedenis van pedagogische ideeën en praktijken en de wisselwerking daartussen. Aan de orde komen de voornaamste pedagogische stromingen uit de Europese ideeënge-schiedenis sinds 1500 en de praktijken en denkbeelden inzake opvoeding, onderwijs, vorming en hulpverlening ten aanzien van kinderen, jeugdigen en gezinnen in Nederland sedert de zestiende eeuw. De nadruk ligt op ontwikkelingen sinds ongeveer 1800. Behalve aan de gewone opvoeding en het reguliere onderwijs besteedt de cursus ook aandacht aan de ge-schiedenis van de opvoeding van kinderen in speciale omstandigheden, zoals in weeshuizen en kindertehuizen, evenals aan het ontstaan en de ontwikkeling van het speciaal onderwijs aan kinderen met verstandelijke of zintuiglijke beperkingen.
EC: 5
Semester: semester II b
Onderwijsvorm: hoorcollege, responsiecollege
hoorcollege, responsiecollege: 28 uur, zelfstudie: 112 uur
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (meerkeuze)
Literatuur:
Bakker, N., Noordman, J. en Rietveld-van Wingerden, M. (2010), Vijf eeuwen opvoeden in Nederland: idee en praktijk 1500-2000. Assen: van Gorcum, 727 pp. geill., 2e herziene druk. (ISBN: 978-90-232-4613-8), € 65,00

Bachelor 2 Pedagogische wetenschappen

Studenten kiezen in de loop van de eerste periode van het tweede studiejaar voor de afstudeerrichting Orthopedagogiek of Pedagogiek & Onderwijskunde. De cursief gedrukte vakken zijn vakken die specifiek zijn voor de richting Orthopedagogiek of de richting Pedagogiek/Onderwijskunde.

Semester	Code	Naam studieonderdeel		EC
		Orthopedagogiek	*Pedagogiek/ Onderwijskunde*	
1	PABA2010	Academic Learning Communities		
1a	PABA2053	Interculturele Pedagogiek		5
	PABA2055	Leerpsychologie		5
	PABA2056	Testtheorie		5
1b	PABA5273/ PABA2104	*Psychopathologie kind en jeugdige*	*Het jonge kind: visies en beleid*	5
	PABA2057	Onderzoekspracticum (designs)		5
	PABA5213/ PABA2207	*Diagnostiek & behandeling*	*Vergelijkende onderwijskunde*	5
2a	PABA5234/ PABA2208	*Opvoeden van personen met beperkingen 1*	*Gezinspedagogiek*	5
	PABA2058	Statistische modellen 2		5
	PABA5252/ PABA2209	*Leer- en onderwijsproblemen 1*	*Organisaties en lerende professionals*	5
2b	PABA2054	Gesprekspracticum		5
	PABA5245/ PABA2210	*Stromingen in de orthopedagogiek*	*Jeugd en Sociale ontwikkeling*	5
	PABA2059	Kwalitatieve methoden in de soc. wet.		5

Academic learning communities **PABA2010**

Docent: diverse docenten
Coordinator: dr. P.R. Schreuder

Doel: De student is in staat samenhang te zien en te ontwikkelen tussen de leerlijnen van het curriculum (vakinhoud, methodologie, academische vaardigheden, klinische vaardigheden). De student kan de waarde van – door middel van wetenschappelijk onderzoek verkregen – kennis en inzichten beoordelen. De student participeert actief en betrokken in een academische gemeenschap en kan daardoor academische (onderzoeks)vaardigheden onderscheiden en toepassen. De student kan vakoverstijgende kennis en inzichten toepassen op vraagstukken uit (ortho)pedagogische en onderwijskundige werkvelden en beroepspraktijken.

Inhoud: In de Academic Learning Communities (ALC's) in Ba-2 werken de studenten in een jaargroep aan een vakoverstijgende, thematische opdracht gekoppeld aan de studieonderdelen van die periode. De indeling in jaargroepen vindt plaats aan de hand van de keuze van de student voor één van de aangeboden thema's. Door de focus op een bepaald thema wordt nadrukkelijker dan in het eerste jaar de koppeling gemaakt met een actueel (ortho)pedagogisch of onderwijskundig vraagstuk.

EC:
Semester: semester I
Onderwijsvorm: practicum
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: practicum, opdracht

Bachelor 2 Richting Orthopedagogiek

Interculturele pedagogiek **PABA2053**

Docent: dr. D.D. van Bergen
Coordinator: dr. D.D. van Bergen

Doel: In deze cursus verwerven studenten:
• Kennis over en inzicht in manieren van denken over de invloed en werking van cultuur en cultuurverschil in het opgroeien en opvoeden van kinderen in vergelijkend intercultureel perspectief.
•Kennis over en inzicht in actuele vraagstukken in de cultureel diverse Nederlandse samenleving zoals 'etnische (de)segregatie' op scholen, radicalisering, probleemgedrag van jeugd, in relatie tot de opvoeding en het onderwijs.
• Kennis van het begrip 'interculturele competentie', en inzicht om dit begrip ook (beperkt) te kunnen toepassen binnen het werkveld.
• Kennis over de rol van de etnische socialisatie voor de culturele identiteit van kinderen en jeugd en voor hun interetnische verhoudingen.

Inhoud: We geloven allemaal dat cultuur van grote invloed is op de ontwikkeling en opvoeding van kinderen. De vraag is alleen wat cultuur is en hoe cultuur de manier waarop kinderen opgroeien en leren beïnvloedt. De vraag wordt interessanter als we oog hebben voor de grote culturele diversiteit die er wereldwijd is in praktijken van ouderschap, kind zijn en volwassen worden. In de cursus staat daarom de culturele dimensie van kind zijn, opgroeien en opvoeden centraal, in drie onderdelen. In de eerste plaats komen verschillende theorieën aan bod over het belang van de culturele dimensie en de betekenis van culturele verschillen in relatie tot de ontwikkeling en opvoeding van kinderen. Ten tweede kijken we naar de invloed die cultuur heeft op het denken over en onderzoeken van de ontwikkeling en opvoeding van kinderen in verschillende disciplines als de (ontwikkelings)psychologie, pedagogiek, en antropologie. Tenslotte bespreken we de consequenties van kennis over culturele verschillen in opgroeien, leren en opvoeden voor theorievorming over praktijken van opvoedingsondersteuning, onderwijs en jeugdzorg. Kinderen en jeugd uit de grootste migrantengroepen in Nederland krijgen in het bijzonder de aandacht in deze cursus.

EC: 5
Semester: semester I a
Onderwijsvorm: hoorcollege, werkcollege
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay) DIGITAL, schriftelijke opdrachten
Literatuur:
Lotty Eldering (2014) , Cultuur en opvoeding(Lemniscaat, Uitgeverij) (ISBN: 9789047706335), € 38,00

diverse auteurs, losse artikelen in reader en/of digitaal, € 15,00

Leerpsychologie **PABA2055**

Docenten: dr. D.D.N.M. Kostons, dr. M.I. Deunk
Coordinator: dr. D.D.N.M. Kostons

Doel: Het doel van de cursus is het verkrijgen van kennis over de vraag hoe het onderwijs op microniveau moet worden ingericht ten behoeve van het optimaliseren van leerprocessen van leerlingen.
Inhoud: De kern van de cursus bestaat uit de verkrijgen van theoretische en empirische kennis over leren en instructie.
De cursus richt zich op onderwijspsychologie, dat wil zeggen, de tak van psychologie die zich bezig houdt met de instructie en de karakteristieken van leerlingen die invloed hebben op de cognitieve groei van de lerende. In de cursus wordt aandacht besteed aan leerprocessen, hoe instructie effect heeft op het leren en hoe leerprocessen gebruikt kunnen worden als input voor effectieve instructie. Tenslotte wordt behandeld op welke wijze de kennis over leren en instructie geconcretiseerd wordt binnen verschillende vakgebieden, zoals lezen en rekenen.
EC: 5
Semester: semester I a
Onderwijsvorm: hoorcollege, werkcollege
Hoorcolleges zijn regulier, werkcolleges zijn optionele groepjes die werken aan opdrachten.
Uren per week: 2
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay), schriftelijk tentamen (meerkeuze)
Opmerkingen: Naast het boek worden ook enkele wetenschappelijke artikelen als tentamenstof gebruikt.
Literatuur:
A. Woolfolk, Educational Psychology (12th edition) (ISBN: 9780132910996), € 60,00

Testtheorie **PABA2056**

Docenten: dr. E.A. van der Scheer, dr. M.C.J.L. Opdenakker
Coordinator: dr. M.C.J.L. Opdenakker

Doel: De student heeft kennis van het terrein van testtheorie, test- en vragenlijstconstructie, testanalyse met behulp van SPSS en testgebruik.
De student kan een bestaande test beoordelen op kwaliteit en een nieuwe test maken, de test analyseren en op grond van de resultaten van de analyse de test aanpassen.
Inhoud: Het vak behandelt de definitie van een test en bespreekt hoe een testresultaat opgevat kan worden. Centrale begrippen die behandeld worden zijn: testkenmerken, bouwstenen van tests en vragenlijsten, betrouwbaar-

heid, dimensionaliteit en validiteit. Om de kwaliteit van een test te beoordelen wordt veel aandacht besteed aan de klassieke testtheorie en wordt stilgestaan bij het beoordelen van de betrouwbaarheid van de test. Allerlei aspecten van betrouwbaarheid komen aan de orde. Verder wordt het bepalen van de validiteit van de test besproken. In dit kader wordt ook de dimensionaliteit van tests en vragenlijsten behandeld. Naast de klassieke testtheorie wordt ook de item-response theorie aan de orde gesteld. Tevens wordt ethiek, testgebruik en beslissen behandeld.
Bij deze cursus hoort een onderdeel van wetenschapsfilosofie. Voor dit onderdeel dient ook een opdracht gemaakt te worden. Het cijfer op deze opdracht telt voor 20% mee met het uiteindelijke cijfer voor testtheorie. Op zowel de opdracht wetenschapsfilosofie als voor het tentamen testtheorie en de groepsopdracht testtheorie dient een voldoende gehaald te worden.

EC: 5
Semester: semester I a
Onderwijsvorm: hoorcollege, werkcollege
Hoorcolleges (inclusief responsiecollege) en werkcolleges
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (meerkeuze), schriftelijke opdrachten
Schriftelijke opdrachten en schriftelijk tentamen (meerkeuze)
Opmerkingen: Het eindcijfer is gebaseerd op het gewogen gemiddelde van het tentamencijfer testtheorie (55%), het cijfer voor de groepsopdracht testtheorie (25%) en de opdracht wetenschapsfilosofie (20%. De groepsopdracht testtheorie moet voor het eerste tentamen worden ingeleverd.
Literatuur:
(boek is ook gekend onder ander ISBN nummer) (ISBN: 9789031347476), € 80,00
Klapper, reader en powerpoints
Drenth, P.J.D. & Sijtsma, K. (2006), Testtheorie: inleiding in de theorie van de psychologische test en zijn toepassingen (Vierde druk). Houten: Bohn Stafleu Van Loghum. Hieruit hoofdstukken 2 t/m 9. p. 435. (ISBN: 90 313 4747 7), € 80,00

Psychopathologie kind en jeugdige **PABA5273**

Docent: dr. L. Batstra
Coordinator: dr. L. Batstra

Doel: De cursus heeft als doelstelling studenten voldoende basale kennis van kinderpsychiatrische beelden te geven.
Inhoud: In deze collegecyclus wordt ingegaan op psychiatrische beelden bij kinderen en jeugdigen. Ook behandelmogelijkheden komen aan de orde.
In de colleges wordt de te bestuderen stof besproken, uitgediept, geïllustreerd en aangevuld met actuele onderzoeksgegevens.
EC: 5
Semester: semester I b
Onderwijsvorm: hoorcollege

Hoorcollege: 14 uur, zelfstudie: 126 uur
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (meerkeuze)
Literatuur:
Daarnaast nog nader op te geven literatuur
Frank Verhulst, Leerboek kinder- en jeugdpsychiatrie (ISBN: 9789023252450), € 44,95

Onderzoekspracticum (designs) **PABA2057**

Docenten: dr. H. Korpershoek, dr. W.J. Post
Coordinator: dr. W.J. Post

Doel: Verdiepen van kennis en inzicht in methoden en technieken van empirische onderzoek. Oefenen van kennis en vaardigheden bij het opzetten en uitvoeren van empirisch onderzoek en het analyseren van onderzoeksresultaten en de bijbehorende verslaglegging.
Inhoud: In deze cursus wordt gestreefd naar verdieping van de kennis van en het verwerven van basisvaardigheden in belangrijke onderzoeksstrategieën, waarbij onderscheid gemaakt wordt in experimenteel- en niet-experimenteel onderzoek en onderscheid naar setting. De volgende onderwerpen komen aan bod: (1) verschillende onderzoeksmethoden en methoden voor gegevensverzameling, (2) verschillende opzetten voor het uitvoeren van onderzoek en de vraagstellingen waarvoor die opzetten het meest geëigend zijn, (3) de voor- en nadelen in termen van interne en externe validiteit van de verschillende onderzoeksontwerpen. Dit gedeelte wordt afgerond met een tentamen. In groepsverband wordt een onderzoek uitgevoerd om kennis te maken met de aspecten van het wetenschappelijk onderzoek. Het gaat o.a. om het formuleren van de probleemstelling, literatuur zoeken en bestuderen, operationalisatie van de variabelen, steekproeftrekking, dataverzameling, uitvoering van het onderzoek, statistische data-analyse (met behulp van SPSS) en rapportage in de vorm van een concept wetenschappelijk artikel. Dit concept artikel wordt beoordeeld. Bij deze cursus hoort het onderdeel wetenschapsfilosofie. Voor dit onderdeel dient ook een opdracht gemaakt te worden. Op al deze onderdelen dient een voldoende (tenminste een 5.5) gehaald te worden. Daarnaast moeten het bibliotheekpracticum en de ALC practica met een voldoende worden afgerond.
EC: 5
Semester: semester I b
Onderwijsvorm: hoorcollege, werkcollege, zelfstudie, computerpracticum
wekelijks verplichte werkcolleges; daarnaast 5 hoorcollege en 2 verplichte computerpractica
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay), schriftelijk tentamen (meerkeuze), werkstuk
tentamen en werkstuk; het werkstuk wordt in groepjes van 2 studenten gemaakt en moet de vorm van een wetenschappelijk artikel hebben

Opmerkingen: De punten voor dit onderdeel worden toegekend wanneer beide ALC-practica van dit semester zijn afgerond.

Literatuur:
Jack R. Fraenkel & Norman E. Wallen, Helen H. Hunn , How to design and evaluate research in education - International edition. (9th edition) (2014) (ISBN: 9781259253928), € 70,00
Via Nestor komt een draaiboek beschikbaar, met alle noodzakelijke literatuur en informatie.

Diagnostiek en behandeling, onderverdeeld in een deel A (diagnostiek) en B (behandeling) **PABA5213**

Docenten: dr. S. Damen, drs. H.K. Knijff, B. Kooistra MSc., dr. J. Luijkx
Coordinator: L. Korenberg MSc.

Doel: Na de afronding van onderdeel A kan de student:
1. Denkstappen in het orthopedagogisch diagnostisch proces en de resultaten daarvan op een logische manier beschrijven, waardoor de uitgevoerde diagnostiek geobjectiveerd en overdraagbaar gemaakt wordt.
2. Het model van de handelingsgerichte diagnostiek reproduceren.
3. Beschrijven hoe het model van de handelingsgerichte diagnostiek zich verhoudt tot andere, meer algemene diagnostische modellen.
4. Met behulp van het model van de handelingsgerichte diagnostiek planmatig een problematische opvoedingssituatie analyseren.
Na afronding van onderdeel B kan de student:
1. zogenaamde “evidence based” methoden en interventies herkennen, waaronder met name de ‘algemeen werkzame factoren’;
2. benoemen wat planmatig hulpverlenen is, hoe en waarom het wordt toegepast binnen de hulpverlening;
3. goed geformuleerde doelen herkennen en opstellen aan de hand van de SMART criteria;
4. vraag- of cliëntgericht werken herkennen, met daarbij de vaardigheden die hiervoor van belang zijn bij een hulpverlener;
5. een hulpverleningsplan opstellen waarmee goed gewerkt kan worden in de praktijk;
6. op een bruikbare manier nagaan in welke mate behandeldoelen behaald zijn;
7. reflecteren op de kwaliteit van (het handelen als orthopedagoog in) de hulpverlening.

Inhoud: Orthopedagogen hebben in hun beroepsuitoefening veelvuldig te maken met het verminderen dan wel oplossen van opvoedingsproblematiek. In grote lijnen zijn daarin twee delen te onderscheiden: het in kaart brengen van de problematische opvoedingssituatie (‘diagnostiek’) en het kiezen en uitvoeren van de beste interventie (‘behandeling’). In dit vak komen beide thema’s aan bod: deel A met het accent op diagnostiek en deel B met het accent op behandeling.

	Als basismodel voor de diagnostiek wordt uitgegaan van het model van de handelingsgerichte diagnostiek dat op verschillende momenten in de opleiding aan bod komt. Dit model vertoont gelijkenis met algemene modellen die het oplossen van problemen beschrijven: een gedegen analyse van de problematische opvoedingssituatie wordt gevolgd door het zoeken naar mogelijke verklaringen en veranderingsgerichte veronderstellingen die op hun geldigheid kunnen worden getoetst. Afhankelijk van de uitslag daarvan is de best passende oplossing te zoeken en deze af te stemmen met de betrokkenen in de opvoedingssituatie. Aan elke stap zijn voorwaarden te stellen die de kans op het maken van fouten verkleinen. Als basismodel voor de behandeling wordt uitgegaan van de principes 'evidence based', doel- en vraaggericht werken. Deze principes komen op verschillende momenten in de opleiding aan bod. Zowel binnen het veld van de jeugdhulp als in de hulpverlening aan leerlingen met leerproblemen en personen met beperkingen is hier in toenemende mate aandacht voor.
EC:	5
Semester:	semester I b
Onderwijsvorm:	werkcollege, zelfstudie, hoorcollege, praktische oefening Zie bij opmerkingen
Uren per week:	Variabel
Toetsvorm:	deeltentamen, schriftelijk tentamen (essay) DIGITAL, schriftelijk tentamen (meerkeuze), schriftelijke opdrachten Voor deel A maken de studenten een deeltentamen (digitaal open boek tentamen met open vragen gebaseerd op een casus). Voor deel B maken de studenten ook een deeltentamen (meerkeuze vragen) en tevens een schriftelijke opdracht.
Opmerkingen:	Deel A: 5 hoorcolleges van 2 uur, waarin de orthopedagogische diagnostische cyclus en thema's over diagnostiek worden behandeld. Daarnaast 1 werkcollege van 2 uur (inschrijving via Nestor), aanwezigheid verplicht; het betreft een verdiepend werkcollege over orthopedagogische diagnostiek. Deel B: 5 hoorcolleges van 2 uur, waarin de principes 'evidence based', doel- en vraaggericht werken en thema's omtrent behandeling worden behandeld. Daarnaast 1 werkcollege van 2 uur (inschrijving via Nestor), aanwezigheid verplicht, waarin geoefend wordt met het SMART formuleren van doelen. Tijdens de hoorcolleges wordt achtereenvolgens aandacht besteed aan 1) "evidence based" hulpverlenen, 2) doelgericht werken, waaronder de cyclus van planmatig handelen en het goed formuleren van behandeldoelen, 3) cliënt- of vraaggericht werken, 4) de behandeling van leerproblemen en personen met beperkingen, en 5) de behandeling van jeugdigen en ouders in de jeugdzorg en (zelf) reflectie op de hulpverlening, waaronder doelrealisatie. Bij beide onderdelen hoort een studiewijzer (zie NESTOR) waarin de werkcolleges en opdracht omschreven worden en de daarbij te volgen

werkwijze.
Indien beide onderdelen afzonderlijk met een voldoende eindcijfer zijn afgerond, wordt het gemiddelde berekend (A+B/2) en wordt daarmee het vak afgesloten.

Literatuur:
A + B: Een aantal losse artikelen en/of hoofdstukken die nader bekend worden gemaakt (via Nestor).
Bosmans, G., Claes, L., Bijttebier, P. & Noens, I. (red.) (2014), A: Diagnostiek bij kinderen, jongeren & gezinnen. Deel 1: een theoretisch kader voor de praktijk. Leuven/Den Haag: Acco. (ISBN: 9789033493195), € 24,50
Pameijer, N. & Beukering, T. van (2015)., A: Handelingsgerichte diagnostiek in het onderwijs. Leuven: Acco (Pagina's 27-100 en 105-183). Titel wordt tevens gebruikt in de master (Integrale Casusbeschrijving). (ISBN: 9789033497933), € 47,50
Lang, G. & Van der Molen, H.T. (2003), B: H1 t/m 5 uit Psychologische gespreksvoering: Een basis voor hulpverlening. Titel wordt tevens voor het 2e jaars Gesprekspracticum (PABA2051) gebruikt!, € 35,00
Van Yperen, T. & Veerman, J.W. (2008), B: H14+H15 uit Zicht op effectiviteit. Handboek praktijkgestuurd effectonderz. in JZ. Delft: Eburon. Titel wordt tevens voor het 3e jaars vak Kwaliteit en effectiviteit van de jeugdzorg gebruikt. (ISBN: 9789059722521), € 30,00
Van Yperen, T. & Van der Steege, M. (2006), B: Voor het goede doel. Werken met hulpverleningsdoelen in de jeugdzorg. Utrecht: NIZW Jeugd. (110 p.).Titel wordt tevens gebruikt in de master (Integrale Casusbeschrijving). (ISBN: 9789085600343), € 16,90

Opvoeden en ondersteunen van Personen met beperkingen 1 **PABA5234**

Docenten: dr. A.A.J. van der Putten, dr. J. Luijkx, dr. C.E. Oenema-Mostert, dr. S. Damen, dr. S. Houwen
Coordinator: dr. J. Luijkx

Doel: Algemeen. Na afloop van dit vak kan de student:
- adequate wetenschappelijke literatuur zoeken, de kern eruit halen
- onderscheid maken tussen verschillende typen beperkingen;
- theoretische modellen en wetenschappelijke literatuur toepassen in het analyseren van een probleem in de opvoedingssituatie.

Specifiek. Na afloop van dit vak kan de student:
- het ICF- en AAIDD-model uitleggen en toepassen op specifieke casussen;
- de meest voorkomende subgroepen van personen met een beperking onderscheiden en kenmerken van deze groepen en hun context beschrijven.
- uitleggen hoe diagnostiek van ontwikkeling en functioneren bij verschillende groepen van personen met beperkingen plaatsvindt, welke diagnostische instrumenten daarvoor worden gebruikt en welke factoren van invloed zijn op ontwikkeling en functioneren.

Inhoud: De relevante begrippen, modellen en theorieën worden in dit vak toegelicht in relatie tot de beschrijving van het probleem van het opvoeden en

ondersteunen van een persoon met een beperking. Het doel van dit vak is zicht krijgen op de factoren die de problemen in de opvoedingssituatie van personen met beperkingen sturen in specifieke situaties. Deze specifieke situaties zijn o.a. de opvoeding en ondersteuning van personen met verstandelijke beperkingen, personen met motorische beperkingen, jonge kinderen met beperkingen en personen met zintuiglijke beperkingen.

EC: 5
Semester: semester II a
Onderwijsvorm: hoorcollege
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay), schriftelijk tentamen (meerkeuze)
Opmerkingen: Wijzigingen in literatuur en toetsvorm voorbehouden.
De voorgeschreven boeken worden gedurende meerdere jaren voor meerdere vakken gebruikt.

Literatuur:
Artikelen: zie opgave via Nestor
Batshaw, M.L. , Children with disabilities (gratis digitaal beschikbaar via bibliotheek) (ISBN: 978-1-59857-194-3)
Kraijer , D.W. & Plas, J. (2014), Handboek psychodiagnostiek en beperkte begaafdheid. (ISBN: 9789026522628), € 37,50
Van der Meulen, B.F., Van der Putten, A.J.J. (Eds.) (2014), Sporen van de reiziger (ISBN: 9789044132229), € 32,00

Statistische modellen 2 **PABA2058**

Docenten: dr. M.J. Warrens, dr. W.J. Post
Coordinator: dr. W.J. Post

Doel:
1. Kennis nemen van verschillende meervoudige regressiemodellen.
2. Weten wat de assumpties zijn die ten grondslag liggen aan deze verschillende modellen.
3. Weten wanneer welk statistisch model toegepast moet worden.
4. Het kunnen toepassen van de verschillende technieken op echte data.
5. Het interpreteren van de resultaten van de analyse (SPSS-output).

Inhoud: In de colleges worden gangbare statistische modellen & technieken behandeld, die voor het lezen van sociaal wetenschappelijke onderzoeksliteratuur en voor het zelfstandig uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek van belang zijn. Aan de orde komen
• Enkelvoudige & meervoudige lineaire regressieanalyse.
• Een- en tweeweg ANOVA, en ANCOVA.
• Logistische regressie analyse.
Daarnaast zijn er verplichte practica waarin de behandelde methoden worden toegepast. Hierbij zal gebruik gemaakt worden van het statistisch computerprogramma SPSS. In werkcolleges kan extra worden geoefend. Bij deze cursus hoort het onderdeel wetenschapsfilosofie. Voor dit onderdeel dient ook een opdracht gemaakt te worden; deze telt voor 20%

mee. Op zowel de opdracht als voor Statistische modellen 2 dient een voldoende gehaald te worden.
EC: 5
Semester: semester II a
Onderwijsvorm: computerpracticum, hoorcollege
Hoor colleges: 14 uur; werkcolleges: 12 uur, SPSS practicum: 12 uur
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: tentamen
Schriftelijk tentamen (deels multiple choice en deels open vragen)
Literatuur:
Agresti, Finlay (vierde editie), Statistical methods for the social sciences hoofdstukken 9 t/m 15 (al in bezit). (ISBN: 978-1-29202-166-9), € 75,00
Syllabus met opdrachten (beschikbaar via Nestor)

Leer- en onderwijsproblemen 1 **PABA5252**

Docenten: dr. A.H. van Hoogmoed, prof. dr. A.E.M.G. Minnaert, dr. B.J.A. de Groot, drs. W.H. Hofstetter
Coordinator: dr. B.J.A. de Groot

Doel: Na afloop van dit vak heeft de student kennis van
- procedures en protocollen ten aanzien van de algemene leerlingenzorg in het Nederlandse basisonderwijs.
- leerlingenzorg bij specifieke leerproblemen op het gebied van lezen, spellen, rekenen.
- recente theoretische inzichten met betrekking tot de (ontwikkeling van) lees-, spelling- en rekenvaardigheid.
- specifieke leerproblemen met betrekking tot de lees-, spelling- en rekenvaardigheid.

Inhoud: Deze cursus heeft als thema: leerling en leerproces. Er wordt ingegaan op de huidige gang van zaken in het onderwijs met betrekking tot zorgleerlingen en op actuele theorieën over normale en afwijkende ontwikkeling op gebied van de lees-, spelling- en rekenvaardigheid. Aansluitend wordt een introductie gegeven ten aanzien van protocollen en bijbehorend instrumentarium, die in het onderwijs en in de gezondheidszorg worden gebruikt om de leerstoornissen dyslexie, dysorthografie en dyscalculie te diagnosticeren en te behandelen.
EC: 5
Semester: semester II a
Onderwijsvorm: hoorcollege, responsiecollege, zelfstudie
Hoorcollege: 24 uur, zelfstudie: 144 uur
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: opdrachten, schriftelijk tentamen (meerkeuze)
Literatuur:
Actuele artikelen, zie Nestor.
Struiksma, A.J.C., Leij, A. van der & J.P.M. Vieijra, Diagnostiek van technisch lezen en

aanvankelijk spellen – 9e druk (2012). Dit boek wordt ook voorgeschreven voor PABA5353. (ISBN: 978-90-8659-289-0), € 17,50
Klapper: Leer-en onderwijsproblemen 1., € 20,00
nader te bepalen boek
Groenestijn, M. van, Borghouts, C. & Janssen, C. , Protocol Ernstige RekenWiskunde-problemen en Dyscalculie (2011). Dit boek wordt ook voorgeschreven voor PABA5353. Download. (ISBN: 9789023247630)
Wentink, H., Verhoeven, L. & Druenen, M. van, Protocol leesproblemen en dyslexie voor groep 1 en 2 (2017). (ISBN: EXP500191), € 35,00

Gesprekspracticum **PABA2054**

Docent: dr. A.M.N. Huyghen
Coordinator: dr. A.M.N. Huyghen

Doel: Oefenen van basale gespreksvaardigheden die men als gedragswetenschapper in de praktijk zal dienen te beheersen. Kennismaken met theoretische kaders van communicatie en professionele gespreksvoering. Het doel is aan het einde van dit practicum een probleemverhelderend gesprek te kunnen voeren.
Inhoud: Basistraining in gespreksvoering en communicatie voor gedragswetenschappers.
Er wordt zowel geoefend in individuele consultatie, gesprekken met ouders, als in teamsituaties. De nadruk ligt op het ontwikkelen van praktische vaardigheden in de gespreksvoering en het kunnen reflecteren hierop.
EC: 5
Semester: semester II b
Onderwijsvorm: practicum, praktische oefening, zelfstudie
Uitvoering opdrachten en deelnemen aan (onderwijs)leeractiviteiten, gericht op het bereiken van gespreksvaardigheden en zelfstudie
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: deelname, opdrachten, schriftelijke opdrachten
Actieve deelname aan het practicum, 100% presentie, participatie aan en kwaliteit deelopdrachten en eindopdracht.
Opmerkingen: In groepen worden gespreks- en luistervaardigheden getraind m.b.v. rollenspel, video-opnames en gerichte oefenopdrachten. Er worden verschillende groepen samengesteld, waarop zelf ingetekend kan worden. Aanwezigheid is 100% verplicht.
Bij het practicum wordt een zelfstandige en actieve werkhouding verwacht. Na actieve participatie aan het practicum en afronding van de opdrachten, volgt de eindbeoordeling.
Literatuur:
Artikelen gericht op vaardigheden, wordt nader bekend gemaakt
Lang, G. & Molen, H.T. van der, Psychologische gespreksvoering: een basis voor hulpverlening, 2015. Hiervan hst 5 t/m 8. (ISBN: ISBN9024402026), € 36,00

Stromingen in theorie en praktijk van de orthopedagogiek **PABA5245**

Docent: dr. L. Batstra
Coordinator: dr. L. Batstra

Doel: In het vak 'Stromingen in theorie en praktijk van de orthopedagogiek' worden twee voor de Orthopedagogiek belangrijke wetenschappelijk-theoretische stromingen behandeld: de systeemtheorie en de psychoanalyse. Aan het eind van de cursus wordt er van studenten verwacht dat ze de historische achtergronden, de pioniers, en de werk- en zienswijzen binnen deze stromingen kennen en dat ze vanuit beide verschillende perspectieven naar gedrags- en opvoedingsproblemen kunnen kijken.

Inhoud: De belangrijkste wetenschappelijk-theoretische stromingen binnen de Orthopedagogiek zijn: de biologische, de gedragstheoretische, de systeemtheoretische en de psychodynamische invalshoek. Het biologische perspectief en de (cognitief) gedragstheoretische invalshoek komen elders in het curriculum uitgebreid aan de orde.
In het vak 'Stromingen in theorie en praktijk van de orthopedagogiek' worden de systeemtheorie en de psychoanalyse behandeld. In een zevental hoorcolleges en in de literatuur worden de historische achtergronden, de pioniers, en de werk- en zienswijzen binnen deze stromingen besproken. Door opdrachten en discussie tijdens de colleges oefenen studenten met het kijken naar gedrags- en opvoedingsproblemen vanuit de twee verschillende invalshoeken.

EC: 5
Semester: semester II b
Onderwijsvorm: werkcollege, hoorcollege, praktische oefening
hoorcollege: 14 uur zelfstudie: 126 uur
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (meerkeuze)
Literatuur:
aanvullend artikel
Frans Schalkwijk, Dit is psychoanalyse (ISBN: 9789085062424), € 37,50
Steven Pont, Er zit systeem in ...!, € 27,50

Kwalitatieve methoden in de sociale wetenschappen **PABA2059**

Docent: prof. dr. H.W.E. Grietens
Coordinator: L. Korenberg MSc.

Doel: Dit vak is een inleiding voor bachelorstudenten in methoden van kwalitatief onderzoek en hun toepassing in de sociale wetenschappen (m.i.v. pedagogische wetenschappen). In de hoorcolleges is er aandacht voor epistemologische uitgangspunten, het opzetten en uitvoeren van kwalita-

	tief onderzoek, data-analyse, rapportage, ethiek en kwaliteitscheck. In werkcolleges en opdrachten wordt ingegaan op diverse aspecten van opzet, uitvoering en analyse van data.
Inhoud:	In het eerste deel worden kenmerken van kwalitatief onderzoek voorgesteld en wordt een overzicht gegeven van verschillende theoretische perspectieven (o.a. postpositivisme, constructivisme, postmodernisme). Het tweede deel gaat over het opzetten van een kwalitatief onderzoek. Er wordt ingegaan op de eigenheid van kwalitatieve onderzoeksvragen, steekproeftrekking en methoden van dataverzameling. In het derde deel worden verschillende manieren van data-analyse voorgesteld, in het bijzonder 'grounded theory' coding, thematische analyse, inhoudsanalyse, fenomenologisch-hermeneutische analyse, narratieve analyse en discoursanalyse. In het vierde deel komt de rapportage van kwalitatief onderzoek aan bod en wordt ingegaan op ethische kwesties en kwaliteitscriteria. Tot slot worden enkele aspecten betreffende kwalitatief onderzoek over en met kinderen belicht. Bij deze cursus hoort het onderdeel wetenschapsfilosofie. Voor dit onderdeel dient ook een opdracht gemaakt te worden. Het cijfer op deze opdracht telt voor 20% mee met het uiteindelijke cijfer voor dit vak. Op zowel de opdracht als het vak kwalitatieve methoden in de soc. wet. dient een voldoende gehaald te worden.
EC:	5
Semester:	semester II b
Onderwijsvorm:	hoorcollege, praktische oefening, werkcollege, zelfstudie In de werkcolleges wordt in kleine groepen geoefend met het coderen van interviewtranscripten en het opstellen van een codeboek. Verder moeten studenten opdrachten maken, die verband houden met het opzetten van een kwalitatief onderzoek, dataverzameling, data-analyse, interpretatie en rapportage.
Uren per week:	Variabel
Toetsvorm:	schriftelijk tentamen (essay) DIGITAL, opdrachten, practicum
Opmerkingen:	Het eindcijfer voor dit vak bestaat uit het cijfer voor het tentamen én het cijfer voor de opdrachten (opdracht voor Kwalitatieve methoden én opdracht voor Wetenschapsfilosofie). Alle onderdelen moeten los van elkaar met een voldoende worden beoordeeld. Werkcolleges zijn verplicht (inclusief de voorbereidende opdracht): de student dient eraan te hebben deelgenomen alvorens het eindcijfer wordt berekend. Het tentamen betreft een open boek tentamen met essayvragen.

Literatuur:
Uwe Flick, An Introduction to Qualitative Research. Fifth Edition (2014). SAGE Publications Ltd. (ISBN: 9781446267790), € 45,00
Voor dit vak zijn tevens artikelen nodig; welke dit zijn wordt via Nestor bekend gemaakt.

Bachelor 2 Richting Pedagogiek/Onderwijskunde

Interculturele pedagogiek **PABA2053**

Docent: dr. D.D. van Bergen
Coordinator: dr. D.D. van Bergen

Doel: In deze cursus verwerven studenten:
• Kennis over en inzicht in manieren van denken over de invloed en werking van cultuur en cultuurverschil in het opgroeien en opvoeden van kinderen in vergelijkend intercultureel perspectief.
•Kennis over en inzicht in actuele vraagstukken in de cultureel diverse Nederlandse samenleving zoals 'etnische (de)segregatie' op scholen, radicalisering, probleemgedrag van jeugd, in relatie tot de opvoeding en het onderwijs.
• Kennis van het begrip 'interculturele competentie', en inzicht om dit begrip ook (beperkt) te kunnen toepassen binnen het werkveld.
• Kennis over de rol van de etnische socialisatie voor de culturele identiteit van kinderen en jeugd en voor hun interetnische verhoudingen.

Inhoud: We geloven allemaal dat cultuur van grote invloed is op de ontwikkeling en opvoeding van kinderen. De vraag is alleen wat cultuur is en hoe cultuur de manier waarop kinderen opgroeien en leren beïnvloedt. De vraag wordt interessanter als we oog hebben voor de grote culturele diversiteit die er wereldwijd is in praktijken van ouderschap, kind zijn en volwassen worden. In de cursus staat daarom de culturele dimensie van kind zijn, opgroeien en opvoeden centraal, in drie onderdelen. In de eerste plaats komen verschillende theorieën aan bod over het belang van de culturele dimensie en de betekenis van culturele verschillen in relatie tot de ontwikkeling en opvoeding van kinderen. Ten tweede kijken we naar de invloed die cultuur heeft op het denken over en onderzoeken van de ontwikkeling en opvoeding van kinderen in verschillende disciplines als de (ontwikkelings)psychologie, pedagogiek, en antropologie. Tenslotte bespreken we de consequenties van kennis over culturele verschillen in opgroeien, leren en opvoeden voor theorievorming over praktijken van opvoedingsondersteuning, onderwijs en jeugdzorg. Kinderen en jeugd uit de grootste migrantengroepen in Nederland krijgen in het bijzonder de aandacht in deze cursus.

EC: 5
Semester: semester I a
Onderwijsvorm: hoorcollege, werkcollege
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay) DIGITAL, schriftelijke opdrachten
Literatuur:
Lotty Eldering (2014) , Cultuur en opvoeding(Lemniscaat, Uitgeverij) (ISBN: 9789047706335), € 38,00

diverse auteurs, losse artikelen in reader en/of digitaal, € 15,00

Leerpsychologie **PABA2055**

Docenten: dr. D.D.N.M. Kostons, dr. M.I. Deunk
Coordinator: dr. D.D.N.M. Kostons

Doel: Het doel van de cursus is het verkrijgen van kennis over de vraag hoe het onderwijs op microniveau moet worden ingericht ten behoeve van het optimaliseren van leerprocessen van leerlingen.
Inhoud: De kern van de cursus bestaat uit de verkrijgen van theoretische en empirische kennis over leren en instructie.
De cursus richt zich op onderwijspsychologie, dat wil zeggen, de tak van psychologie die zich bezig houdt met de instructie en de karakteristieken van leerlingen die invloed hebben op de cognitieve groei van de lerende. In de cursus wordt aandacht besteed aan leerprocessen, hoe instructie effect heeft op het leren en hoe leerprocessen gebruikt kunnen worden als input voor effectieve instructie. Tenslotte wordt behandeld op welke wijze de kennis over leren en instructie geconcretiseerd wordt binnen verschillende vakgebieden, zoals lezen en rekenen.
EC: 5
Semester: semester I a
Onderwijsvorm: hoorcollege, werkcollege
Hoorcolleges zijn regulier, werkcolleges zijn optionele groepjes die werken aan opdrachten.
Uren per week: 2
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay), schriftelijk tentamen (meerkeuze)
Opmerkingen: Naast het boek worden ook enkele wetenschappelijke artikelen als tentamenstof gebruikt.
Literatuur:
A. Woolfolk, Educational Psychology (12th edition) (ISBN: 9780132910996), € 60,00

Testtheorie **PABA2056**

Docenten: dr. E.A. van der Scheer, dr. M.C.J.L. Opdenakker
Coordinator: dr. M.C.J.L. Opdenakker

Doel: De student heeft kennis van het terrein van testtheorie, test- en vragenlijstconstructie, testanalyse met behulp van SPSS en testgebruik.
De student kan een bestaande test beoordelen op kwaliteit en een nieuwe test maken, de test analyseren en op grond van de resultaten van de analyse de test aanpassen.
Inhoud: Het vak behandelt de definitie van een test en bespreekt hoe een testresultaat opgevat kan worden. Centrale begrippen die behandeld worden zijn: testkenmerken, bouwstenen van tests en vragenlijsten, betrouwbaar-

heid, dimensionaliteit en validiteit. Om de kwaliteit van een test te beoordelen wordt veel aandacht besteed aan de klassieke testtheorie en wordt stilgestaan bij het beoordelen van de betrouwbaarheid van de test. Allerlei aspecten van betrouwbaarheid komen aan de orde. Verder wordt het bepalen van de validiteit van de test besproken. In dit kader wordt ook de dimensionaliteit van tests en vragenlijsten behandeld. Naast de klassieke testtheorie wordt ook de item-response theorie aan de orde gesteld. Tevens wordt ethiek, testgebruik en beslissen behandeld.
Bij deze cursus hoort een onderdeel van wetenschapsfilosofie. Voor dit onderdeel dient ook een opdracht gemaakt te worden. Het cijfer op deze opdracht telt voor 20% mee met het uiteindelijke cijfer voor testtheorie. Op zowel de opdracht wetenschapsfilosofie als voor het tentamen testtheorie en de groepsopdracht testtheorie dient een voldoende gehaald te worden.

EC: 5
Semester: semester I a
Onderwijsvorm: hoorcollege, werkcollege
Hoorcolleges (inclusief responsiecollege) en werkcolleges
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (meerkeuze), schriftelijke opdrachten
Schriftelijke opdrachten en schriftelijk tentamen (meerkeuze)
Opmerkingen: Het eindcijfer is gebaseerd op het gewogen gemiddelde van het tentamencijfer testtheorie (55%), het cijfer voor de groepsopdracht testtheorie (25%) en de opdracht wetenschapsfilosofie (20%. De groepsopdracht testtheorie moet voor het eerste tentamen worden ingeleverd.
Literatuur:
(boek is ook gekend onder ander ISBN nummer) (ISBN: 9789031347476), € 80,00
Klapper, reader en powerpoints
Drenth, P.J.D. & Sijtsma, K. (2006), Testtheorie: inleiding in de theorie van de psychologische test en zijn toepassingen (Vierde druk). Houten: Bohn Stafleu Van Loghum. Hieruit hoofdstukken 2 t/m 9. p. 435. (ISBN: 90 313 4747 7), € 80,00

Het jonge kind: visies en beleid **PABA2104**

Coordinator: dr. P.R. Schreuder

Doel: Na afronding van dit studieonderdeel heb je:
- inzicht verkregen in visies, beleidsontwikkelingen en praktijken voor de educatie van jonge kinderen buiten gezinsverband;
- inzicht verkregen in de mate waarin visies, beleid en praktijken al dan niet met elkaar verweven zijn;
mede in vergelijkend perspectief;
- een pedagogisch beleidsdocument geanalyseerd en bereflecteerd vanuit enkele kwaliteitskenmerken;
- bevindingen van een groepsopdracht gepresenteerd in een postersessie

Inhoud: Het grootbrengen van jonge kinderen (0-6 jaar) wordt steeds meer gezien

als een gedeelde verantwoordelijkheid van ouders, groepsopvoeders en leerkrachten. Dit betekent dat zich ook verschuivingen voordoen in de pedagogische verantwoordelijkheden van pedagogische professionals. Zij hebben niet 'slechts' de taak om op jonge kinderen te passen, maar dienen recht te doen aan de (verschillende) leer- en ontwikkelingsbehoeften van die kinderen. Ook worden deze professionals steeds vaker aangewezen als degenen die jonge kinderen moeten voorbereiden op het basisonderwijs. In dit onderdeel wordt ingegaan op verschillende visies op het grootbrengen van jonge kinderen en op de verschuivende rollen van de professionals die zich met deze kinderen bezighouden.

EC: 5
Semester: semester I b
Onderwijsvorm: hoorcollege, werkcollege
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: opdrachten, tentamen
Literatuur:
Vandenbroeck, M. (2009, 2e herziene druk), In verzekerde bewaring. Honderdvijftig jaar kinderen, ouders en kinderopvang. Amsterdam: SWP (hieruit ongeveer 210 pgs.) (ISBN: 9789088500251), € 38,00
Onderwijsraad (2010), Naar een nieuwe kleuterperiode in de basisschool (90 pgs) (gratis te downloaden via www.onderwijsraad.nl)
Reader met digitaal beschikbare artikelen (plm. 150 pgs.)

Onderzoekspracticum (designs) **PABA2057**

Docenten: dr. H. Korpershoek, dr. W.J. Post
Coordinator: dr. W.J. Post

Doel: Verdiepen van kennis en inzicht in methoden en technieken van empirische onderzoek. Oefenen van kennis en vaardigheden bij het opzetten en uitvoeren van empirisch onderzoek en het analyseren van onderzoeksresultaten en de bijbehorende verslaglegging.

Inhoud: In deze cursus wordt gestreefd naar verdieping van de kennis van en het verwerven van basisvaardigheden in belangrijke onderzoeksstrategieën, waarbij onderscheid gemaakt wordt in experimenteel- en niet-experimenteel onderzoek en onderscheid naar setting. De volgende onderwerpen komen aan bod: (1) verschillende onderzoeksmethoden en methoden voor gegevensverzameling, (2) verschillende opzetten voor het uitvoeren van onderzoek en de vraagstellingen waarvoor die opzetten het meest geëigend zijn, (3) de voor- en nadelen in termen van interne en externe validiteit van de verschillende onderzoeksontwerpen. Dit gedeelte wordt afgerond met een tentamen. In groepsverband wordt een onderzoek uitgevoerd om kennis te maken met de aspecten van het wetenschappelijk onderzoek. Het gaat o.a. om het formuleren van de probleemstelling, literatuur zoeken en bestuderen, operationalisatie van de variabelen, steekproeftrekking, dataverzameling, uitvoering van het onderzoek,

statistische data-analyse (met behulp van SPSS) en rapportage in de vorm van een concept wetenschappelijk artikel. Dit concept artikel wordt beoordeeld. Bij deze cursus hoort het onderdeel wetenschapsfilosofie. Voor dit onderdeel dient ook een opdracht gemaakt te worden. Op al deze onderdelen dient een voldoende (tenminste een 5.5) gehaald te worden. Daarnaast moeten het bibliotheekpracticum en de ALC practica met een voldoende worden afgerond.

EC: 5
Semester: semester I b
Onderwijsvorm: hoorcollege, werkcollege, zelfstudie, computerpracticum
wekelijks verplichte werkcolleges; daarnaast 5 hoorcollege en 2 verplichte computerpractica
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay), schriftelijk tentamen (meerkeuze), werkstuk tentamen en werkstuk; het werkstuk wordt in groepjes van 2 studenten gemaakt en moet de vorm van een wetenschappelijk artikel hebben
Opmerkingen: De punten voor dit onderdeel worden toegekend wanneer beide ALC-practica van dit semester zijn afgerond.
Literatuur:
Jack R. Fraenkel & Norman E. Wallen, Helen H. Hunn , How to design and evaluate research in education - International edition. (9th edition) (2014) (ISBN: 9781259253928), € 70,00
Via Nestor komt een draaiboek beschikbaar, met alle noodzakelijke literatuur en informatie.

Vergelijkende onderwijskunde **PABA2207**

Docenten: dr. R. Maslowski, drs. H.M. Naaijer
Coordinator: dr. R. Maslowski

Doel:
1. De studenten krijgen inzicht in de meerwaarde van (internationale) vergelijkingen voor de onderwijskunde
2. De studenten krijgen kennis van een aantal stelselkenmerken van het Nederlandse onderwijsbestel, en van de wijze waarop dit afwijkt van andere onderwijssystemen
3. De studenten zijn vaardig in het onderzoeken van verschillen in specifieke kenmerken van het onderwijs in vergelijkend perspectief
4. De studenten zijn in staat om van hun bevindingen verslag te doen, en deze op een heldere wijze te presenteren

Inhoud: In deze cursus wordt aan studenten handvatten geboden om onderwijsaspecten in verschillende systemen te vergelijken. Daarbij komen verschillende onderwerpen van de vergelijkende onderwijskunde aan de orde. Ingegaan wordt op de mogelijkheden om door middel van indicatoren onderwijssystemen met elkaar te vergelijken, en op classificaties die specifiek voor internationaal vergelijkend onderzoek ontwikkeld zijn. In de cursus is verder aandacht voor de meerwaarde van internationale verge-

lijkingen, en wat deze ons kunnen leren over onze eigen context, als ook de beperkingen en problemen waarmee internationale vergelijkingen kampen. Naast een inleidend college bestaat de cursus uit een aantal colleges, waarin een reeks voorbeelden aan bod komen van de uitvoering en opbrengsten van dergelijke comparatieve studies. De overige bijeenkomsten bestaan uit werkcolleges waarin studenten begeleid worden in het uitvoeren van de opdracht. Studenten dienen rond een specifiek onderwerp (individueel of in tweetallen) een vergelijking tussen twee of drie landen, waaronder Nederland, te maken.

EC: 5
Semester: semester I b
Onderwijsvorm: hoorcollege, werkcollege
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (meerkeuze), werkstuk
Paper over een zelf gekozen onderwerp bestudeerd met een comparatieve gevalsstudie
Literatuur:
syllabus, € 20,00

Gezinspedagogiek **PABA2208**

Docenten: drs. A. Vékony, dr. P.A. van der Ploeg
Coordinator: drs. A. Vékony

Doel: Kennis van actuele theorieën over ouderschap en school en over de relatie tussen opvoeding en onderwijs.
Kennis van hiervoor (zie boven) relevante tradities van onderzoek.
Inhoud: We verkennen actuele theorieën en studies over ouderschap en school en over de relatie tussen opvoeding en onderwijs. Aandacht voor onder meer opvoedstijlen, opvoedingsondersteuning, instructief ouderschap, risicogezinnen, voorschoolse educatie, kindermishandeling, lezen in het gezin, culturele diversiteit en internationale adoptie.
EC: 5
Semester: semester II a
Onderwijsvorm: hoorcollege
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay)
Literatuur:
Digitale reader met artikelen.
van der Horst, F., Lucassen, N., Kok, R., Sentse, M., Jooren, L., & Luijk, M., Opgroeien in het hedendaagse gezin: Inleiding in de gezinspedagogiek, € 40,00

Statistische modellen 2 **PABA2058**

Docenten: dr. M.J. Warrens, dr. W.J. Post

Coordinator: dr. W.J. Post

Doel: 1. Kennis nemen van verschillende meervoudige regressiemodellen.
2. Weten wat de assumpties zijn die ten grondslag liggen aan deze verschillende modellen.
3. Weten wanneer welk statistisch model toegepast moet worden.
4. Het kunnen toepassen van de verschillende technieken op echte data.
5. Het interpreteren van de resultaten van de analyse (SPSS-output).

Inhoud: In de colleges worden gangbare statistische modellen & technieken behandeld, die voor het lezen van sociaal wetenschappelijke onderzoeksliteratuur en voor het zelfstandig uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek van belang zijn. Aan de orde komen
• Enkelvoudige & meervoudige lineaire regressieanalyse.
• Een- en tweeweg ANOVA, en ANCOVA.
• Logistische regressie analyse.
Daarnaast zijn er verplichte practica waarin de behandelde methoden worden toegepast. Hierbij zal gebruik gemaakt worden van het statistisch computerprogramma SPSS. In werkcolleges kan extra worden geoefend. Bij deze cursus hoort het onderdeel wetenschapsfilosofie. Voor dit onderdeel dient ook een opdracht gemaakt te worden; deze telt voor 20% mee. Op zowel de opdracht als voor Statistische modellen 2 dient een voldoende gehaald te worden.

EC: 5
Semester: semester II a
Onderwijsvorm: computerpracticum, hoorcollege
Hoor colleges: 14 uur; werkcolleges: 12 uur, SPSS practicum: 12 uur
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: tentamen
Schriftelijk tentamen (deels multiple choice en deels open vragen)
Literatuur:
Agresti, Finlay (vierde editie), Statistical methods for the social sciences hoofdstukken 9 t/m 15 (al in bezit). (ISBN: 978-1-29202-166-9), € 75,00
Syllabus met opdrachten (beschikbaar via Nestor)

Organisaties en lerende professionals **PABA2209**

Docenten: dr. T. van Dellen, prof. dr. J.J.M. Zeelen, drs. M.J. Smulders
Coordinator: dr. C.J. van der Linden

Doel: Kennis verwerven m.b.t. het functioneren, de structurering en het leren van en in organisaties met bijzondere aandacht voor lerende professionals
Orientatie op opleidings-, implementatie- en veranderingsvraagstukken in (onderwijs)organisaties
Uitvoeren van een analyse van een organisatieprobleem

Inhoud: Niet alleen het bedrijfsleven, maar ook de zorg, de hulpverlening en het onderwijs vormen (pseudo-)markten, waarop tal van organisaties actief

zijn: scholen, zorginstellingen, politieke belangenverenigingen (zoals vakbonden, politieke partijen, patiëntenbewegingen). Die organisaties zijn doelgerichte maatschappelijke subsystemen, die zich deels van de buitenwereld afschermen om hun specifieke doelstellingen gerichter en effectiever te kunnen bereiken. In die relatieve autonomie schuilt ook een zeker risico. Door interne taakverdeling kunnen processen op gang komen van bureaucratisering, zonering (scheiding professionals en management) en vertekende beeldvorming in de organisatiecultuur.
'Professionals' spelen een belangrijke rol in organisaties. Van hen wordt als deskundigen niet alleen een bijdrage verwacht aan het bereiken van de externe doelstellingen, maar ook aan de sturing van de interne rationaliteit.
In deze cursus wordt behalve aan het functioneren van organisaties en de rol van professionals daarbinnen, aandacht besteed aan leren en veranderen van en in (onderwijs-)organisaties.

EC: 5
Semester: semester II a
Onderwijsvorm: werkcollege
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay)
Schriftelijk tentamen (telt 2 x voor het eindcijfer) en verslag (telt 1 x voor het eindcijfer). Beide moeten voldoende zijn.

Literatuur:
Enkele artikelen
Tonkens, E. (2008), Mondige burgers, getemde professionals. Marktwerking en professionaliteit in de publieke sector. (Enkele hoofdstukken hieruit) (ISBN: 9789055159499), € 22,50
Mintzberg, H. (2013), Organisatiestructuren. Tweede gewijzigde druk. (ISBN: 9789043024693), € 46,95
Fullan, M. (2015), The new meaning of educational change. Vijfde gewijzigde druk (Enkele hoofdstukken hieruit) (ISBN: 9781138641396), € 35,24

Gesprekspracticum **PABA2054**

Docent: dr. A.M.N. Huyghen
Coordinator: dr. A.M.N. Huyghen

Doel: Oefenen van basale gespreksvaardigheden die men als gedragswetenschapper in de praktijk zal dienen te beheersen. Kennismaken met theoretische kaders van communicatie en professionele gespreksvoering. Het doel is aan het einde van dit practicum een probleemverhelderend gesprek te kunnen voeren.
Inhoud: Basistraining in gespreksvoering en communicatie voor gedragswetenschappers.
Er wordt zowel geoefend in individuele consultatie, gesprekken met ouders, als in teamsituaties. De nadruk ligt op het ontwikkelen van prakti-

sche vaardigheden in de gespreksvoering en het kunnen reflecteren hierop.

EC: 5

Semester: semester II b

Onderwijsvorm: practicum, praktische oefening, zelfstudie
Uitvoering opdrachten en deelnemen aan (onderwijs)leeractiviteiten, gericht op het bereiken van gespreksvaardigheden en zelfstudie

Uren per week: Variabel

Toetsvorm: deelname, opdrachten, schriftelijke opdrachten
Actieve deelname aan het practicum, 100% presentie, participatie aan en kwaliteit deelopdrachten en eindopdracht.

Opmerkingen: In groepen worden gespreks- en luistervaardigheden getraind m.b.v. rollenspel, video-opnames en gerichte oefenopdrachten. Er worden verschillende groepen samengesteld, waarop zelf ingetekend kan worden. Aanwezigheid is 100% verplicht.
Bij het practicum wordt een zelfstandige en actieve werkhouding verwacht. Na actieve participatie aan het practicum en afronding van de opdrachten, volgt de eindbeoordeling.

Literatuur:
Artikelen gericht op vaardigheden, wordt nader bekend gemaakt
Lang, G. & Molen, H.T. van der, Psychologische gespreksvoering: een basis voor hulpverlening, 2015. Hiervan hst 5 t/m 8. (ISBN: ISBN9024402026), € 36,00

Jeugd en Sociale ontwikkeling **PABA2210**

Docenten: prof. dr. M.C. Timmerman, A.F. Kievitsbosch MSc.

Coordinator: prof. dr. M.C. Timmerman

Doel:
1. Hebben studenten kennis van de belangrijkste ontwikkelingen over de invloed van opvoeding en onderwijs op de (persoonlijke en sociale) ontwikkeling van kinderen en jongeren, in de vier belangrijkste pedagogische domeinen: gezin, school, peergroup en media;
2. Hebben studenten kennis van het wetenschappelijke onderzoek op deze terreinen
3. Is de student in staat om de theorieën uit de cursus in eigen woorden te omschrijven
4. Is de student in staat om theorieën uit de cursus te interpreteren
5. Is de student in staat om theorieën uit de cursus aan elkaar te relateren

Inhoud: In traditionele pedagogische en socialisatietheorieën is de ‘jeugdfase’ een duidelijk afgebakende periode in de levensloop, een overgangsfase tussen die van kind en volwassene, waarin de invloed van gezin en school afneemt en die van andere ‘socializing agents’ (media en peergroup) juist groter wordt. Maar is er in de huidige samenleving nog wel sprake van een aparte jeugdfase? Geconstateerd kan worden dat zich in het leven van jongeren allerlei contradicties voordoen, die hen soms meer als kind, soms meer als (jong) volwassene aanspreken. In plaats van na elkaar lij-

ken de fasen kind-jeugdige-volwassene zich eerder tegelijkertijd in het leven van jongeren voor te doen. Zo is de periode waarin jongeren naar school gaan steeds langer geworden, maar worden leerlingen steeds vroeger en intensiever aangesproken op zelfstandigheid, zelfsturing, etc. Ook via de media worden jongeren al vroeg geconfronteerd met beelden die voorheen tot het exclusieve domein van de volwassenen behoorden. In dit college staan de sociale ontwikkeling en opvoeding van jongeren centraal in de context van de belangrijkste veranderingen die zich de afgelopen decennia hebben voorgedaan in het gezin, de school en de vrije tijd.

EC: 5
Semester: semester II b
Onderwijsvorm: hoorcollege, werkcollege
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: opdracht, schriftelijk tentamen (essay)
Literatuur:
Andere literatuur wordt tzt via Nestor bekend gemaakt
Timmerman, M.C. (2010) te downloaden via link tzt via Nestor, Jeugd in perspectief: individueel en samen jong. (te downloaden via internet)
Diverse auteurs, Reader met artikelen (verkrijgbaar via de Repro), € 15,00

Kwalitatieve methoden in de sociale wetenschappen **PABA2059**

Docent: prof. dr. H.W.E. Grietens
Coordinator: L. Korenberg MSc.

Doel: Dit vak is een inleiding voor bachelorstudenten in methoden van kwalitatief onderzoek en hun toepassing in de sociale wetenschappen (m.i.v. pedagogische wetenschappen). In de hoorcolleges is er aandacht voor epistemologische uitgangspunten, het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek, data-analyse, rapportage, ethiek en kwaliteitscheck. In werkcolleges en opdrachten wordt ingegaan op diverse aspecten van opzet, uitvoering en analyse van data.

Inhoud: In het eerste deel worden kenmerken van kwalitatief onderzoek voorgesteld en wordt een overzicht gegeven van verschillende theoretische perspectieven (o.a. postpositivisme, constructivisme, postmodernisme). Het tweede deel gaat over het opzetten van een kwalitatief onderzoek. Er wordt ingegaan op de eigenheid van kwalitatieve onderzoeksvragen, steekproeftrekking en methoden van dataverzameling. In het derde deel worden verschillende manieren van data-analyse voorgesteld, in het bijzonder ‘grounded theory’ coding, thematische analyse, inhoudsanalyse, fenomenologisch-hermeneutische analyse, narratieve analyse en discoursanalyse. In het vierde deel komt de rapportage van kwalitatief onderzoek aan bod en wordt ingegaan op ethische kwesties en kwaliteitscriteria. Tot slot worden enkele aspecten betreffende kwalitatief onderzoek over en met kinderen belicht. Bij deze cursus hoort het onderdeel weten-

	schapsfilosofie. Voor dit onderdeel dient ook een opdracht gemaakt te worden. Het cijfer op deze opdracht telt voor 20% mee met het uiteindelijke cijfer voor dit vak. Op zowel de opdracht als het vak kwalitatieve methoden in de soc. wet. dient een voldoende gehaald te worden.
EC:	5
Semester:	semester II b
Onderwijsvorm:	hoorcollege, praktische oefening, werkcollege, zelfstudie In de werkcolleges wordt in kleine groepen geoefend met het coderen van interviewtranscripten en het opstellen van een codeboek. Verder moeten studenten opdrachten maken, die verband houden met het opzetten van een kwalitatief onderzoek, dataverzameling, data-analyse, interpretatie en rapportage.
Uren per week:	Variabel
Toetsvorm:	schriftelijk tentamen (essay) DIGITAL, opdrachten, practicum
Opmerkingen:	Het eindcijfer voor dit vak bestaat uit het cijfer voor het tentamen én het cijfer voor de opdrachten (opdracht voor Kwalitatieve methoden én opdracht voor Wetenschapsfilosofie). Alle onderdelen moeten los van elkaar met een voldoende worden beoordeeld. Werkcolleges zijn verplicht (inclusief de voorbereidende opdracht): de student dient eraan te hebben deelgenomen alvorens het eindcijfer wordt berekend. Het tentamen betreft een open boek tentamen met essayvragen.

Literatuur:

Uwe Flick, An Introduction to Qualitative Research. Fifth Edition (2014). SAGE Publications Ltd. (ISBN: 9781446267790), € 45,00

Voor dit vak zijn tevens artikelen nodig; welke dit zijn wordt via Nestor bekend gemaakt.

Bachelor 3: traject Orthopedagogiek

Studieonderdelen

In het hierna volgende vakkencatalogus-gedeelte staan alle studieonderdelen van het derde jaar Orthopedagogiek vermeld. Deze vakkencatalogus is ook te vinden op www.rug.nl/ocasys. Voor de vakken behorend bij de verdiepingsminor gelden toegangseisen. Studenten moeten de propedeuse met voldoende resultaat hebben afgerond.

	Periode	studieonderdeel	EC's
Verdiepingsminor orthopedagogiek	Semester 1a	*Keuze van 2 uit 3:*	
		PABA5353 DI: Leerproblemen 1	5
		PABA5356 GOP: Interventies	5
		PABA5358 OPB: Evidence based intervention 1	5
		PABA5357 Professionele Vaardigheden	5
	Semester 1b	*Op grond van de keuze gemaakt in Semester 1a worden weer twee vakken gevolgd:*	
		PABA5336 OPB: Evidence based intervention 2	5
		PABA5354 DI: Leerproblemen 2	5
		PABA5355 GOP: Kwaliteit en effectiviteit v/d jeugdzorg	5
		PABA3310: Jeugd: visies en beleid	5
	Semester 2a	PABA3020 Ethische en juridische kwesties	5
		PABA5375 Bachelorstage	5
		Keuze van 2 uit 6: PABA3011 Workshop: Statistische modelbouw PABA3012 Workshop: Historisch pedagogisch onderzoek PABA3013 Workshop: Interventieonderzoek PABA3014 Workshop: Interview-/inhoudsanalyse PABA3015 Workshop: Observeren PABA3016 Workshop: IRT modellen	2,5 per workshop, samen 5
	Semester 2b	PABA3021 Neuropsychologie	5
		PABA6000A Bachelorwerkstuk Ortho	10

Diagnostiek en interventie: leerproblemen 1 **PABA5353**

Docenten: dr. A.H. van Hoogmoed, dr. B.J.A. de Groot
Coordinator: dr. B.J.A. de Groot

Doel: Na afloop van het vak
- kan de student de cognitieve processen relevant voor spelling, technisch lezen en rekenen beschrijven aan de hand van recente theoretische inzichten.
- kan de student de rol van intelligentie, aandacht en geheugen in het schoolse leren beschrijven.
- kan de student deze inzichten toepassen bij het analyseren van spelling-, technisch lees- en rekenproblemen.
- heeft de student kennis van veelvoorkomende interventies op het gebied van spelling-, technische lees- en rekenvaardigheid.
- is de student in staat deze kennis en inzichten toe te passen vanuit de diagnostische cyclus.

Inhoud: Deze cursus betreft de diagnostiek en interventie bij veelvoorkomende leerproblemen (technisch lezen, spelling en rekenen) en het complexe samenspel daarvan met cognitie in bredere zin (intelligentie, aandacht en geheugen) in de praktijk van het onderwijs.

EC: 5

Semester: semester I a

Onderwijsvorm: nog niet bekend, hoorcollege, practicum, zelfstudie
college: 32 uur, practicum: 16 uur, zelfstudie: 148 uur.

Toetsvorm: opdrachten, schriftelijk tentamen (essay), schriftelijk tentamen (meerkeuze)
Naast een schriftelijk tentamen (meerkeuze + essay) zullen (groeps)opdrachten worden gegeven.

Literatuur:
Actuele artikelen (zie Nestor).
Struiksma, A.J.C., Leij, A. van der & Vieijra, J.P.M., Diagnostiek van technisch lezen en aanvankelijk spellen (2012). Dit boek is ook voorgeschreven voor PABA5252. (ISBN: 9053839240), € 17,50
Verschueren, K. & Koomen, H., Handboek Diagnostiek in de leerlingenbegeleiding (2016). Dit boek wordt ook voorgeschreven voor PABA5354. (ISBN: 9789044134438), € 35,00
Klapper Diagnostiek en interventie leerproblemen 1 (samen met actuele artikelen maximaal 500 pag.), € 40,00
Gijsel, M., Scheltinga, F., Druenen, M. van & Verhoeven, L., Protocol Leesproblemen en Dyslexie voor groep 3 (2012). (ISBN: 978-90-816528-1-0), € 34,95
Verhoeven, L.,Wijnen, F., Van den Bos, K. & Kleijnen, R. (Red.) , Zorg om dyslexie (2010). (ISBN: 9789044126617), € 22,50

Gedrags- en opvoedingsrpoblemen: interventies **PABA5356**

Docenten: dr. J. Knot-Dickscheit, dr. A.T. Harder
Coordinator: H.J. Zwartenkot-Norder MSc.

Doel: Na afloop van de cursus:
Kan je benoemen hoe de doelgroep en orthopedagogische interventies in de verschillende werkvelden van Jeugdzorg, namelijk ambulante zorg, pleegzorg en residentiële zorg, eruit zien;
Kan je benoemen welke informatie nodig is om tot goede besluitvorming te komen rondom uithuisplaatsing.
Heb je kennis over een aan veel jeugdzorg interventies ten grondslag liggende theorie - cognitieve gedragstheorie - en heb je geoefend met het toepassen van cognitief gedragstherapeutische technieken.
Inhoud: Tijdens de hoorcolleges, werkcollege en het practicum wordt aandacht besteed aan empirische en theoretisch gefundeerde modellen van interventies in de werkvelden van de jeugdzorg.
EC: 5
Semester: semester I a
Onderwijsvorm: zelfstudie, hoorcollege, werkcollege
Hoorcollege 28 uur; 2 uur werkcollege, 4 uur practicum, zelfstudie 106 uur; opdracht
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay) DIGITAL
Literatuur:
Artikelen: zie Nestor
Craske, M. (2012), Cognitieve gedragstherapie in de praktijk. Amsterdam: Hogrefe Uitgevers. (ISBN: 9789079729586), € 22,50
Harder, A.T., Knorth, E.J. & Anglin, J.P. (2014); Antwerpen/Apeldoorn: Uitgeverij Garant, Inside the black box: Experiences and perspectives of young people and professionals in residential youth care (ISBN: 9789044132267), € 26,00
Knot-Dickscheit,J., Thoburn, J., & Knorth, E.J. (Eds.)(2016), Supporting Children When Providing Services to Families Experiencing Multiple Problems. Perspectives and Evidence: Antwerpen: Garant Publishers. (ISBN: 9789044133783), € 29,95

Personen met beperkingen: Early childhood interventies **PABA5358**

Docent: dr. C.E. Oenema-Mostert
Coordinator: dr. C.E. Oenema-Mostert

Ingangseisen: Organisatie wordt bekend gemaakt via Nestor. * Prijs studenteditie.De theoretische handleiding Portage Programma en de Vaardighedenlijst-Revised Portage kunnen alleen via Hans Knot besteld worden. Let op de berichtgeving in juni 2016.
Doel: een wetenschappelijk onderbouwde keuze maken voor een bepaalde interventie op basis van de daarvoor uitgevoerde diagnostiek.

werkzame factoren in behandelvormen herkennen en benoemen.
*het realiseren van vraaggericht handelen waarbij de cliënt centraal staat.
*een behandeling plannen, uitvoeren, evalueren en zo nodig bijstellen, gericht op zo optimaal mogelijke pedagogische relaties in opvoedingssituaties

Inhoud: In dit vak wordt een aantal interventieprogramma's voor gezinnen met jonge kinderen gepresenteerd. Het Portage Programma Nederland wordt (als voorbeeld voor evidence based intervention) nader uitgewerkt wat betreft de werkwijze aan de hand van opdrachten. Een korte praktijkoefening in een gezin uit de eigen kennissenkring (met een kind van 0-6 jaar) en een afsluitende rapportage vormt een onderdeel van het OPB-deel in het minor practicum.
College 1 is een inleidend college; de colleges 3 en 4 zijn werkcolleges: aanwezigheidsplicht.

EC: 5

Semester: semester I a

Onderwijsvorm: hoorcollege, practicum
16 uur hoorcollege, 4 uur werkcollege, zelfstudie 92 uur, practicumopdracht

Toetsvorm: practicum, schriftelijk tentamen (essay), schriftelijk tentamen (meerkeuze)

Literatuur:
Artikelen en internet- publicaties: via Nestor
Hoekstra, A.T., Oenema-Mostert, C.E., Van der Meulen, B.F., Portage Programma, theoretische handleiding. (pp.150)*, € 53,00
Hoekstra, A.T.; Van der Meulen, B.F.; Oenema-Mostert, C.E.; Jansen, G.G.H.; & Smrkovsky, M., Portage Programma Vaardighedenlijst-Revised*, € 10,00

Professionele Vaardigheden **PABA5357**

Docenten: dr. A.T. Harder, S.J. Jansen MSc., M.D. Wessels MSc., dr. C.B. Lunenborg, dr. P. Poppes, A.J. van der Worp-van der Kamp, diverse docenten, drs. H.K. Knijff

Coordinator: dr. C.B. Lunenborg

Ingangseisen: Studenten worden sterk aanbevolen het Ba2-vak Gesprekspracticum gevolgd en afgerond te hebben, aangezien dit vak een vervolg is op het Gesprekspracticum.

Doel: Na afloop van de cursus kun je als student: 1) benoemen welke competenties (kennis, vaardigheden en attitude) je als orthopedagoog nodig hebt voor in de beroepspraktijk en 2) een aantal van de bijbehorende professionele vaardigheden, waaronder gespreksvoering met cliënten, toepassen. De professionele vaardigheden worden getraind vanuit de theoretische kaders van Oplossingsgericht/ handelingsgericht werken en Motiverende gespreksvoering.
Met dit vak wordt beoogd studenten te ondersteunen bij Bachelorstage en

voor te bereiden op de Masterstage. Het is de bedoeling om antwoorden te geven op vragen als: Wat verwacht de beroepspraktijk van de orthopedagoog (in opleiding)? En welke competenties of professionele vaardigheden zijn belangrijk voor een orthopedagoog?

Inhoud: Het vak Professionele vaardigheden bestaat uit een inleidend werkcollege bestaande uit: 1) een inleiding op het vak, 2) een toelichting op de theoretische onderbouwing van het vak en 3) herhaling én verdieping van het geleerde tijdens het Gesprekspracticum in BA2. Hierna zal een hoorcollege worden gegeven over competenties van orthopedagogen (theorie, definitie, afbakening, aansluiting leerlijnen van het opleidingsprogramma), waarvoor ook een voorbereidende opdracht gemaakt moet worden, en volgt een bezoek aan het werkveld. Aan het bezoek is een opdracht gekoppeld over het beoordelen van professionele vaardigheden in de praktijk a.d.h.v. competenties zoals die in de opleiding worden geleerd. Studenten nemen vervolgens deel aan een viertal werkcolleges waarin zij, vanuit de theoretische kaders van Oplossingsgericht Werken en Motiverende Gespreksvoering, professionele vaardigheden trainen. Ook aan de werkcolleges zijn opdrachten gekoppeld.
Dit vak wordt ondersteund met de organisatie van een forum waarin door studenten en professionals uit de praktijk gediscussieerd wordt over competenties, leerlijnen binnen het curriculum en het concrete werk. Het vak wordt afgesloten met een individuele eindopdracht die beoordeeld wordt met een cijfer.

EC: 5

Semester: semester I a

Onderwijsvorm: excursie, hoorcollege, praktische oefening, werkcollege, zelfstudie

Uren per week: Variabel

Toetsvorm: deelname, opdrachten, practicum, schriftelijke opdrachten
Actieve deelname tijdens de practica-onderdelen, 100% presentie, participatie aan en voldoende kwaliteit opdrachten

Opmerkingen: In subgroepen worden de professionele vaardigheden getraind (werkcolleges). Er worden verschillende groepen samengesteld waarop zelf, voor aanvang van blok 1a, ingetekend kan worden. Aanwezigheid is 100% verplicht.

Literatuur:
Jong, P. de & Berg, I.K. (2015)., De kracht van oplossingen. Handboek oplossingsgericht werken. Derde druk. Hoofdstuk 1-5 (111 pagina's) (ISBN: 9789026522697), € 45,00
Publicatie NVO/NIP (2014)., De Orthopedagoog-Generalist als professional. Beroepscompetentieprofiel orthopedagoog-generalist
Nader op te geven actuele titel(s)

OPB: Evidence based intervention 2 **PABA5336**

Docenten: dr. P. Poppes, dr. A.A.J. van der Putten, dr. S. Damen

Coordinator: dr. S. Damen

Doel: 1.Aangeven wat aanknopingspunten voor interventie zijn
2.Basiselementen van bestudeerde interventies beschrijven
3.De effectiviteit van de interventies kunnen beoordelen
4.De belangrijkste resultaten en conclusies van de interventiestudies kunnen beschrijven
5.Inzicht hebben in de relatie tussen de methode van onderzoek in effectstudies en de resultaten en conclusies over de effectiviteit van de bestudeerde interventies

Inhoud: De relevante begrippen, modellen en theorieën aangereikt in PABA5233 worden gerelateerd aan algemene inzichten betreffende interventie (behandeling). Zij worden toegelicht aan de hand van toepassing van en onderzoek naar de effecten van behandeling in specifieke situaties. Deze specifieke situaties zijn o.a. de opvoeding en ondersteuning van personen met ernstige meervoudige beperkingen, personen met verstandelijke beperkingen en probleemgedrag en personen met zintuiglijke beperkingen.

EC: 5

Semester: semester I b

Onderwijsvorm: hoorcollege, zelfstudie
26 uur college, 114 uur zelfstudie

Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay), schriftelijk tentamen (meerkeuze)

Opmerkingen: Wijzigingen in literatuur voorbehouden.
De voorgeschreven boeken worden gedurende meerdere jaren voor meerdere vakken gebruikt.

Literatuur:
De voorgeschreven artikelen worden via Nestor bekend gemaakt
Vlaskamp, Poppes & Zijlstra (2005), Een programma van jezelf. Een Opvoedingsprogramma voor kinderen met zeer ernstige verstandelijke en meervoudige beperkingen. (ISBN: 9789023241256), € 25,50
Van der Meulen, B.F., & Van der Putten, A.A.J. (2014), Sporen van de reiziger (ISBN: 9789044132229), € 32,00

Diagnostiek en interventie: Leerproblemen 2 **PABA5354**

Docenten: dr. W.E. Kupers, dr. B.J.A. de Groot, drs. W.H. Hofstetter

Coordinator: dr. W.E. Kupers

Doel: Na afloop van het vak:
- Kan de student het cognitieve proces van rekenen en begrijpend lezen beschrijven aan de hand van de meeste recente theoretische inzichten;
- Heeft de student inzicht in aspecten van de sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen die betrekking hebben op de cognitieve ontwikkeling en het leren op school, zoals motivatie en zelfconcept;
- Kan de student deze inzichten toepassen bij het analyseren van leerproblemen op het gebied van begrijpend lezen en rekenen;
- Heeft de student kennis van veel voorkomende interventies op het gebied van begrijpend lezen, rekenen en sociaal emotionele ontwikkeling;

- Is de student in staat deze kennis en inzichten toe te passen binnen de diagnostische cyclus.

Inhoud: Dit vak bestaat uit onderdelen van de diagnostiek en interventie van rekenproblemen en problemen met begrijpend lezen. Vervolgens komt het onderwerp 'sociaal-emotionele problemen op school' aan de orde en wordt de samenhang met leren en ontwikkeling besproken. In een afrondend werkcollege wordt aan de hand van de individueel uitgewerkte casus de samenhang tussen de drie deelonderwerpen besproken.

EC: 5

Semester: semester I b

Onderwijsvorm: hoorcollege, werkcollege
Naast de hoorcolleges wordt wordt een verplicht - twee uur durend - werkcollege gehouden in kleine groepen, waarvoor van tevoren individueel een casusopdracht uitgewerkt en ingeleverd dient te worden. Na afloop van het werkcollege wordt een groepsdocument ingeleverd. Dit wordt beoordeeld.

Toetsvorm: schriftelijk tentamen (meerkeuze)
Er zullen daarnaast voor deelonderwerpen opdrachten worden gegeven die in groepen moeten worden uitgevoerd.

Literatuur:
Artikelen (zie Nestor).
Verschueren , K. & Koomen, H. (Red.), Handboek Diagnostiek in de leerlingenbegeleiding: kind en context (versie september 2016). Dit boek wordt gedeeltelijk ook behandeld in het vak DI: Leerproblemen I. (ISBN: 9789044122152), € 38,00
Van Luit, J.E.H., Bloemert, J., Ganzinga, E.G., & Mönch, M.E. (nieuwste druk)., Protocol Dyscalculie: Diagnostiek voor Gedragsdeskundigen. Doetinchem: Graviant. Hoofdstukken: 1, 2, 3, 4 en 5 (ISBN: 9789491337055), € 30,00
Van Groenestijn, M., Borghouts, C. and Janssen, C. (2011)., Protocol Ernstige RekenWiskunde-problemen en Dyscalculie (protocol ERWD). Assen: Van Gorcum. Hoofdstukken: 7, 8, 9 en 10. (gratis te downloaden) (ISBN: 9789023247630)

Gedrags- en opvoedingsproblemen: Kwaliteit en effectiviteit v/d jeugdzorg **PABA5355**

Docent: dr. J. Knot-Dickscheit

Coordinator: S.J. Jansen MSc.

Doel: 1. De student kan benoemen welke manieren van onderzoek gefundeerde kennis leveren over de kwaliteit en effectiviteit van interventies bij internaliserende en externaliserende problematiek.
2. De student kan algemeen en specifiek werkzame factoren benoemen bij de behandeling van internaliserende en externaliserende gedragsproblemen.
3. De student kan beschrijven welke interventies werkzaam zijn bij verschillende internaliserende en externaliserende gedragsproblemen.
4. Aan de hand van een casusbeschrijving kan de student analyseren welke gedrags- en opvoedingsproblemen aanwezig zijn en wat de ernst hier-

van is.
5. Aan de hand van een casusbeschrijving kan de student een keuze maken voor de best passende interventie in relatie tot de beschreven problematiek.
6. Aan de hand van een casusbeschrijving kan de student de door de student gemaakte keuze voor een interventie beargumenteren.

Inhoud: De cursus beoogt inzicht en actuele kennis te bieden m.b.t. de vraag welke interventies voor jeugdigen met internaliserende en/of externaliserende gedragsproblemen in het veld van de jeugdzorg werkzaam zijn. Doel is rationeel gefundeerde beslissingen te kunnen nemen over interventies in relatie tot problematiek. In colleges, werkcolleges en literatuurkeuze ligt de nadruk op evidence-based en practice-based modellen. In de colleges wordt o.a. aandacht geschonken aan zgn. good practices, algemeen en specifiek werkzame factoren bij de behandeling van internaliserende en externaliserende gedragsproblemen. De keuze voor een interventie is doorgaans een afweging van voor- en tegenargumenten waarin het beoogde effect een groot gewicht moet hebben.

EC: 5

Semester: semester I b

Onderwijsvorm: hoorcollege, practicum
Hoor- en werkcollege 16 uur; zelfstudie 105 uur; opdracht

Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay) DIGITAL, schriftelijk tentamen (meerkeuze) DIGITAAL
Digitaal tentamen: meerkeuze + essayvragen

Literatuur:
Artikelen: zie Nestor
Van Yperen, T., & Veerman, J.W. (2008) , Zicht op effectiviteit. Handboek voor praktijkgestuurd effectonderzoek in de jeugdzorg. Delft: Eburon. (reeds in bezit) (ISBN: 9789059722521), € 29,90

Jeugd: visies en beleid **PABA3310**

Docenten: N.M.J. van Krieken MSc., dr. P.R. Schreuder, prof. dr. M.C. Timmerman, N. Hageman MSc., A.F. Kievitsbosch MSc.

Coordinator: N. Hageman MSc.

Doel: Doel van dit college is 1) Kennis en inzichten op doen over historische en recente ontwikkelingen in het jeugdbeleid, in het bijzonder over jeugdparticipatie in nationaal en internationaal perspectief en 2) Kennis en inzicht op doen over de relatie tussen opvattingen over ‘jeugd’ en (pedagogische) doelstellingen van jeugdbeleid en jeugdbeleid in praktijk.

Inhoud: Jeugdbeleid heeft tot doel de jeugd alle kansen te bieden om gezond en gelukkig op te groeien. Maar wat zijn eigenlijk de pedagogische gedachten achter het jeugdbeleid? Van welke opvattingen over ‘de jeugd’ gaat het jeugdbeleid impliciet of expliciet uit? En hoe wordt het jeugdbeleid vertaald naar een praktische uitvoering? Tijdens de cursus verdiepen stu-

denten zich in de belangrijkste sociaalwetenschappelijke literatuur over jeugd en de pedagogische grondslagen van nationaal/internationaal jeugdbeleid (tentamen). Daarnaast kiezen de studenten drie Nederlandse jeugdbeleidsnota's, waarvan twee gemeentelijke nota's en een op landelijk of provinciaal niveau (opdracht). De analyse van de (achterliggende) pedagogische visie in de jeugdbeleidsnota's vormt de kern van de opdracht. De studenten leggen vervolgens hun analyse en bevindingen van de jeugdbeleidsnota's voor aan een professional jeugd(beleid). De studenten schrijven een verslag aan de hand van een aantal richtlijnen en geven een presentatie van de belangrijkste bevindingen.

EC: 5
Semester: semester I b
Onderwijsvorm: Hoorcollege, Academic Learning Communities
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: Tentamen, Opdracht
Opmerkingen: N.B. Let op met het aanschaffen van literatuur: specificatie van (aantal) hoofdstukken en mogelijke aanvullingen van de literatuur worden z.s.m. bekend gemaakt. De colleges worden mede gegeven door mw. N.M.J. van Krieken MSc.

Literatuur:
P.A.H. van Lieshout, M.S.S. van der Meij & J.C.I. de Pree, Bouwstenen voor betrokken jeugdbeleid. (gratis te downloaden) (ISBN: 9789053567586)
Alan France, Understanding Youth in Late Modernity (ISBN: 9780335215348), € 31,99
Patricia Loncle, Morena Cuconato, Virginie Muniglia and Andreas Walther, Youth participation in Europe (ISBN: 978144730182), € 95,00
M.C. Timmerman, Youth Policy and Participation. Children and Youth Services Review, 31, 572-576.
Heleen Jumelet en Jolien Wenink, Zorg voor onszelf? Eigen kracht van jeugdigen, opvoeders en omgeving, grenzen en mogelijkheden voor beleid en praktijk (ISBN: 9789088503290), € 28,00

Ethische en juridische kwesties **PABA3020**

Docent: dr. A.E. Zijlstra
Coordinator: L. Korenberg MSc.

Doel: Studenten kunnen na afronding van het vak:
1. De juridische kaders van het pedagogisch werkveld beschrijven en toepassen.
2. Pedagogische vraagstukken analyseren vanuit juridisch ethisch perspectief.
3. Reflecteren op ethische en juridische dilemma's in het pedagogische werkveld.

Inhoud: In dit vak wordt de rechtspositie van het kind in de verschillende rechtsgebieden van het Nederlands Recht belicht en bezien vanuit het internationaal (kinder)recht. Vragen en ethische kwesties waarmee gedragswe-

tenschappers geconfronteerd kunnen worden, komen aan de orde. Gedragswetenschappers komen in het werkveld in aanraking met juridische kaders en dienen hun professioneel handelen daarop af te stemmen. Specifiek besteedt de cursus aandacht aan de bijdrage die gedragswetenschappers vanuit hun eigen discipline kunnen leveren om de rechtspositie van kinderen te waarborgen.
In deze cursus wordt kennis aangereikt over de basisbegrippen binnen het Nederlands recht en het personen- en familierecht als naamgeving, meerderjarigheid, gezag en huwelijk/ geregistreerd partnerschap. Aandacht gaat uit naar de nieuwe jeugdwet die sinds 2015 van kracht is, de jeugdbeschermingsmaatregelen als (gezins)voogdij, uithuisplaatsing, pleegzorg en gesloten jeugdzorg. Het jeugdstrafrecht wordt belicht (straffen en maatregelen) waarbij de verhouding van de rechtspositie van het kind tot het volwassenenstrafrecht ook wordt behandeld. Het wettelijk kader van het passend onderwijs wordt toegelicht en de wijze waarop dit uitwerking krijgt in de praktijk. Tevens wordt de rechtspositie van kinderen binnen het vreemdelingenrecht behandeld en de wijze waarop gedragswetenschappers een bijdrage kunnen leveren aan het verstevigen van de rechtspositie van kinderen.

EC: 5
Semester: semester II a
Onderwijsvorm: hoorcollege, zelfstudie
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay)
Opmerkingen: In verband met de vele veranderingen in het jeugdrecht (n.a.v. de nieuwe jeugdwet van 2015) is het nog niet mogelijk om nu al passende literatuur op te geven. We zullen de literatuur vóór het vak start (uiterlijk in blok 1b) via Nestor bekend maken.
Literatuur:
Literatuur wordt z.s.m. via Nestor bekend gemaakt.

Bachelorstage **PABA5375**

Docenten: diverse docenten, dr. A.M.N. Huyghen, L. Korenberg MSc., prof. dr. T.A. van Yperen, dr. P. Poppes, A.J. van der Worp-van der Kamp, dr. A.A. de Boer, dr. C.B. Lunenborg
Coordinator: dr. C.B. Lunenborg

Doel: De Bachelorstage heeft tot doel inzicht te verwerven in en ervaring op te doen met de orthopedagogische praktijk. Studenten volgen hiertoe een project in het werkveld op (een deel van) het gebied van diagnostiek en behandeling van kinderen, jongeren, volwassenen en hun omgeving die problemen ervaren bij leren, gedrag, opvoeding en ontwikkeling. De Bachelorstage biedt een goede mogelijkheid voor oriëntatie op de arbeidsmarkt en om relevante contacten op te doen. Dit vak ligt in het verlengde van de eindkwalificatie ‘Diagnostiek; kennis en vaardigheden’ van de

opleiding en geldt als een voorbereiding op de Masterstage en uitwerking van een casusbeschrijving in de Master.
Doelen van de Bachelorstage zijn:
- De student krijgt inzicht in het werkveld van orthopedagogen en kan beter richting geven aan zijn verdere (studie)loopbaan;
- Het (ver)kennen van de eigen kwaliteiten en valkuilen binnen het professioneel handelen. De student is zich (meer) bewust van de invloed van normen en waarden op het werk en kan kritisch reflecteren op zijn eigen functioneren.

Inhoud: De Bachelorstage bestaat uit een introductie over de opzet van het vak en de stage, gevolgd door een hoorcollege over de sociale kaart. Studenten kunnen vervolgens kiezen uit een breed palet aan stage-activiteiten die worden aangeboden op nestor. Deze worden georganiseerd door de Werkveldoriëntatie Pedagogische Wetenschappen in samenwerking met praktijkinstellingen en scholen. Onderdeel van de stage is het volgen van twee werkgroepen die georganiseerd worden in de tweede helft van semester 2a. In de werkgroepen staat zelfreflectie centraal: wie ben je als persoon en professional? Studenten worden bewust gemaakt van hun visie op cliënten en orthopedagogische hulpverlening, hun kwaliteiten, normen en waarden van waaruit ze handelen, etc. Ervaringen opgedaan tijdens de Bachelorstage worden meegenomen in deze werkgroepen. Aan het hoorcollege, de stage en de werkgroepen zijn opdrachten gekoppeld.

EC: 5

Semester: semester II a

Onderwijsvorm: stage, werkcollege, hoorcollege, praktische oefening
Aanwezigheid tijdens de werkgroepen is 100% verplicht.

Uren per week: Variabel

Toetsvorm: deelname, opdrachten

Opmerkingen: Vanaf september worden verschillende bachelorstages aangeboden op nestor, waar voor aangemeld kan worden na het volgen van het inleidend college. De projectkeuze zal aanzienlijk minder worden gedurende het studiejaar, waardoor tijdig aanmelden noodzakelijk is.
Het inleidend college wordt in semester 2a herhaald voor studenten die niet in de gelegenheid zijn het college in september te volgen (bijvoorbeeld door een minor in het buitenland) na aanmelding bij de vakcoordinator.

Literatuur:
Nader op te geven actuele titel(s)

Workshop: Statistische modelbouw **PABA3011**

Docenten: dr. M.J. Warrens, dr. W.J. Post
Coordinator: dr. W.J. Post

Doel: 1. Het ophalen van theorie van meervoudige regressiemodellen (reeds behandeld in statistische modellen 2).

2. Een conceptueel model vertalen naar een meervoudig regressiemodel.
3. Een model bouwen op basis van verschillende criteria.
4. Toepassen van modelbouw op echte data.

Inhoud: Deze workshop is bedoeld om studenten te leren hoe je een statistisch model kunt bouwen. Gegeven een onderzoeksprobleem en na literatuurverkenning is in de meeste gevallen bekend welke relaties relevant zijn voor onderzoek. Op basis daarvan kan een conceptueel model worden geconstrueerd. Om daarna te onderzoeken of deze relaties in de data terug te vinden zijn, is statistische modelbouw nodig. Dit kan op verschillende manieren, zoals puur statistisch, puur inhoudelijk, of een combinatie van beide. De keuze hoe of wat is mede afhankelijk van het doel en de vraagstelling van het onderzoek.
In deze workshop zal de nadruk liggen op de toepassing. Studenten zullen verschillende modellen construeren en toepassen op echte data. Het vak wordt afgesloten met een werkstuk.

EC: 2.5
Semester: semester II a
Onderwijsvorm: computerpracticum, hoorcollege
Hoorcolleges en computerpractica
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: opdracht
Werkstuk
Literatuur:
Extra literatuur zal terzijnertijd beschikbaar worden gesteld.
Zelfde boek als voor statistische modellen 1 en 2 (reeds in bezit).

Workshop: Historisch pedagogisch onderzoek **PABA3012**

Docent: dr. P.C.M. Bakker
Coordinator: dr. P.C.M. Bakker

Doel: In deze workshop leert de student historisch pedagogisch onderzoek te doen en daarover verslag uit te brengen.

Inhoud: De student kiest zelf een thema uit een pedagogisch tijdschrift uit het midden van de 20e eeuw, dat de bron vormt voor een klein eigen onderzoek. Hij zoekt en vindt zelf relevante historische literatuur en schrijft een individueel onderzoeksverslag.

EC: 2.5
Semester: semester II a
Onderwijsvorm: werkcollege
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: werkstuk (individueel)

Workshop: Interventie-onderzoek **PABA3013**

Docent: drs. M.J. Smulders
Coordinator: dr. C.J. van der Linden

Doel: Introductie in praktijkgericht onderzoek
Kennis maken met verschillende research designs en research paradigma's
Kennis nemen van voorbeelden van interventie- en praktijkgericht onderzoek
Zelf ontwikkelen van een praktijkgericht onderzoeksvoorstel als voorbereiding op het bachelor werkstuk (opdracht)

Inhoud: In deze workshop wordt nader ingegaan op de verschillende onderzoeksdesigns die binnen interventie-onderzoek aan de orde komen. Dit zijn achtereenvolgens: implementatieonderzoek, ontwikkelingsonderzoek en action research. In deze module wordt geprobeerd de opgedane methodologische kennis en vaardigheden- in combinatie met eigen inhoudelijk interesse- te integreren en zelfstandig vorm te geven in een eigen onderzoekbaar onderzoeksplan, dat zo mogelijk als opmaat kan dienen naar het de bachelorscripte. Er zal een format worden aangeboden dat met name geschikt is voor uiteindelijke versie van een onderzoeksplan.

EC: 2.5
Semester: semester II a
Onderwijsvorm: werkcollege
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: opdracht
Literatuur:
Tavecchio & Van Dijkum (Red.), Praktijkonderzoek in ontwikkeling (ISBN: 9789462363854), € 29,00

Workshop: Interview-/inhoudsanalyse **PABA3014**

Docenten: A. Kobes, N.M.J. van Krieken MSc., N. Hageman MSc., A.F. Kievitsbosch MSc.
Coordinator: prof. dr. M.C. Timmerman

Doel: Leren analyseren van kwalitatief onderzoeksmateriaal aan de hand van een systematische methode van kwalitatieve inhoudsanalyse ('Qualitative Content Analysis').

Inhoud: In het eerste gedeelte van de workshop maken we kennis met de belangrijkste literatuur over kwalitatieve inhoudsanalyse. Hoe analyseer je bijvoorbeeld interviews, of levensverhalen? Hoe ga je daarbij te werk? Wat is coderen? En hoe kom je van coderen tot interpreteren? Hoe betrouwbaar is een kwalitatieve inhoudsanalyse? Welke computerprogramma's kunnen we gebruiken bij een systematische en transparante analyse van kwalitatief onderzoeksmateriaal? Behalve voor interviewdata, kan de kwalitatieve inhoudsanalyse ook gebruikt worden voor andere onderzoeksgegevens (documenten, nota's, beeldmateriaal, foto's en video-

opnames, media). Vooral in participatief jeugdonderzoek wordt gebruik gemaakt van andere methoden dan de traditionele.
In de tweede fase van de cursus oefenen de studenten zelf met kwalitatieve inhoudsanalyse, bv. van interview-data (reeds afgenomen en/of zelf afgenomen interviews), of van andere data (documenten,beeldmateriaal, media).
De cursus wordt afgerond met een verslag en een presentatie van de resultaten door elke student.

EC: 2.5
Semester: semester II a
Onderwijsvorm: practicum
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: presentatie, werkstuk (individueel)
Literatuur:
Selectie uit literatuurlijst: 'Kwalitatieve Inhoudsanalyse' (Qualitative Content Analysis): in de vorm van een reader.

Workshop: Observeren **PABA3015**

Docent: dr. E.A. van der Scheer
Coordinator: dr. E.A. van der Scheer

Doel: De student heeft kennis van de onderzoekscyclus die bij observatie-onderzoek doorgaans gevolgd wordt.
De student kan alle stappen uit de onderzoekscyclus die bij observatie-onderzoek gevolgd wordt volgens gangbare principes uitvoeren.

Inhoud: Observeren is een onderzoeksmethode die zowel in de beroepspraktijk van pedagogen, onderwijskundigen en leraren als in wetenschappelijk onderzoek in deze sectoren veel voorkomt. Allerlei onderzoeksvragen naar gedrag van mensen vragen om onderzoek door middel van observatie. In de cursus wordt aandacht besteed aan en geoefend in de fases van de onderzoekscyclus: wat is een observeerbare onderzoeksvraag, het ontwerp van een observatie-onderzoek, het observatie-instrumentarium, het uitvoeren van de observatie, betrouwbaarheid en validiteit, het verwerken van de gegevens en het trekken van conclusies.

EC: 2.5
Semester: semester II a
Onderwijsvorm: praktische oefening, werkcollege
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: opdracht
Literatuur:
Sande, J.P. van de (2001), Gedragsobservatie. Inleiding tot systematisch observeren. Wolters-Noordhoff (ISBN: 9789068905342), € 40,00
Nader bekend te maken wetenschappelijke artikelen waarin observeren als methode wordt gebruikt.

Workshop: IRT modellen **PABA3016**

Docenten: dr. M.J. Warrens, dr. W.J. Post
Coordinator: dr. W.J. Post

Doel: 1. Kennis verwerven van meetmodellen (item response modellen) om toetsen en vragenlijsten te analyseren.
2. Het leren toepassen van de modellen op data.

Inhoud: Gedrags- en maatschappij wetenschappers onderzoeken vaak constructen die niet direct waarneembaar zijn. Voorbeelden van deze latente constructen zijn optel-, deel- en breukenvaardigheid op de basisschool, taalontwikkeling van kinderen in de kleuterleeftijd, de politieke attitude van respondenten en de houding van mensen ten opzichte van etnische minderheden. Deze constructen worden vaak gemeten met toetsen of vragenlijsten.
In deze workshop worden meetmodellen behandeld die gebruikt kunnen worden om belangrijke eigenschappen van toetsen en vragenlijsten als betrouwbaarheid, validiteit en dimensionaliteit te analyseren. In de hoorcolleges zal de theorie achter de modellen worden toegelicht en in de computerpractica zal hiermee geoefend worden op data met behulp van verschillende computerprogramma's. Deze workshop is bij uitstek geschikt voor studenten die tijdens een werkstuk of thesis met vragenlijsten te maken krijgen.

EC: 2.5
Semester: semester II a
Onderwijsvorm: computerpracticum, hoorcollege
Wekelijkse hoorcolleges en computerpractica
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: opdrachten
Wekelijkse opdrachten
Literatuur:
Geen literatuur, alleen hoorcollegeslides.

Neuropsychologie **PABA3021**

Docent: dr. A.W. Spijkerboer
Coordinator: dr. A.W. Spijkerboer

Doel: Het verkrijgen van kennis en inzicht in relaties tussen hersenen en gedrag.

Inhoud: In deze cursus wordt een overzicht gegeven van de hedendaagse neuropsychologie en haar achtergronden, geschiedenis en onderzoeksmethoden. Vanuit anatomisch, fysiologisch en farmacologisch oogpunt wordt aandacht besteed aan de organisatie van het zenuwstelsel en de structuur, functies en ontwikkeling van de hersenen. Hogere (cognitieve) functies als leren, geheugen, aandacht, bewustzijn en emoties komen aan de orde.

Verder wordt er ingegaan op de plasticiteit van de hersenen. Naast aandacht voor de normale ontwikkeling is er aandacht voor de problematiek van ontwikkelingsstoornissen, psychiatrische en neurologische aandoeningen en de implicaties die deze stoornissen hebben voor neuropsychologische diagnostiek en behandeling.

EC: 5
Semester: semester II b
Onderwijsvorm: hoorcollege, zelfstudie
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (meerkeuze)
Opmerkingen: Wijzigingen in inhoud, toetsvorm en literatuur onder voorbehoud.
Literatuur:
Aanvullende artikelen en/of boek (nader te bepalen)
Bryan Kolb en Ian Whishaw (2015) , 'Fundamentals of human neuropsychology', 7th edition , € 70,00
ISBN 10:, Worth Publishers (ISBN: 1429282959)
ISBN 13: , Worth Publishers (ISBN: 9781429282956)

Bachelorwerkstuk Orthopedagogiek **PABA6000A**

Docenten: dr. S. van der Steen PhD., diverse docenten

Ingangseisen: Op de teldatum 31 januari 2016 dient de student (1) eerstejaars cursussen afgerond te hebben en (2) 40 ECTs uit het Ba2 en Ba3 jaar behaald te hebben.

Doel:
- Onder begeleiding de eerder in de opleiding opgedane kennis en vaardigheden toepassen in onderzoeksituaties op het terrein van de Orthopedagogiek.
- Onderzoeksresultaten beschrijven in een wetenschappelijk verslag.
- Onderzoeksresultaten mondeling presenteren

Inhoud: Aan de hand van het bachelorwerkstuk doet de student ervaring op met de praktijk van het wetenschappelijk onderzoek. In het algemeen zal het bachelorwerkstuk alle fasen van het doen van onderzoek omvatten: het formuleren van probleemstellingen), het operationaliseren van algemene vragen in specifieke onderzoeksvraagstellingen, literatuurstudie, het opzetten van onderzoek, het doen van waarnemingen c.q. het verzamelen van data, data-analyse(s), en het interpreteren van onderzoeksresultaten. De onderzoeksresultaten worden beschreven in een individueel wetenschappelijk verslag. Tevens wordt elk werkstuk (mondeling) gepresenteerd.
Er worden projecten aangeboden die gerelateerd zijn aan de onderzoeksthema's van Orthopedagogiek.

EC: 10
Semester: semester II b
Onderwijsvorm: hoorcollege, practicum, zelfstudie
Aanwezigheidsverplichting bij de werkcolleges, bibliotheekpracticum en

	forum (inclusief het inleidend hoorcollege in februari)
Uren per week:	Variabel
Toetsvorm:	scriptie
Opmerkingen:	In de handleiding voor het bachelorwerkstuk worden de onderdelen van het bachelorwerkstuk beschreven. Studenten worden geacht op de hoogte te zijn van de inhoud van de handleiding en de hierin genoemde regelgeving na te leven. De totale studielast is 10 EC (280 uren) onderverdeeld in 1. werkcolleges schrijfvaardigheid en onderzoeksvoorstel 2. practica bibliotheekvaardigheden 3. uitvoer onderzoek (in groep) en opschrijven onderzoek (individueel) onder begeleiding van een docent 4. mondelinge presentatie tijdens werkcollege

Literatuur:

Nader te bepalen en mede afhankelijk van het gekozen onderwerp

Margriet Ackermann Eveline Osseweijer Henk Schmidt Henk van der Molen Estella van der Wal, Zelf leren schrijven, 3e druk, 2012 (ISBN: 9789059318731), € 34,50

Bachelor 3: traject Pedagogiek en Onderwijskunde

Studieonderdelen
In het hierna volgende vakkencatalogus-gedeelte staan alle studieonderdelen van het derde jaar Pedagogiek & Onderwijskunde vermeld. Deze vakkencatalogus is ook te vinden op www.rug.nl/ocasys. Voor de vakken behorend bij de verdiepingsminor gelden toegangseisen. Studenten moeten de propedeuse met voldoende resultaat hebben afgerond.

	Periode	studieonderdeel	EC's
Minor Pedagogiek en Onderwijskunde	Semester 1a	PABA3306 Evidence-based interventies in het onderwijs	5
		PABA3307 Onderwijs in ontwikkeling	5
		PABA3308 Onderwijs ontwerpen	5
		PABA3309 International history of educational ambitions	5
	Semester 1b	PABA3310 Jeugd: visies en beleid	5
		PABA3311 Sociale en educatieve interventie	5
		PABA3313 Werkgerelateerd leren	5
	Semester 2a	PABA3020 Ethische en juridische kwesties	5
		PABA3312 Effectiviteit van onderwijs en levenslang leren	5
		Keuze van 2 uit 6: PABA3011 Workshop: Statistische modelbouw PABA3012 Workshop: Historisch pedagogisch onderzoek PABA3013 Workshop: Interventieonderzoek PABA3014 Workshop: Interview-/inhoudsanalyse PABA3015 Workshop: Observeren PABA3016 Workshop: IRT modellen	2,5 per workshop, samen 5
	Semester 2b	PABA3021 Neuropsychologie	5
		PABA6000B Bachelorwerkstuk Pedagogiek en Onderwijskunde	10

Evidence-based interventies in het onderwijs **PABA3306**

Docenten: M.J. Mullender-Wijnsma, dr. M.F. van Kuijk
Coordinator: dr. M.F. van Kuijk

Doel: Aan het eind van dit vak kunnen studenten:
- Beschrijven wat evidence-based interventies zijn, kenmerken van evidence-based interventies benoemen en evidence-based interventies onderscheiden van meer algemene onderwijsverbeteringen en – vernieuwingen.
- De kloof tussen onderwijsonderzoek en de onderwijspraktijk toelichten en illustreren aan de hand van voorbeelden.
- Uitleggen welke factoren de implementatie van evidence-based interventies kunnen bemoeilijken/belemmeren.
- Interventies analyseren en evalueren op hun bewezen effecten, gebruikmakend van databases, onderzoekspublicaties en wetenschappelijke artikelen

Inhoud: In dit vak komen allerlei aspecten aan de orde die te maken hebben met het verbeteren van de onderwijskwaliteit met behulp van evidence-based interventies. Tijdens dit vak zal de focus liggen op interventies die worden uitgevoerd op klasniveau.
EC: 5
Semester: semester I a
Onderwijsvorm: hoorcollege, werkcollege
Uren per week: 2
Toetsvorm: opdrachten, presentatie
De groepspresentatie telt voor ? mee in het eindcijfer, de individuele eindopdracht voor ?. Beide onderdelen moeten minimaal voldoende zijn om het vak te halen. Door het maken van studievragen kan een bonuspunt behaald worden, waarbij het eindcijfer niet boven de 10 kan uitkomen.
Literatuur:
Nader te bepalen artikelen uit wetenschappelijke tijdschriften en vakpublicaties.

Onderwijs in ontwikkeling **PABA3307**

Docent: dr. H.T.A. Amsing
Coordinator: dr. H.T.A. Amsing

Doel: Het verkrijgen van inzicht in actuele onderwijskwesties vanuit een historiserend perspectief

Inhoud: Het vak bespreekt actuele onderwijskwesties als onderwijs op maat, uitstel van schoolkeuze, differentiering, vrijheid van onderwijs, toetsing en onderwijsonderzoek vanuit een historiserend perspectief. Door deze benadering wordt zichtbaar welke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden in het onderwijs, maar ook waar sprake is van continuiteit. De behandeling van kwesties vindt plaats aan de hand van een aantal thema's: Onderwijslegitimaties, onderwijs als wetenschap, onderwijsvernieuwing, levensbeschouwing, onderwijsstelsel en selecteren in het onderwijs.
EC: 5
Semester: semester I a
Onderwijsvorm: hoorcollege, werkcollege
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay), werkstuk
Literatuur:
Emma Los, De canon van het onderwijs (2012) (ISBN: 9789461057730), € 17,50
Diverse artikelen
Nelleke Bakker, Rudolf Dekker, Angélique Janssens (red.) (2006), Tot Burgerschap en deugd (2006)pp. 81-137. (ISBN: 906550897), € 20,00
Vittorio Busato, Mineke van Essen & Willem Koops , Zeven Grondleggers van de onderwijskunde (2016) (ISBN: 9789035140486), € 27,50

Onderwijs ontwerpen **PABA3308**

Docent: prof. dr. J.W. Strijbos
Coordinator: prof. dr. J.W. Strijbos

Doel: Studenten leren hoe ze vanuit instructietheorieën effectieve onderwijsprogramma's en -modules kunnen ontwerpen voor de onderwijspraktijk. Het kunnen ontwerpen van een goed onderwijsaanbod is relevant voor veel verschillende onderwijskundige werkterreinen. Onderwijsontwerpers worden in de praktijk bijvoorbeeld ingezet voor het maken van leerplannen, het ontwikkelen van opleidingen of het helpen ontwerpen van digitaal lesmateriaal.
Inhoud: Studenten krijgen door middel van hoorcolleges en het bestuderen van literatuur basiskennis over relevante theorieën binnen het vakgebied 'Instructional Design'. Vervolgens leren studenten deze kennis toe te passen in opdrachten die groepsgewijs worden uitgevoerd. De groepsopdrachten worden gepresenteerd en besproken tijdens de colleges.
EC: 5
Semester: semester I a
Onderwijsvorm: practicum, hoorcollege
Verplichte opkomst bij college. Verplicht maken en presenteren van de groepsopdrachten.
Uren per week: 18
Toetsvorm: deelname, opdrachten, presentatie, schriftelijk tentamen (essay)

De groepsopdrachten moeten voldoende worden gemaakt en gepresenteerd tijdens de colleges. Het tentamen moet ook voldoende worden gemaakt.

Opmerkingen: De afronding van het bachelorvak Onderwijspyschologie wordt sterk aangeraden.

Literatuur:
Morrison, G. R., Ross, S. M., & Kemp J. E. (2013), Designing effective instruction (7th ed.). Hoboken, NJ: John Wiley & Sons. (ISBN: 9781118359990), € 160,00
Janssen-Noordman, A. M. B., Van Merriënboer, J. J. G., & Hoogveld, A. W. N. (2017), Innovatief onderwijs ontwerpen: De ontwerpprincipes van het 4CID model. Groningen/Houten, the Netherlands: Wolters Noordhoff. (ISBN: 9789001886318), € 35,95
nog nader bekend te maken wetenschappelijke artikelen

Internationale geschiedenis van pedagogische ambities **PABA3309**

Docenten: dr. S. Parlevliet, prof. dr. J.J.H. Dekker
Coordinator: dr. S. Parlevliet

Doel: Studenten krijgen inzicht in de internationale geschiedenis van de opvoeding en de manier waarop pedagogische ambities zijn doorgegeven en gerepresenteerd. Tevens leren zij wetenschappelijke literatuur over opvoeding kritisch te lezen.

Inhoud: Opvattingen over het opvoeden van kinderen zijn niet alleen te vinden in pedagogische (hand)boeken of op scholen en instellingen die zich bezighouden met de opvoeding. Opvattingen over het opvoeden van kinderen zijn overal om ons heen te vinden, bijvoorbeeld op schilderijen, op televisie en in films, in kinderboeken. Bovendien verplaatsen en verspreiden deze opvattingen zich. Ze gaan grenzen over en worden overgenomen in andere landen, vaak in aangepaste vorm. In West-Europa is er sinds de zeventiende eeuw een levendige uitwisseling van pedagogische ideeën. Deze cursus benadert de geschiedenis van de opvoeding vanuit een internationaal perspectief, met speciale aandacht voor de manier waarop pedagogische ambities zijn overgedragen en gerepresenteerd. Het is onderverdeeld in vier thema's:
1) Pedagogische ambities en pedagogische verantwoordelijkheden
2) De veranderende opvattingen over het belang van het kind
3) De wereld van het kind
4) Risicojeugd
Binnen elk thema wordt aandacht besteed aan de context van het gezin, jeugdzorg en kinderen met leer-, gedrags- en ontwikkelingsproblemen en hun verzorgers. Speciale aandacht gaat uit naar de manier waarop pedagogische ambities zijn overgedragen en gerepresenteerd, zowel formeel (in formele teksten, zoals pedagogische verhandelingen) en symbolisch (bijvoorbeeld op schilderijen en in kinderboeken).

EC: 5
Semester: semester I a

Onderwijsvorm: hoorcollege, werkcollege
Hoorcolleges en werkcolleges. Tijdens de werkcolleges worden de studenten begeleid bij het kritisch lezen en reflecteren op wetenschappelijke teksten over de onderwerpen die in de hoorcolleges zijn behandeld.
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay), werkstuk (individueel)
Alle studenten maken een tentamen bestaande uit een aantal open vragen. Studenten Pedagogiek schrijven daarnaast twee papers.
Literatuur:

- *A series of articles to be announced on NESTOR before the start of the course.*
- *Aantal artikelen (titels worden voorafgaand aan de cursus op NESTOR bekend gemaakt).*
- Stearns, Peter (2011), *Childhood in world history. 2nd edition. London: Routledge.* (ISBN: 9780415598095), € 26,00
- Dekker, J.J.H. (2010)., *Educational Ambitions in History. Childhood and Education in an Expanding Educational Space from the Seventeenth to the Twentieth Century. Frankfurt: Lang, 226 pp.* (ISBN: 978 3 631 59501 5), € 49,95

Jeugd: visies en beleid **PABA3310**

Docenten: N.M.J. van Krieken MSc., dr. P.R. Schreuder, prof. dr. M.C. Timmerman, N. Hageman MSc., A.F. Kievitsbosch MSc.
Coordinator: N. Hageman MSc.

Doel: Doel van dit college is 1) Kennis en inzichten op doen over historische en recente ontwikkelingen in het jeugdbeleid, in het bijzonder over jeugdparticipatie in nationaal en internationaal perspectief en 2) Kennis en inzicht op doen over de relatie tussen opvattingen over 'jeugd' en (pedagogische) doelstellingen van jeugdbeleid en jeugdbeleid in praktijk.
Inhoud: Jeugdbeleid heeft tot doel de jeugd alle kansen te bieden om gezond en gelukkig op te groeien. Maar wat zijn eigenlijk de pedagogische gedachten achter het jeugdbeleid? Van welke opvattingen over 'de jeugd' gaat het jeugdbeleid impliciet of expliciet uit? En hoe wordt het jeugdbeleid vertaald naar een praktische uitvoering? Tijdens de cursus verdiepen studenten zich in de belangrijkste sociaalwetenschappelijke literatuur over jeugd en de pedagogische grondslagen van nationaal/internationaal jeugdbeleid (tentamen). Daarnaast kiezen de studenten drie Nederlandse jeugdbeleidsnota's, waarvan twee gemeentelijke nota's en een op landelijk of provinciaal niveau (opdracht). De analyse van de (achterliggende) pedagogische visie in de jeugdbeleidsnota's vormt de kern van de opdracht. De studenten leggen vervolgens hun analyse en bevindingen van de jeugdbeleidsnota's voor aan een professional jeugd(beleid). De studenten schrijven een verslag aan de hand van een aantal richtlijnen en geven een presentatie van de belangrijkste bevindingen.
EC: 5

Semester: semester I b
Onderwijsvorm: Hoorcollege, Academic Learning Communities
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: Tentamen, Opdracht
Opmerkingen: N.B. Let op met het aanschaffen van literatuur: specificatie van (aantal) hoofdstukken en mogelijke aanvullingen van de literatuur worden z.s.m. bekend gemaakt. De colleges worden mede gegeven door mw. N.M.J. van Krieken MSc.
Literatuur:
P.A.H. van Lieshout, M.S.S. van der Meij & J.C.I. de Pree, Bouwstenen voor betrokken jeugdbeleid. (gratis te downloaden) (ISBN: 9789053567586)
Alan France, Understanding Youth in Late Modernity (ISBN: 9780335215348), € 31,99
Patricia Loncle, Morena Cuconato, Virginie Muniglia and Andreas Walther, Youth participation in Europe (ISBN: 978144730182), € 95,00
M.C. Timmerman, Youth Policy and Participation. Children and Youth Services Review, 31, 572-576.
Heleen Jumelet en Jolien Wenink, Zorg voor onszelf? Eigen kracht van jeugdigen, opvoeders en omgeving, grenzen en mogelijkheden voor beleid en praktijk (ISBN: 9789088503290), € 28,00

Sociale en educatieve interventie **PABA3311**

Docenten: dr. T. van Dellen, prof. dr. J.J.M. Zeelen, drs. M.J. Smulders
Coordinator: dr. C.J. van der Linden

Doel: Het analyseren van maatschappelijke problemen met betrekking tot risico-groepen en sociale en educatieve uitsluiting.
Het kennis nemen van bestaande sociale en/of educatieve interventies.
Het ontwerpen van passende sociale en/of educatieve interventies.
Het presenteren en kritisch bespreken van de ontworpen interventies
Inhoud: De huidige maatschappij vraagt om innovatieve interventies, die uitgaande van de eigen kracht van burgers een bijdrage leveren aan de oplossing van sociale en educatieve vraagstukken. Deze interventies kunnen betrekking hebben op migratie en vluchtelingen, sociale en educatieve uitsluiting, (re-)integratie van mensen met een (arbeids-)beperking, sociaal isolement, maar ook op kunst en cultuur, gezondheid, sport en recreatie. In de werkcolleges leren de studenten behalve maatschappelijke problemen te analyseren en interventies te ontwerpen, deze ook overtuigend te presenteren en erover in discussie te gaan. De literatuur, die in de hoorcolleges besproken wordt, levert voldoende aanleiding om kritische vragen te stellen bij maatschappelijke ontwikkelingen, de sturing door de overheid, de betrokkenheid van burgers en de rol van professionals.
EC: 5
Semester: semester I b
Onderwijsvorm: werkcollege
Uren per week: Variabel

Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay)
Schriftelijk tentamen (telt 2 x voor het eindcijfer) en verslag (telt 1 x voor het eindcijfer). Beide moeten voldoende zijn

Literatuur:
Nussbaum, N. (2011), Creating capabilities. The human development approach. (Mogelijkheden scheppen. Een nieuwe benadering van de menselijke ontwikkeling) (ISBN: 9789026324055), € 22,99
Enkele artikelen
Freire, P. (1996), Pedagogy of the Oppressed. 2de gewijzigde druk of andere druk. (Pedagogie van de onderdrukten) (ISBN: 9780140254037), € 12,00
Spierts, M. (2014), Stille krachten van de verzorgingsstaat. Geschiedenis en toekomst van sociaal-culturele professionals (Enkele hoofdstukken hieruit) (ISBN: 9789461642455), € 29,90

Werkgerelateerd leren **PABA3313**

Coordinator: dr. T. van Dellen

Doel: Deze cursus beoogt dat studenten:
1. kennis verwerven aangaande concepten, modellen en theorievorming over leren van volwassenen in de context van werken en een leven lang leren en 2. ervaring opdoen met eigenstandig (en zelfregulerend) leren ten behoeve van toekomstig werk, burgerschap, of vrije tijd aan de hand van een gerichte leeropdracht.

Inhoud: Het werken en leren van volwassenen is zowel in individuele als maatschappelijke zin economisch en politiek van grote betekenis. Dit belang van het onderwerp maakt dat (jong)volwassenen als het gaat om werkgerelateerd (en anderszins maatschappelijk) leren veelal dwingend worden aangespoord zich vol in te zetten om te leren, zich te kwalificeren en maatschappelijk breed inzetbaar te zijn en te blijven. Zo kent 'Werkgerelateerd leren' twee belangrijke uitgangsvragen: 1. welke barrières of blokkades ervaren volwassenen om eigenstandig en gemotiveerd te (gaan) leren in, op het rond werken, of anderszins richting burgerschap of persoonlijke ontwikkeling en 2. wat is de professionele rol van de docent, trainer en coach of counselor in dit verband? Theoretische concepten die daarbij een rol spelen aan de kant van de eigenstandige lerende volwassene zijn: motivatie en emotie, zelfvertrouwen, betrokkenheid op de omgeving (management en organisatie), arbeidsvoldoening, eerdere leerervaringen, persoonlijkheid, overtuigingen en waardesystemen. Aan de andere kant is er aandacht voor 'de professionaliteit' van de docent, trainer, counselor of consultant. Hoe ziet deze professionaliteit eruit? Welke benaderingen hanteren professionals en waarom werken deze wel of niet in verschillende contexten?

EC: 5

Semester: semester I b

Onderwijsvorm: hoorcollege
Uren per week: 2
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay), schriftelijke opdrachten
Literatuur:
Malloch, M., Cairns, L., Evans, K. & O?Connor, B.N. (2011), Aanvullende artikelen voornamelijk uit The SAGE Handbook of Workplace Learning (ISBN: 9781847875891), € 30,00
Illeris, K. (2007), How We Learn. Learning and non-learning in school and beyond. (ISBN: 0415438470), € 60,00

Ethische en juridische kwesties **PABA3020**

Docent: dr. A.E. Zijlstra
Coordinator: L. Korenberg MSc.

Doel: Studenten kunnen na afronding van het vak:
1. De juridische kaders van het pedagogisch werkveld beschrijven en toepassen.
2. Pedagogische vraagstukken analyseren vanuit juridisch ethisch perspectief.
3. Reflecteren op ethische en juridische dilemma's in het pedagogische werkveld.

Inhoud: In dit vak wordt de rechtspositie van het kind in de verschillende rechtsgebieden van het Nederlands Recht belicht en bezien vanuit het internationaal (kinder)recht. Vragen en ethische kwesties waarmee gedragswetenschappers geconfronteerd kunnen worden, komen aan de orde. Gedragswetenschappers komen in het werkveld in aanraking met juridische kaders en dienen hun professioneel handelen daarop af te stemmen. Specifiek besteedt de cursus aandacht aan de bijdrage die gedragswetenschappers vanuit hun eigen discipline kunnen leveren om de rechtspositie van kinderen te waarborgen.
In deze cursus wordt kennis aangereikt over de basisbegrippen binnen het Nederlands recht en het personen- en familierecht als naamgeving, meerderjarigheid, gezag en huwelijk/ geregistreerd partnerschap. Aandacht gaat uit naar de nieuwe jeugdwet die sinds 2015 van kracht is, de jeugdbeschermingsmaatregelen als (gezins)voogdij, uithuisplaatsing, pleegzorg en gesloten jeugdzorg. Het jeugdstrafrecht wordt belicht (straffen en maatregelen) waarbij de verhouding van de rechtspositie van het kind tot het volwassenenstrafrecht ook wordt behandeld. Het wettelijk kader van het passend onderwijs wordt toegelicht en de wijze waarop dit uitwerking krijgt in de praktijk. Tevens wordt de rechtspositie van kinderen binnen het vreemdelingenrecht behandeld en de wijze waarop gedragswetenschappers een bijdrage kunnen leveren aan het verstevigen van de rechtspositie van kinderen.
EC: 5
Semester: semester II a

Onderwijsvorm: hoorcollege, zelfstudie
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (essay)
Opmerkingen: In verband met de vele veranderingen in het jeugdrecht (n.a.v. de nieuwe jeugdwet van 2015) is het nog niet mogelijk om nu al passende literatuur op te geven. We zullen de literatuur vóór het vak start (uiterlijk in blok 1b) via Nestor bekend maken.
Literatuur:
Literatuur wordt z.s.m. via Nestor bekend gemaakt.

Effectiviteit van onderwijs en levenslang leren **PABA3312**

Docenten: dr. E.A. van der Scheer, dr. C.J. van der Linden, dr. M.C.J.L. Opdenakker, dr. T. van Dellen
Coordinator: dr. M.C.J.L. Opdenakker

Doel: Van de studenten wordt verwacht dat zij inzicht hebben in de wijze waarop onderwijs en educatie kan worden geëvalueerd en de effectiviteit ervan kan worden vastgesteld. Ook wordt beoogd dat studenten kennis hebben van factoren die relevant zijn ter bevordering van de effectiviteit van educatie en onderwijs.
Modellen over en onderzoek naar (onderwijs)effectiviteit benadrukken de opbrengsten die onderwijs en educatie kan (en moet) hebben. Bij die opbrengsten gaat het om de cognitieve en niet-cognitieve resultaten van lerenden: wat leren zij op school of in de opleiding? Naast deze vraag komt ook aan de orde wat scholen, programma's en leerkrachten kunnen doen om betere resultaten bij lerenden te bereiken.
Inhoud: Wat lerenden moeten leren is geen vaststaand gegeven maar is voortdurend onderwerp van discussies in ieder land. Naast leerprestaties streven scholen en opleidingen ook naar andere opbrengsten, zoals metacognitieve of sociale vaardigheden. Ook deze opbrengsten horen thuis binnen het onderzoek naar effectiviteit.
De school of het programma is niet de enige plaats waar lerenden leren. Als het gaat om effecten van scholen en leerkrachten, is het belangrijk om alle invloeden van buiten de school of programma 'uit te zuiveren', om de echte (netto) school- of programma-effecten zo nauwkeurig mogelijk te schatten. In onderzoekstermen gaat het er om de betekenis van de school of programma ofwel de toegevoegde waarde vast te stellen die de school of het programma voor volwasseneneducatie realiseert.
Wat lerenden aan kennis, vaardigheden en attituden verwerven wordt bepaald door factoren op verschillende niveaus in het onderwijs: de leerkracht, de klascontext, de school en de schoolcontext. In de cursus wordt dieper ingegaan op effecten van factoren op deze niveaus en worden mogelijk effectiviteitsbevorderende factoren op het niveau van de klas, de leerkracht en de school behandeld. Daarnaast wordt in de cursus aandacht

	besteed aan historische ontwikkelingen binnen onderwijseffectiviteitsonderzoek en onderzoek naar de effectiviteit van volwasseneneducatie en komt de methodologie om onderwijseffecten en effectiviteit vast te stellen aan bod.
EC:	5
Semester:	semester II a
Onderwijsvorm:	hoorcollege, werkcollege hoorcolleges (inclusief responsiecollege) en werkcollege
Uren per week:	Variabel
Toetsvorm:	opdracht, schriftelijk tentamen (essay) schriftelijk tentamen (essay) en schriftelijke groepsopdracht (inclusief presentatie)
Literatuur:	

Geselecteerde artikelen beschikbaar via Reader, Student Portal en internet

Workshop: Statistische modelbouw **PABA3011**

Docenten:	dr. M.J. Warrens, dr. W.J. Post
Coordinator:	dr. W.J. Post
Doel:	1. Het ophalen van theorie van meervoudige regressiemodellen (reeds behandeld in statistische modellen 2). 2. Een conceptueel model vertalen naar een meervoudig regressiemodel. 3. Een model bouwen op basis van verschillende criteria. 4. Toepassen van modelbouw op echte data.
Inhoud:	Deze workshop is bedoeld om studenten te leren hoe je een statistisch model kunt bouwen. Gegeven een onderzoeksprobleem en na literatuurverkenning is in de meeste gevallen bekend welke relaties relevant zijn voor onderzoek. Op basis daarvan kan een conceptueel model worden geconstrueerd. Om daarna te onderzoeken of deze relaties in de data terug te vinden zijn, is statistische modelbouw nodig. Dit kan op verschillende manieren, zoals puur statistisch, puur inhoudelijk, of een combinatie van beide. De keuze hoe of wat is mede afhankelijk van het doel en de vraagstelling van het onderzoek. In deze workshop zal de nadruk liggen op de toepassing. Studenten zullen verschillende modellen construeren en toepassen op echte data. Het vak wordt afgesloten met een werkstuk.
EC:	2.5
Semester:	semester II a
Onderwijsvorm:	computerpracticum, hoorcollege Hoorcolleges en computerpractica
Uren per week:	Variabel
Toetsvorm:	opdracht Werkstuk
Literatuur:	

Extra literatuur zal terzijnertijd beschikbaar worden gesteld.
Zelfde boek als voor statistische modellen 1 en 2 (reeds in bezit).

Workshop: Historisch pedagogisch onderzoek **PABA3012**

Docent: dr. P.C.M. Bakker
Coordinator: dr. P.C.M. Bakker

Doel: In deze workshop leert de student historisch pedagogisch onderzoek te doen en daarover verslag uit te brengen.
Inhoud: De student kiest zelf een thema uit een pedagogisch tijdschrift uit het midden van de 20e eeuw, dat de bron vormt voor een klein eigen onderzoek. Hij zoekt en vindt zelf relevante historische literatuur en schrijft een individueel onderzoeksverslag.
EC: 2.5
Semester: semester II a
Onderwijsvorm: werkcollege
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: werkstuk (individueel)

Workshop: Interventie-onderzoek **PABA3013**

Docent: drs. M.J. Smulders
Coordinator: dr. C.J. van der Linden

Doel: Introductie in praktijkgericht onderzoek
Kennis maken met verschillende research designs en research paradigma's
Kennis nemen van voorbeelden van interventie- en praktijkgericht onderzoek
Zelf ontwikkelen van een praktijkgericht onderzoeksvoorstel als voorbereiding op het bachelor werkstuk (opdracht)
Inhoud: In deze workshop wordt nader ingegaan op de verschillende onderzoeksdesigns die binnen interventie-onderzoek aan de orde komen. Dit zijn achtereenvolgens: implementatieonderzoek, ontwikkelingsonderzoek en action research. In deze module wordt geprobeerd de opgedane methodologische kennis en vaardigheden- in combinatie met eigen inhoudelijk interesse- te integreren en zelfstandig vorm te geven in een eigen onderzoekbaar onderzoeksplan, dat zo mogelijk als opmaat kan dienen naar het de bachelorscripte. Er zal een format worden aangeboden dat met name geschikt is voor uiteindelijke versie van een onderzoeksplan.
EC: 2.5
Semester: semester II a
Onderwijsvorm: werkcollege

Uren per week: Variabel
Toetsvorm: opdracht
Literatuur:
Tavecchio & Van Dijkum (Red.), Praktijkonderzoek in ontwikkeling (ISBN: 9789462363854), € 29,00

Workshop: Interview-/inhoudsanalyse **PABA3014**

Docenten: A. Kobes, N.M.J. van Krieken MSc., N. Hageman MSc., A.F. Kievitsbosch MSc.
Coordinator: prof. dr. M.C. Timmerman

Doel: Leren analyseren van kwalitatief onderzoeksmateriaal aan de hand van een systematische methode van kwalitatieve inhoudsanalyse ('Qualitative Content Analysis').
Inhoud: In het eerste gedeelte van de workshop maken we kennis met de belangrijkste literatuur over kwalitatieve inhoudsanalyse. Hoe analyseer je bijvoorbeeld interviews, of levensverhalen? Hoe ga je daarbij te werk? Wat is coderen? En hoe kom je van coderen tot interpreteren? Hoe betrouwbaar is een kwalitatieve inhoudsanalyse? Welke computerprogramma's kunnen we gebruiken bij een systematische en transparante analyse van kwalitatief onderzoeksmateriaal? Behalve voor interviewdata, kan de kwalitatieve inhoudsanalyse ook gebruikt worden voor andere onderzoeksgegevens (documenten, nota's, beeldmateriaal, foto's en videoopnames, media). Vooral in participatief jeugdonderzoek wordt gebruik gemaakt van andere methoden dan de traditionele.
In de tweede fase van de cursus oefenen de studenten zelf met kwalitatieve inhoudsanalyse, bv. van interview-data (reeds afgenomen en/of zelf afgenomen interviews), of van andere data (documenten,beeldmateriaal, media).
De cursus wordt afgerond met een verslag en een presentatie van de resultaten door elke student.
EC: 2.5
Semester: semester II a
Onderwijsvorm: practicum
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: presentatie, werkstuk (individueel)
Literatuur:
Selectie uit literatuurlijst: 'Kwalitatieve Inhoudsanalyse' (Qualitative Content Analysis): in de vorm van een reader.

Workshop: Observeren **PABA3015**

Docent: dr. E.A. van der Scheer
Coordinator: dr. E.A. van der Scheer

Doel: De student heeft kennis van de onderzoekscyclus die bij observatie-onderzoek doorgaans gevolgd wordt.
De student kan alle stappen uit de onderzoekscyclus die bij observatie-onderzoek gevolgd wordt volgens gangbare principes uitvoeren.

Inhoud: Observeren is een onderzoeksmethode die zowel in de beroepspraktijk van pedagogen, onderwijskundigen en leraren als in wetenschappelijk onderzoek in deze sectoren veel voorkomt. Allerlei onderzoeksvragen naar gedrag van mensen vragen om onderzoek door middel van observatie. In de cursus wordt aandacht besteed aan en geoefend in de fases van de onderzoekscyclus: wat is een observeerbare onderzoeksvraag, het ontwerp van een observatie-onderzoek, het observatie-instrumentarium, het uitvoeren van de observatie, betrouwbaarheid en validiteit, het verwerken van de gegevens en het trekken van conclusies.

EC: 2.5
Semester: semester II a
Onderwijsvorm: praktische oefening, werkcollege
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: opdracht
Literatuur:
Sande, J.P. van de (2001), Gedragsobservatie. Inleiding tot systematisch observeren. Wolters-Noordhoff (ISBN: 9789068905342), € 40,00
Nader bekend te maken wetenschappelijke artikelen waarin observeren als methode wordt gebruikt.

Workshop: IRT modellen **PABA3016**

Docenten: dr. M.J. Warrens, dr. W.J. Post
Coordinator: dr. W.J. Post

Doel: 1. Kennis verwerven van meetmodellen (item response modellen) om toetsen en vragenlijsten te analyseren.
2. Het leren toepassen van de modellen op data.

Inhoud: Gedrags- en maatschappij wetenschappers onderzoeken vaak constructen die niet direct waarneembaar zijn. Voorbeelden van deze latente constructen zijn optel-, deel- en breukenvaardigheid op de basisschool, taalontwikkeling van kinderen in de kleuterleeftijd, de politieke attitude van respondenten en de houding van mensen ten opzichte van etnische minderheden. Deze constructen worden vaak gemeten met toetsen of vragenlijsten.
In deze workshop worden meetmodellen behandeld die gebruikt kunnen worden om belangrijke eigenschappen van toetsen en vragenlijsten als betrouwbaarheid, validiteit en dimensionaliteit te analyseren. In de hoorcolleges zal de theorie achter de modellen worden toegelicht en in de computerpractica zal hiermee geoefend worden op data met behulp van

verschillende computerprogramma's. Deze workshop is bij uitstek geschikt voor studenten die tijdens een werkstuk of thesis met vragenlijsten te maken krijgen.
EC: 2.5
Semester: semester II a
Onderwijsvorm: computerpracticum, hoorcollege
Wekelijkse hoorcolleges en computerpractica
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: opdrachten
Wekelijkse opdrachten
Literatuur:
Geen literatuur, alleen hoorcollegeslides.

Neuropsychologie **PABA3021**

Docent: dr. A.W. Spijkerboer
Coordinator: dr. A.W. Spijkerboer

Doel: Het verkrijgen van kennis en inzicht in relaties tussen hersenen en gedrag.
Inhoud: In deze cursus wordt een overzicht gegeven van de hedendaagse neuropsychologie en haar achtergronden, geschiedenis en onderzoeksmethoden. Vanuit anatomisch, fysiologisch en farmacologisch oogpunt wordt aandacht besteed aan de organisatie van het zenuwstelsel en de structuur, functies en ontwikkeling van de hersenen. Hogere (cognitieve) functies als leren, geheugen, aandacht, bewustzijn en emoties komen aan de orde. Verder wordt er ingegaan op de plasticiteit van de hersenen. Naast aandacht voor de normale ontwikkeling is er aandacht voor de problematiek van ontwikkelingsstoornissen, psychiatrische en neurologische aandoeningen en de implicaties die deze stoornissen hebben voor neuropsychologische diagnostiek en behandeling.
EC: 5
Semester: semester II b
Onderwijsvorm: hoorcollege, zelfstudie
Uren per week: Variabel
Toetsvorm: schriftelijk tentamen (meerkeuze)
Opmerkingen: Wijzigingen in inhoud, toetsvorm en literatuur onder voorbehoud.
Literatuur:
Aanvullende artikelen en/of boek (nader te bepalen)
Bryan Kolb en Ian Whishaw (2015) , 'Fundamentals of human neuropsychology', 7th edition , € 70,00
ISBN 10:, Worth Publishers (ISBN: 1429282959)
ISBN 13: , Worth Publishers (ISBN: 9781429282956)

Bachelorwerkstuk Pedagogiek en Onderwijskunde, forum en actualiteiten **PABA6000B**

Docent: diverse docenten
Coordinator: dr. P.A. van der Ploeg

Ingangseisen: Men dient het propaedeutisch examen en 40 EC uit het Ba2 en Ba3 jaar (samen) behaald te hebben voor aanvang van het tweede semester.

Doel: Het Ba3-werkstuk is bedoeld om de student in staat te stellen op een wetenschappelijke wijze een theoretisch interessante vraag te beantwoorden of een hypothese te toetsen en daarover op wetenschappelijk niveau schriftelijk te rapporteren.

Inhoud: Verwacht wordt dat de student tegen het einde van de bacheloropleiding voldoende kennis en inzicht heeft om op wetenschappelijk verantwoorde wijze een probleem op te lossen. Of deze verwachting gerechtvaardigd is, wordt getoetst aan de hand van het BA3-werkstuk. In dit werkstuk doet de student verslag van een onderzoek dat hij zelfstandig gedaan heeft onder begeleiding van een docent.
Studenten Pedagogiek en Onderwijskunde krijgen ruim voor het einde van het eerste semester een overzicht van participerende docenten en hun onderzoeksthema's. Studenten kunnen vervolgens hun voorkeur kenbaar maken voor een docent en een thema. Zij worden ingedeeld in groepjes bij een docent (bij de groepsindeling wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met de voorkeur van de student). De student stelt in overleg met de docent inhoud, aard, doel enz. van het onderzoek vast. Onder begeleiding van de docent wordt het onderzoek zelfstandig voorbereid en uitgevoerd. De begeleiding vindt grotendeels groepsgewijs plaats zodat studenten ook van elkaar kunnen leren. Het werkstuk geldt als afronding van het onderzoek. Het wordt door de eigen docent beoordeeld. Zijn oordeel wordt getoetst door een tweede docent (tweede beoordelaar).

EC: 10

Semester: semester II b

Onderwijsvorm: practicum
1 hoorcollege, 1 practicum bibliotheekvaardigheden, besprekingen met de begeleidend docent, 1 dag presentatie (forum)

Uren per week: Variabel

Toetsvorm: werkstuk

Opmerkingen: De te volgen procedures rond het Ba-werkstuk zijn voor orthopedagogiek en pedagogiek & onderwijskunde verschillend. Op Nestor staat alle specifieke informatie per studiestroom. Houdt deze informatie goed in de gaten!
Men dient naast twee ingebonden exemplaren van de eindversie van het Bachelorwerkstuk dit ook elektronisch in te leveren bij de faculteitsbibliotheek (volgens richtlijnen op Nestor).

Literatuur:

Studenten verwerken in hun onderzoek minimaal 15 zelf gezochte en gevonden recente (voornamelijk niet-Nederlandstalige) wetenschappelijke boeken en/of artikelen. Uitgebreide richtlijnen zijn mettertijd beschikbaar via Nestor.

Wetenschappelijk personeel

Alle gegevens met betrekking tot werkplekken, telefoonnummers, e-mailadressen en spreekuren van het Wetenschappelijk personeel Bachelor Pedagogische Wetenschappen zijn te vinden via de website www.rug.nl/staff

BIJLAGE II

STUDENTENSTATUUT

Studentenstatuut

Rijksuniversiteit Groningen
Instellingsdeel Studiejaar 2017-2018

A: Modeltekst voor een Nederlandstalige studiegids over Het Studentenstatuut

Het Studentenstatuut

Het Studentenstatuut

Het Studentenstatuut is een overzicht van de rechten en plichten van zowel studenten als de universiteit. Het is gebaseerd op landelijke wet- en regelgeving (vooral de Wet op Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek, de WHW) en aangevuld met regelingen die specifiek van de RUG afkomstig zijn. Deze laatste regelingen zijn opgenomen in de bijlagen bij het instellingsdeel van het Studentenstatuut.

Het Studentenstatuut bestaat uit twee delen. In het ***instellingsspecifiekdeel*** worden de algemene rechten en plichten genoemd voor de gehele universitaire organisatie, zoals inschrijving en rechtsbescherming. Het instellingsdeel is te vinden op de myuniversity (www.rug.nl/studenten/ > regelingen, klachten & medezeggenschap > regelingen > studentenstatuut).
In het instellingsdeel van het Studentenstatuut worden de artikelen van wetten en regelingen niet letterlijk geciteerd, maar zo leesbaar mogelijk weergegeven. Bij de verschillende onderwerpen zijn links opgenomen naar de betreffende artikelen van de wet of regeling.

Het ***opleidingsspecifiekdeel*** beschrijft de rechten en plichten die specifiek gelden voor een opleiding, zoals examens en studiepunten. Deze verschillen per opleiding en faculteit. Je kunt het opleidingsdeel raadplegen bij de facultaire onderwijs- en examenadministratie en in de facultaire studiegidsen.

Geldigheid

Het Studentenstatuut geldt voor het studiejaar 2016-2017. Het instellingsdeel van het Studentenstatuut wordt jaarlijks, met instemming van de Universiteitsraad, door het College van Bestuur vastgesteld. Als het Statuut in strijd of tegenspraak is met wettelijke regels, dan gaan de wettelijke regels voor.

Bekendmaking

Alle studenten ontvangen aan het begin van het studiejaar een mail van het College van Bestuur met de vermelding waar zij het Studentenstatuut op de website van de RUG kunnen vinden en waar zij binnen de universiteit het statuut kunnen inzien.

Het belang van het Studentenstatuut

Alle studenten worden geacht op de hoogte te zijn van de inhoud van het Studentenstatuut. Als je je niet houdt aan de plichten die uit het statuut voortvloeien, heeft dat mogelijk consequenties voor je rechten, bijvoorbeeld op financiële ondersteuning uit het Profileringsfonds.
Een wet of regeling heeft per definitie een algemeen karakter. Dat geldt ook voor het Studentenstatuut. Dit betekent dat het effect in een concrete situatie en in een individueel geval niet altijd eenduidig en voorspelbaar is. Ten slotte is ‘recht’ nooit statisch, maar voortdurend in ontwikkeling. Studenten die dit studiejaar begonnen zijn, krijgen te maken met andere regelingen dan ouderejaars. Zorg er dus altijd voor dat je je goed laat

informeren door jouw faculteit en/of het Studenten Service Centrum (SSC) en lees het Studentenstatuut goed door.

Onderwerpen in het Studentenstatuut
Het centrale deel van het Studentenstatuut bevat nadere informatie over de rechten en plichten van de student met betrekking tot de volgende onderwerpen:
- toegang en toelating tot universitaire opleidingen,
- inschrijving en beëindiging inschrijving,
- betaling collegegeld,
- het onderwijs, inclusief het bindend studieadvies,
- de tentamens en examens,
- financiële ondersteuning in geval van overmacht of bijzondere omstandigheden,
- medezeggenschap,
- gedragsregels,
- rechtsbescherming.

B: Modeltekst voor een Nederlandstalige studiegids over Adressen Centrale instanties Rijksuniversiteit Groningen

Adressen Centrale instanties Rijksuniversiteit Groningen

ALGEMENE ADRESSEN

College van Bestuur (CvB)
P: Postbus 72, 9700 AB Groningen
T: (050) 363 5285

Universiteitsraad (U-raad)
P: Postbus 72, 9700 AB Groningen
T: (050) 363 8535
E: uraad@rug.nl
I: www.rug.nl/uraad

Algemeen Bestuurlijke en Juridische Zaken (ABJZ)
P: Postbus 72, 9700 AB Groningen
T: (050) 363 5440
I: myuniversity.rug.nl/infonet/medewerkers/organisatie/bvdu/abjz

Donald Smits Centrum voor Informatie Technologie (CIT)
B: Zernikeborg, Nettelbosje 1
P: Postbus 11044, 9700 CA Groningen
T: (050) 363 9200
E: secretariaat-cit@rug.nl
I: www.rug.nl/cit
Helpdesk CIT
T: (050) 363 3232
E: servicedesk.cit@rug.nl

Arbo- en Milieudienst (AMD)
B+P: Visserstraat 49, 9712 CT Groningen
T: (050) 363 5551
E: amd@rug.nl
I: www.rug.nl/amd

Bureau Vertrouwenspersoon
Marijke Dam, Vertrouwenspersoon
B+P: Visserstraat 47, 9712 CT Groningen
T: (050) 363 5435
E: j.m.dam@rug.nl
I: www.rug.nl/vertrouwenspersoon

Klachtencommissie (Seksuele) Intimidatie, Agressie, Geweld en Discriminatie
P: Antwoordnummer 172, 9700 AB Groningen

ADRESSEN VOOR STUDENTEN

University Student Desk (USD)
B: Broerstraat 5
P: Postbus 72, 9700 AB Groningen
T: (050) 363 8004
E: www.rug.nl/hoezithet
I: www.rug.nl/usd

International Service Desk (ISD)
B: Broerstraat 5
P: Postbus 72, 9700 AB Groningen
T: (050) 363 8181
E: isd@rug.nl
I: www.rug.nl/isd

Studenten Service Centrum (SSC)
B: Uurwerkersgang 10
P: Postbus 72, 9700 AB Groningen
T: (050) 363 8066
E: ssc-secretariaat@rug.nl
I: www.rug.nl/ssc

NEXT Careers Advice
B: Uurwerkersgang 10
P: Postbus 72, 9700 AB Groningen
E: next@rug.nl
I: www.rug.nl/next

Centraal Loket Rechtsbescherming Studenten (CLRS)
I/E: www.rug.nl/clrs of myuniversity.rug.nl: Veel gestelde vragen
P: postbus 72, 9700 AB Groningen

Universitaire Fondsen Commissie (UFC)
P: Postbus 72, 9700 AB Groningen
E: ufc@rug.nl

REGELS EN RICHTLIJNEN

VAN DE

EXAMENCOMMISSIE PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN

EN

ONDERWIJSKUNDE

(bacheloropleiding en masteropleiding)

Rijksuniversiteit Groningen
Juni 2017

Artikel 1 - Toepassingsgebied

Deze regels en richtlijnen zijn van toepassing op de tentamens en de examens in de bacheloropleiding pedagogische wetenschappen en de masteropleiding pedagogische wetenschappen en onderwijskunde conform de Onderwijs- en Examenregelingen 2016-2017 van de hiervoor genoemde opleidingen.

Artikel 2 – Begripsomschrijving

In deze regels en richtlijnen wordt verstaan onder:
examenregelingen: de onderwijs- en examenregelingen genoemd in Artikel 1;
examinandus: degene die zich onderwerpt aan een tentamen of examen;
tentamen: de beoordeling van de kennis en/of vaardigheid van de examinandus m.b.t. een bepaald onderdeel van de opleiding;
student: degene die is ingeschreven voor de opleiding;
bachelorbul: het getuigschrift dat hoort bij het bachelorexamen;
masterbul: het getuigschrift dat hoort bij het masterexamen;
opleidingsdirecteur: de opleidingsdirecteur van zowel de bacheloropleiding als de masteropleiding pedagogische wetenschappen;
examencommissie: de examencommissie van zowel de bacheloropleiding als de masteropleiding pedagogische wetenschappen en onderwijskunde;
opleiding pedagogiek: de bacheloropleiding dan wel de masteropleiding pedagogische wetenschappen;
Het faculteitsbestuur: het bestuur van de faculteit gedrags- en maatschappijwetenschappen.

Artikel 3 – Dagelijkse gang van zaken examencommissie

De voorzitter van de examencommissie wordt door het faculteitsbestuur benoemd. De examencommissie wijst uit haar midden een lid aan dat belast is met de behartiging van de dagelijkse gang van zaken van de examencommissie. Dit laatste lid, dat belast is met het regelen van de interne en externe zaken die de examencommissie regarderen, wordt secretaris genoemd. Alle voornoemde zaken worden in overleg met de voorzitter uitgevoerd. De voorzitter en de secretaris vormen samen het dagelijks bestuur van de examencommissie.

Artikel 4 – Vaststelling uitslag bachelorexamen dan wel masterexamen

De procedure van de vaststelling van de uitslag van het bachelorexamen dan wel masterexamen van een student begint niet eerder dan nadat de student alle onderdelen van het bachelorexamen dan wel het masterexamen met voldoende resultaat heeft afgelegd. Een lid van de examencommissie controleert of deze student alle betreffende examenonderdelen met voldoende resultaat heeft afgelegd. Als deze student alle betreffende examenonderdelen met voldoende resultaat heeft afgelegd, dan stellen ten minste 2 leden van de examencommissie namens de gehele examencommissie met betrekking tot de student de uitslag van het bachelorexamen dan wel het masterexamen vast als: geslaagd. Het dagelijks bestuur van de examencommissie wordt onmiddellijk schriftelijk van deze uitslag op de hoogte gesteld.

Artikel 5 – Cum laude (Met Lof)

Aan de uitslag van het bachelorexamen dan wel masterexamen kan het predicaat Cum Laude (Met Lof) worden verbonden, indien aan de onderstaande 3 voorwaarden is voldaan:

- Het gewogen gemiddelde van alle behaalde tentamencijfers, exclusief bachelorwerkstuk/afstudeerproject/masterthese, is 8 of hoger, hiervoor heeft de student niet vaker dan één keer gebruik gemaakt van een herkansing.
- Het behaalde cijfer op het bachelorwerkstuk/het afstudeerproject/de masterthese is 8 of hoger.
- Op de cijferlijst dan wel het "Diploma Supplement" behorende bij het uit te reiken getuigschrift komen geen cijfers lager dan 7 voor.

Artikel 6 – Ondertekening en uitreiking van de bachelorbul dan wel de masterbul

De bachelorbul dan wel de masterbul van de student die geslaagd is voor het bachelorexamen dan wel het masterexamen wordt ondertekend door twee leden van de examencommissie; een lid zal als voorzitter ondertekenen, terwijl het andere lid als secretaris zal ondertekenen.
Nadat de uitslag van het bachelorexamen is vastgesteld kan de bijbehorende bul aan de geslaagde student worden uitgereikt. Deze uitreiking vindt ook eenmaal per jaar plenair plaats in het eerste semester van het studiejaar door ten minste 2 vertegenwoordigers van de examencommissie tijdens een zitting waarvoor die student wordt uitgenodigd die op het tijdstip van de zitting geslaagd is voor het bachelorexamen. De uitgenodigde student die door omstandigheden verhinderd is de zitting bij te wonen, kan de examencommissie verzoeken dat de bachelorbul haar of hem wordt uitgereikt op een nader overeen te komen tijdstip in het gebouw waarin het Onderwijsbureau Pedagogiek en Onderwijskunde gevestigd is.
Nadat de uitslag van het masterexamen is vastgesteld, kan de bijbehorende bul aan de geslaagde student worden uitgereikt. Deze bul kan in de regel niet eerder worden uitgereikt dan 28 dagen nadat de student de schriftelijke kennisgeving waarvan sprake is in artikel 5 via het Onderwijsbureau Pedagogiek en Onderwijskunde heeft doen toekomen. Deze uitreiking geschiedt door ten minste twee leden van de examencommissie dan wel ten minste twee door de examencommissie aan te wijzen examinatoren tijdens een zitting waarvoor die student wordt uitgenodigd die op het tijdstip van de zitting geslaagd is voor het betreffende examen. De uitgenodigde student die door omstandigheden verhinderd is de zitting bij te wonen, kan de examencommissie verzoeken dat het getuigschrift haar of hem wordt uitgereikt op een nader overeen te komen tijdstip in het gebouw waarin het Onderwijsbureau Pedagogiek en Onderwijskunde gevestigd is.

Artikel 7 – Tijdstippen van de afnamen van schriftelijke tentamens

Schriftelijke tentamens worden afgenomen op de tijdstippen, die voor de aanvang van het betreffende trimester dan wel semester door de opleidingsdirecteur zijn vastgesteld, gehoord de desbetreffende examinatoren.
Bij de vaststelling van de tijdstippen wordt zoveel mogelijk voorkomen dat tentamens gelijktijdig worden afgenomen.
Wijziging van een tijdstip vindt uitsluitend plaats in geval van overmacht, bijvoorbeeld wegens het niet beschikbaar zijn van de benodigde tentamenruimte.

Artikel 8 – Tijdstippen/Wijzen van afname van mondelinge dan wel andersoortige tentamens

Mondelinge tentamens worden op een door de desbetreffende examinator dan wel examinatoren, zo mogelijk na overleg met de examinandus, te bepalen tijdstip afgenomen. Met de instemming van de te examineren personen kan een examinator besluiten, dat een bepaald tentamen door hen tezamen mondeling zal worden afgelegd.
Het bepaalde, in het eerste lid, is zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing op tentamens die anders dan schriftelijk of mondeling worden afgenomen.

Artikel 9 – Aanmelding voor deelneming aan een schriftelijk tentamen

Studenten die zich intekenen voor een studieonderdeel worden automatisch ook ingetekend voor het tentamen bij dat studieonderdeel.
Studenten die door omstandigheden niet kunnen deelnemen aan het tentamen kunnen zich daarvoor uitschrijven.
Studenten die niet deel hebben genomen aan de eerste kans, maar wel willen deelnemen aan de herkansing, worden hiervoor automatisch ingeschreven.

Artikel 10 – Terugtrekking voor tentamens

De examinandus die niet deelneemt aan het tentamen op het tijdstip waarvoor hij zich schriftelijk heeft aangemeld in de zin van artikel 9, dan wel waarvoor afspraken zijn gemaakt in de zin van artikel 8 moet de examinator – zo mogelijk voor het tijdstip waarop het betreffende tentamen wordt afgenomen – schriftelijk op de hoogte stellen van het niet (hebben) kunnen deelnemen aan het betreffende tentamen.

Artikel 11 – Vrijstellingsverzoek

Een verzoek om vrijstelling van een of meer examenonderdelen wordt schriftelijk met redenen omkleed ingediend bij de examencommissie.
De examencommissie hoort de desbetreffende examinatoren, alvorens te beslissen op het verzoek.
De examencommissie beslist binnen zes weken na ontvangst van het verzoek. De verzoeker wordt onverwijld in kennis gesteld van de beslissing.

Artikel 12 – De orde tijdens een tentamen

De Faculteit zorgt ervoor dat ten behoeve van de schriftelijke examinering surveillanten worden aangewezen, die erop toezien dat het tentamen in goede orde verloopt.
De examinandus is verplicht zich op verzoek van of vanwege de examencommissie, de examinator en/of surveillant te legitimeren door middel van zijn collegekaart.
De examinandus is verplicht de aanwijzingen van de examencommissie c.q. de examinator, die voor de aanvang van het examen of tentamen zijn gepubliceerd, alsmede aanwijzingen die tijdens het examen of tentamen en onmiddellijk na afloop daarvan worden gegeven, op te volgen.
Volgt de examinandus een of meer aanwijzingen niet op, dan kan hij door de examencommissie c.q. de examinator c.q. de surveillant worden uitgesloten van de verdere deelname aan het desbetreffende tentamen. De uitsluiting heeft tot gevolg dat geen uitslag wordt vastgesteld van dat tentamen.
De duur van elk tentamen is zodanig dat de examinandus redelijkerwijs voldoende tijd heeft om de vragen te beantwoorden.

Artikel 13 – Fraude

Onder fraude wordt verstaan het handelen of nalaten van een examinandus dat erop is gericht het vormen van een juist oordeel omtrent zijn kennis, inzicht en vaardigheden geheel of gedeeltelijk onmogelijk te maken.
In geval van fraude tijdens het afleggen van een tentamen kan de examinator de examinandus uitsluiten van de eerstvolgende deelname aan hetzelfde tentamen.
De beslissing inzake uitsluiting wordt genomen naar aanleiding van het schriftelijk verslag van de surveillant van de door hem geconstateerde of vermoede fraude.

In spoedeisende gevallen kan de examinator een voorlopige beslissing tot uitsluiting nemen op grond van een mondeling verslag van de surveillant. Hij draagt zorg dat dit verslag terstond na afloop van het tentamen op schrift wordt gesteld en in afschrift aan de examinandus wordt verstrekt.
De examinandus kan aan de examencommissie verzoeken de uitsluiting ongedaan te maken. Bij dit verzoek voegt hij een afschrift van het verslag, en desgewenst zijn schriftelijk commentaar daarop.
Voordat de examencommissie een beslissing neemt op een verzoek, stelt zij de examinandus en de examinator in de gelegenheid te worden gehoord.
Een uitsluiting heeft tot gevolg, dat geen uitslag wordt vastgesteld voor het bedoelde tentamen.

Artikel 14 – Vragen en opgaven

De vragen en opgaven van het tentamen gaan de tevoren bekendgemaakte bronnen waaraan de examenstof is ontleend niet te buiten. Deze bronnen worden voor de aanvang van het onderwijs dat op het tentamen voorbereidt bekendgemaakt.
De vragen en opgaven van het tentamen zijn zo evenwichtig mogelijk gespreid over de tentamenstof.
Het tentamen representeert de onderwijsdoelen naar inhoud en vorm.
De vragen en opgaven van een tentamen zijn duidelijk en bevatten voldoende aanwijzingen voor de vereiste detaillering van de antwoorden.
Geruime tijd voor het afnemen van een tentamen maakt de examinator bekend op welke manier het tentamen wordt afgenomen en stelt de examinator de examinandi in de gelegenheid kennis te nemen van een schriftelijke proeve van een dergelijk tentamen. Het voorbeeldtentamen is representatief qua vorm, inhoud en niveau, alsmede indicatief wat betreft de omvang van het echte tentamen.

Artikel 15 – Beoordeling

Men is geslaagd voor het bachelor- dan wel masterexamen indien alle tentamens met voldoende resultaat (cijfer $\geq$ 6,0) zijn afgelegd.
De beoordeling van schriftelijke tentamens geschiedt aan de hand van tevoren schriftelijk vastgelegde normen.
De wijze van beoordeling is zodanig dat de geëxamineerde kan nagaan hoe de uitslag van zijn tentamen tot stand is gekomen.
Als schriftelijke tentamens worden afgenomen met behulp van essayvragen, dan moeten de antwoordprotocollen worden opgesteld en bekend zijn bij de beoordelaars en de examencommissie voordat de tentamens worden nagekeken.

Artikel 16 – Nabespreking

Zo spoedig mogelijk na de bekendmaking van de uitslag van een mondeling tentamen vindt desgevraagd dan wel op initiatief van de examinator een nabespreking plaats tussen de examinator en de geëxamineerde. Alsdan wordt de gegeven uitslag toegelicht.
Gedurende een termijn van 30 dagen, die aanvangt op de dag na de bekendmaking van de uitslag van een anders dan mondeling tentamen kan de geëxamineerde aan de desbetreffende examinator om een nabespreking verzoeken. De nabespreking vindt plaats op een door de examinator te bepalen plaats en tijdstip.
Indien door of vanwege de examencommissie een collectieve nabespreking wordt georganiseerd, kan de geëxamineerde een verzoek als bedoeld in het vorige lid pas indienen wanneer hij bij de

collectieve nabespreking aanwezig is geweest en zijn verzoek motiveert, of indien hij door overmacht verhinderd is geweest bij de collectieve nabespreking aanwezig te zijn.
Het bepaalde in het derde lid is van overeenkomstige toepassing, indien de examencommissie dan wel de examinator aan de geëxamineerde de gelegenheid biedt om zijn uitwerking te vergelijken met modelantwoorden.
De examencommissie c.q. examinator kan afwijkingen toestaan van het bepaalde in het tweede en het derde lid.

Artikel 17 - Tentamens afleggen aan andere Nederlandse universiteiten

Onder goedkeuring van de examencommissie kan de student tentamens afleggen over onderdelen van opleidingen van andere Nederlandse universiteiten. Als deze onderdelen qua inhoud, kwaliteit en omvang equivalent zijn aan onderdelen van de opleiding pedagogiek of onderwijskunde, dan kan de examencommissie besluiten om een of meer onderdelen van de opleiding pedagogiek of onderwijskunde te vervangen door equivalente onderdelen van opleidingen van andere Nederlandse universiteiten.

Artikel 18 - Tentamens afleggen aan buitenlandse universiteiten

Onder goedkeuring van de examencommissie kan de student tentamens afleggen over onderdelen van opleidingen van buitenlandse universiteiten. Als deze onderdelen qua inhoud, kwaliteit en omvang equivalent zijn aan onderdelen van de opleiding pedagogiek of onderwijskunde, dan kan de examencommissie besluiten om een of meer onderdelen van de opleiding pedagogiek of onderwijskunde te vervangen door equivalente onderdelen van opleidingen van buitenlandse universiteiten.

Artikel 19 – Maatstaven

De examinatoren nemen bij hun beslissingen de volgende maatstaven als richtsnoer:
het behoud van kwaliteits- en selectie-eisen van elk tentamen;
doelmatigheidseisen, onder meer gericht op:
het beperken van tijdverlies voor studenten, die snelle voortgang maken met de studie;
tijdig staken van de studie door studenten, waarvan het onwaarschijnlijk is dat zij zullen slagen voor een examen of tentamen;
bescherming tegen zichzelf van de student die een te grote studielast op zich wil nemen;
mildheid jegens studenten, die door omstandigheden buiten hun schuld, studievertraging hebben ondervonden.

Artikel 20 – Wijziging regels en richtlijnen

Geen wijzigingen vinden plaats, die van toepassing zijn op het lopende studiejaar, tenzij de belangen van studenten hierdoor redelijkerwijs niet worden geschaad.

Artikel 21 – Inwerkingtreding

Deze regels en richtlijnen treden in werking op 1 september 2017.

Aldus vastgesteld door de examencommissie op 1 juni 2017.

GMW Onderwijs- en Examenregeling

Bacheloropleiding

Voor het studiejaar 2017-2018

FGMW-17-F052 (definitieve versie april 2017)

Inhoud:

1 Algemene bepalingen

2 Vooropleiding en toelating

3 Inhoud en inrichting van de opleiding

4 De propedeutische fase van de opleiding

5 Studieadvies

6 Toelating tot de postpropedeutische fase van de opleiding

7 De postpropedeutische fase van de opleiding

8 Overige programma's

9 Tentamens

10 Het examen

11 Studiebegeleiding

12 Overgangs- en slotbepalingen

In de Onderwijs- en Examenregeling (OER) zijn de specifieke rechten en plichten opgenomen die per opleiding van de Rijksuniversiteit Groningen gelden voor zowel student als opleiding.
In het (algemene universitaire) Studentenstatuut staan de rechten en plichten die voor alle studenten gelden.

Deze regeling is vastgesteld door het bestuur van de Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen op 19 januari 2017 met instemming van de faculteitsraad op de daartoe wettelijk bepaalde onderdelen d.d. 24 januari 2017.

PARAGRAAF 1 - ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1.1 - Toepasselijkheid van de OER

1. Deze regeling geldt voor het studiejaar 2017-2018 en is van toepassing op het onderwijs, de toetsen en de examens van de bacheloropleidingen Pedagogische Wetenschappen (CROHO 56607), de Nederlandstalige variant Psychologie (CROHO 566604), en Sociologie (CROHO 56601) hierna te noemen: **de opleiding**, en op alle studenten die voor de opleiding staan ingeschreven.

De specifieke informatie over het programma en de inrichting van de opleiding staat vermeld in de bijlage:

Bijlage 1. Bacheloropleiding Pedagogische Wetenschappen;
Bijlage 1. Bacherlopleiding Psychologie, nederlandstalige variant;
Bijlage 1. Bacheloropleiding Sociologie.

hierna te noemen **de bijlage**.

2. De opleiding wordt verzorgd binnen de Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen, hierna te noemen: **de faculteit**.

3. Deze OER is ook van toepassing op studenten van andere opleidingen, faculteiten of onderwijsinstellingen, voor zover ze onderdelen van de opleiding waar deze OER voor geldt volgen, al dan niet in de vorm van een door de faculteit aangeboden minor.

4. Voor de onderdelen of de minor die studenten van de opleiding, als bedoeld in lid 1, volgen bij andere opleidingen, faculteiten of onderwijsinstellingen, geldt de OER van die andere opleiding, faculteit of instelling.

5. Deze OER is tevens van toepassing op studenten die staan ingeschreven voor de opleiding teneinde een pre-master, als bedoeld in artikel 8.6 lid 1, te volgen.

Artikel 1.2 - Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:
a. de wet: de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW);
b. student: degene die is ingeschreven aan de universiteit voor het volgen van het onderwijs en/of het afleggen van de tentamens en de examens van de opleiding. Waar in de OER de student als ‘hij’ wordt aangeduid, wordt tevens ‘zij’ bedoeld;
c. opleiding: de bacheloropleiding genoemd in artikel 1.1 van deze regeling, bestaande uit een samenhangend geheel van onderwijseenheden;

d. onderdeel: een onderwijseenheid van de opleiding, in de zin van artikel 7.3 van de wet, opgenomen in OCASYS;
e. OCASYS: het onderwijscatalogussysteem van de Rijksuniversiteit Groningen;
f. ECTS: studiepunt als bedoeld in artikel 7.4 van de wet, waarmee de omvang van het onderdeel van de opleiding wordt uitgedrukt. 1 ECTS staat gelijk aan 28 uur studeren;
g. propedeuse: de propedeutische fase van de bacheloropleiding, bedoeld in artikel 7.8 van de wet;
h. postpropedeuse: het gedeelte van de bacheloropleiding dat volgt op de propedeutische fase;
i. studievoortgangsoverzicht: een schriftelijk resultatenoverzicht met de daarbij behorende ECTS, dat per e-mail aan de student wordt verstuurd;
j. voorlopig studieadvies: een voorlopig studieadvies verbonden aan een studievoortgangsoverzicht, dat gegeven wordt halverwege het studiejaar;
k. definitief studieadvies: een studieadvies, dat eenmalig gegeven wordt, waaraan een afwijzing kan worden verbonden. Zulks conform artikel 7.8b lid 1 en 2 van de wet;
l. bindend studieadvies: een negatief studieadvies dat bindend is voor de student, inhoudende een afwijzing voor de opleiding. Zulks conform artikel 7.8b, lid 3 van de wet;
m. major: het geheel van verplichte onderwijseenheden in de propedeutische- en post- propedeutische fase;
n. minorruimte: de geprogrammeerde ruimte voor differentiatie binnen de opleiding;
o. minorpakket: samenhangend pakket van onderwijseenheden die in de minorruimte gevolgd kunnen worden;
p. universitair minorpakket: het minorpakket ter verbreding van de opleiding, te volgen bij de eigen of een andere faculteit;
q. persoonlijk minorpakket: het minorpakket door de student zelf samen te stellen, ter verdieping of verbreding van de opleiding, te volgen bij de eigen of een andere faculteit;
r. tentamen: een onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student, alsmede de beoordeling van de uitkomsten daarvan;
s. examen: het afsluitend bachelorexamen van de opleiding dat met goed gevolg is afgelegd, als aan alle verplichtingen van de bacheloropleiding is voldaan;
t. studiejaar: het tijdvak dat aanvangt op 1 september en eindigt op 31 augustus van het daaropvolgende jaar;
u. semester: deel van het studiejaar, beginnend op 1 september en eindigend op een door het College van Bestuur te bepalen datum, dan wel beginnend op een door het College van Bestuur te bepalen datum en eindigend op 31 augustus;
v. practicum: een praktische oefening, als bedoeld in artikel 7.13 van de wet, in een van de volgende vormen:
   - het maken van een scriptie;
   - het maken van een werkstuk of een proef-ontwerp;
   - het uitvoeren van een onderzoeksopdracht;
   - het deelnemen aan veldwerk of een excursie;
   - het doorlopen van een stage;
   - het deelnemen aan een andere onderwijsleeractiviteit, die gericht is op het bereiken van bepaalde vaardigheden.

w. Examencommissie: het onafhankelijk orgaan belast met de taken en bevoegdheden als vermeld in de artikelen 7.11, 7.12, 7.12b en 7.12 c van de wet, waaronder de beoordeling of aan de eisen van het afsluitend examen is voldaan;
x. Toelatingscommissie: de commissie die namens het faculteitsbestuur over de toelating tot de opleiding beslist;
y. Examinator: degene die door de Examencommissie is aangewezen voor het afnemen van tentamens en het vaststellen van de uitslag daarvan;
z. vwo-diploma: het diploma voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, conform art. 13, lid 1 van de Wet op het voortgezet onderwijs, dan wel art. 7 van de Wet voortgezet onderwijs BES;
aa. Opleidingscommissie: het medezeggenschaps- en adviesorgaan dat de taken uitoefent als omschreven in artikel 9.18 en 9.38c van de wet;
bb. Regulier student: een student, niet zijnde een deeltijd-, bijvak- of non-degree exchangestudent;
cc. Matching: studiekeuzeactiviteiten en studiekeuzeadvies conform art. 7.31a e.v. van de wet, nader uitgewerkt in hoofdstuk 3 van de Regeling Inschrijving en Collegegeld.

De overige begrippen hebben de betekenis die de wet daaraan toekent.

PARAGRAAF 2 - VOOROPLEIDING EN TOELATING

Artikel 2.1 - Toelating tot de opleiding

1. Een vwo-diploma (alle profielen) geeft toegang tot de opleiding.

2. Naast de in de wet genoemde diploma's die toegang geven tot de opleiding, heeft de bezitter van het diploma van een in bijlage 1 vermelde gelijkwaardige vooropleiding toegang tot de opleiding.

Artikel 2.2 - Toelating tot de opleiding met een propedeuse van het hbo, het wo of de OU

1. Een met goed gevolg afgeronde propedeuse van een hbo-bachelor, wo-bachelor of OU-bachelor geeft toegang tot de opleiding, nadat is aangetoond dat de student inhoudelijk voldoende kennis op het niveau van het vwo-eindexamen bezit van de vakken Wiskunde en Engels, conform de ingangseis die voor vwo-ers geldt.

Artikel 2.3 - Taaleis bij buitenlandse diploma's

1. Indien de student wordt toegelaten tot de opleiding krachtens een diploma dat buiten Nederland is behaald, dan kan de Toelatingscommissie hem – voorafgaand aan de inschrijving - verplichten tot het met goed gevolg afleggen van een toets Nederlands, af te nemen door een door de Examencommissie aan te wijzen instantie.

2. Aan de eis inzake voldoende beheersing van de Nederlandse taal wordt voldaan door het met goed gevolg afleggen van het staatsexamen Nederlands als tweede taal (NT2).

Artikel 2.4 - Colloquium doctum

1. Degene die niet voldoet aan de vooropleidingseis als genoemd in de artikelen 2.1 en 2.2, kan deelnemen aan een toelatingsonderzoek (colloquium doctum), conform artikel 7.29 van de wet. De uitvoering hiervan is opgedragen aan de Toelatingscommissie.

2. Degene die het colloquium doctum wil afleggen, dient de leeftijd van eenentwintig jaar te hebben bereikt op de datum waarop het onderzoek zal plaatsvinden. Van deze eis kan worden afgezien, als betrokkene een diploma bezit dat buiten Nederland is afgegeven dat in het eigen land toegang geeft tot een universitaire opleiding. Van de leeftijdseis kan eveneens worden afgezien als betrokkene een vluchtelingenstatus bezit en zijn diploma om die reden niet kan tonen.

3. Het toelatingsonderzoek, heeft betrekking op de volgende vakken op VWO niveau:
   Voor de opleiding Pedagogische Wetenschappen: Wiskunde en Engels;
   Voor de opleiding Psychologie: Wiskunde, Engels, en Biologie;
   Voor de opleiding Sociologie: Wiskunde en Engels.

Het bepaalde in artikel 2.3 is hierbij tevens van toepassing.

4. Het bewijs dat het colloquium doctum met goed resultaat is afgelegd, geeft gedurende twee studiejaren na het afleggen van het colloquium doctum toelating tot de opleiding van de Rijksuniversiteit Groningen waarvoor het colloquium doctum is afgelegd.

Artikel 2.5 - Toelatingscommissie

1. De Toelatingscommissie beslist namens het faculteitsbestuur over de toelating tot de opleiding.

2. De Toelatingscommissie wordt gevormd door:
   - een lid, tevens voorzitter, aangewezen uit de hoogleraren die met onderwijs in de opleiding zijn belast;
   - een lid / twee leden aangewezen uit het overige wetenschappelijk personeel dat met onderwijs in de opleiding is belast.

3. Als adviserend lid, tevens secretaris, wordt aangewezen de studieadviseur voor de opleiding (of een vergelijkbare facultaire medewerker).

4. De aanwijzing geschiedt door het faculteitsbestuur, dat tevens het toelatingsreglement vaststelt.

Artikel 2.6 – Instroommoment en aanmeldmomenten

1. Voor de toelating geldt één instroommoment per studiejaar, te weten 1 september van elk studiejaar.

2. De bepalingen in dit artikel zijn tevens van toepassing op studenten die zich herinschrijven voor dezelfde opleiding.

3. Naast het instroommoment, zijn er nog aanmeldmomenten (1 november, 1 februari en 1 april), waarbij inschrijving uitsluitend na toestemming van de Toelatingscommissie plaatsvindt.

Artikel 2.7 – Numerieke beperking

Voor de bacheloropleiding Psychologie geldt een numerieke beperking van 600 opleidingsplaatsen. De beschikbare plaatsen worden toegewezen volgens de selectiecriteria zoals in oktober 2012 vastgesteld door het College van Bestuur. De werkwijze ten aanzien van de toewijzing van plaatsen is vastgelegd in het decentraal selectieprotocol van de opleiding Psychologie.

Artikel 2.8 – Matching

1. Voor de bacheloropleidingen AOLB, Pedagogiek en Sociologie geldt dat voorafgaand aan de eerste inschrijving voor de opleiding, een aspirant-student dient deel te nemen aan de matchingsactiviteiten zoals deze gelden voor de opleiding. Aan de hand van deelname aan de matching, ontvangt de aspirant-student een studiekeuzeadvies.

2. Het hieromtrent bepaalde in hoofdstuk 3 van de Regeling Inschrijving en Collegegeld (RIC) van de RUG en de facultaire matchingsprocedure is van toepassing.

3. RUG-studenten die zich gedurende het studiejaar willen inschrijven voor de propedeuse van de opleiding conform artikel 2.6, lid 2 en voldoen aan de vooropleidingseisen, worden toegelaten na voltooiing van tussentijdse matchingsactiviteiten. De inhoud van de matchingsactiviteiten staan beschreven in de bijlage.

4. Studenten die binnen het BSA-cluster switchen van opleiding zijn vrijgesteld van de verplichting tot deelname aan studiekeuzeactiviteiten.

PARAGRAAF 3 – INHOUD EN INRICHTING VAN DE OPLEIDING

Artikel 3.1. - Doel en eindkwalificaties van de opleiding

1. Het doel en de eindkwalificaties van de opleiding zijn vastgelegd in bijlage 1.

Artikel 3.2 - Vorm van de opleiding

De opleiding wordt voltijds verzorgd.

Artikel 3.3 - Taal van de opleiding

1. De opleiding wordt in het Nederlands verzorgd.

2. In afwijking van het eerste lid kunnen een of meer onderdelen van de opleiding in het Engels worden verzorgd, conform de Gedragscode Voertaal van de RUG. De betreffende studieonderdelen staan vermeld in bijlage 1. Deze worden in het Engels en, op verzoek van de studenten, in het Nederlands getentamineerd.

Artikel 3.4 - Studielast

1. De opleiding heeft een studielast van 180 ECTS.

2. De propedeutische fase van de opleiding heeft een studielast van 60 ECTS.

3. De studielast wordt uitgedrukt in hele ECTS.

Artikel 3.5 - Voorwaarden graadverlening RUG

Voorwaarde voor het verlenen van de bachelorgraad van de opleiding is dat ten minste de helft van het onderwijsprogramma is behaald via onderdelen verzorgd door de RUG, tijdens de inschrijving als student aan de RUG.

Artikel 3.6 - Contacturen

1. De opleiding heeft in de propedeutische fase minimaal 480 contacturen per jaar.

2. De opleiding heeft in de postpropedeutische fase minimaal 280 contacturen per jaar.

3. De vormgeving van de contacturen is geregistreerd in OCASYS

Artikel 3.7 - Indeling en examens van de opleiding

1. De opleiding wordt afgesloten met het bachelor examen.

2. De opleiding is opgedeeld in een propedeutische fase en een postpropedeutische fase.

Artikel 3.8 - Deelname aan onderwijseenheden

1. De student kan deelnemen aan een onderdeel van de opleiding nadat hij zich daarvoor voorafgaand aan de start van de periode waarin de onderwijseenheid aangeboden wordt heeft ingeschreven in ProgressWWW.

2. Studenten kunnen zich gedurende de eerste vijf weken van de periode waarin de onderwijseenheid aangeboden wordt, bij de onderwijsbalie alsnog inschrijven voor de onderwijseenheid.

3. Indien van toepassing wordt in OCASYS aangegeven hoeveel studenten maximaal aan het onderdeel kunnen deelnemen.

4. Deelname aan een onderdeel met een beperkte capaciteit vindt plaats op basis van vooraf vastgestelde en gepubliceerde toelatingscriteria en voorrangsregels, met dien verstande dat de voor de opleiding ingeschreven studenten voorrang genieten bij de onderdelen die behoren tot het verplichte deel van hun major.

5. Een student kan zich per blok voor maximaal vier vakken van een opleiding inschrijven.

6. Een student heeft de mogelijkheid om zich voor meer dan vier vakken in te schrijven na een verklaring van akkoord door de studieadviseur.

PARAGRAAF 4 - DE PROPEDEUTISCHE FASE VAN DE OPLEIDING

Artikel 4.1 - Samenstelling propedeutische fase

1. De studieonderdelen van de propedeutische fase, de daarbij behorende studielast en indien van toepassing de bijbehorende practica, staan vermeld in bijlage 1.

2. Alle onderdelen zijn opgenomen in de digitale universitaire onderwijscatalogus, OCASYS, onder vermelding van de vorm waarin het onderwijs wordt verzorgd.

Artikel 4.2 - Vrijstelling

1. De Examencommissie kan de student op diens verzoek, gehoord de desbetreffende Examinator, vrijstelling verlenen van een tentamen (of een gedeelte daarvan) op grond van eerder (elders) behaalde resultaten, indien de student:
   a. hetzij een qua inhoud en niveau overeenkomstig onderdeel van een universitaire of hogere beroepsopleiding, in binnen- of buitenland, heeft voltooid;
   b. hetzij aantoont door werk- c.q. beroepservaring over voldoende kennis en vaardigheden te beschikken m.b.t. het desbetreffende onderdeel.

2. Het bepaalde in artikel 3.5 is van toepassing op het verlenen van vrijstellingen.

3. Voor verleende vrijstellingen voor examenonderdelen (of gedeelten daarvan) geldt eenzelfde geldigheidsduur als voor tentamenresultaten.

PARAGRAAF 5 - STUDIEADVIES

Artikel 5.1 - Voorlopig studieadvies

1. In het eerste jaar van inschrijving voor de propedeuse van de opleiding, ontvangt de student halverwege het eerste semester een studievoortgangsoverzicht, met daarin een overzicht van de gerealiseerde studielast.

2. Zo spoedig mogelijk **na afloop van het eerste semester**, doch uiterlijk vóór 1 maart ontvangt de student een schriftelijk voorlopig studieadvies.

3. Dit voorlopig studieadvies geeft een waarschuwing indien er sprake is van onvoldoende studievoortgang, zodat de student nog de gelegenheid heeft om zijn prestaties te verbeteren.

4. Wanneer de studievoortgang dermate onvoldoende is dat in redelijkheid niet te verwachten is dat de student aan de voorwaarden van een ~~(voorlopig)~~ positief studieadvies zal gaan voldoen, zoals genoemd in artikel 5.2, lid 2, onder a en b, wordt de student uitgenodigd voor een gesprek met de studieadviseur. Dit gesprek heeft tot doel het bespreken van de wijze van studeren, een heroverweging van de studiekeuze en een eventuele verwijzing naar een andere opleiding.

Artikel 5.2 - Definitief studieadvies

1. Als BSA-norm (Bindend Studieadvies-norm) geldt een minimum van 45 ECTS (voor AOLB 20 ECTS) in het eerste jaar van inschrijving voor de propedeuse.

2. Het definitieve studieadvies wordt gegeven aan het einde van **het eerste studiejaar**, uiterlijk 31 juli, en is:
   a. positief: indien de student ten minste 45 ECTS (voor studenten aan de AOLB 20 ECTS) van het propedeutisch programma heeft behaald.

   b. negatief: indien de student minder dan 45 ECTS (voor studenten aan de AOLB 20 ECTS) van het propedeutisch programma heeft behaald. Dit studieadvies is bindend voor de student (BSA), op grond van artikel 7.8b, lid 3 van de wet.

3. Indien de resultaten tussentijds al dermate onvoldoende zijn dat het redelijkerwijs niet mogelijk zal zijn om aan het einde van het eerste studiejaar te voldoen aan de BSA-norm van 45

ECTS (voor studenten aan de AOLB 20 ECTS), kan, desgewenst ook op verzoek van de student, na het voorlopige studieadvies conform artikel 5.1, reeds voor het einde van het eerste studiejaar een bindend studieadvies worden uitgebracht. De procedure als beschreven in artikel 5.5 is van toepassing.

4. a. In de afweging voor een studieadvies in het eerste jaar van inschrijving voor de opleiding, betrekt het faculteitsbestuur de aanwezigheid van bijzondere omstandigheden zoals bedoeld in artikel 5.4.
   b. Als in verband met bijzondere omstandigheden die in het eerste jaar zijn opgetreden geen oordeel kan worden gegeven over de geschiktheid van de student voor de opleiding, kan in afwijking van lid 2 dat oordeel tot een later moment binnen de propedeutische fase worden uitgesteld. Voor de betreffende student kan een aangepaste norm gehanteerd worden.

Artikel 5.3 – Uitzonderingen definitief studieadvies

meerdere opleidingen RUG

1. Indien de student zich voor het eerste jaar van de propedeuse bij 2 of meer opleidingen aan de RUG heeft ingeschreven en hij voldoet vervolgens bij één van de opleidingen aan de BSA-norm als bedoeld in artikel 5.2, lid 1, vervalt dat jaar de verplichting om bij de andere opleiding(en) aan de norm te voldoen. Nadat de student de propedeutische fase met goed gevolg geheel heeft afgerond bij één van de opleidingen, wordt hij ontheven van de BSA-verplichting bij inschrijvingen bij andere opleidingen.

reeds behaalde propedeuse

2. Indien de student voor een wo-opleiding aan de RUG of aan een andere Nederlandse universiteit reeds de propedeutische fase heeft afgerond dan wel -bij afwezigheid daarvan- de 60 ECTS van het eerste jaar heeft afgerond ter beoordeling van de Examencommissie, valt de student voor de opleiding aan de RUG waarbij hij zich in de propedeutische fase inschrijft niet onder het BSA-regime.

uitschrijving vóór 1 februari

3. Aan de student die een verzoek tot uitschrijving vóór 1 februari van het eerste jaar van inschrijving voor de propedeuse van de opleiding doet, wordt geen definitief studieadvies uitgebracht. Indien deze student zich in een volgend studiejaar opnieuw inschrijft, zal in dat volgende studiejaar de procedure als genoemd onder artikel 5.1 opnieuw van toepassing zijn. De student valt onder de BSA-regeling van het studiejaar waarin hij zich opnieuw voor de opleiding inschrijft.

uitschrijving vóór 1 februari + inschrijving per 1 februari

4. De student die zich vóór 1 februari uitschrijft voor een opleiding en zich per 1 februari van hetzelfde studiejaar inschrijft voor een opleiding behorend tot hetzelfde opleidingscluster als genoemd in bijlage 1, geldt artikel 5.2 onverminderd.

5. Voor de student die zich vóór 1 februari uitschrijft voor de voltijdse variant van de opleiding en zich per 1 februari van hetzelfde studiejaar inschrijft voor de deeltijdvariant van dezelfde opleiding of voor een opleiding behorend tot hetzelfde opleidingscluster als genoemd in bijlage 1, geldt artikel 5.2 onverminderd.

inschrijving per 1 februari

6. Voor de student die zich vanaf 1 februari inschrijft voor een bacheloropleiding van de RUG en niet eerder in hetzelfde jaar als student stond ingeschreven, geldt een aanpassing van de BSA-norm . Aan het eind van het tweede semester van zijn eerste jaar van inschrijving dient 20 ECTS uit het tweede semester van het propedeutisch programma van de opleiding te zijn behaald (bij de opleiding AOLB 10 ECTS). Voor het overige is het bepaalde in artikel 5.2 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 5.4 - Persoonlijke omstandigheden

1. In zijn afweging om een bindend studieadvies uit te brengen betrekt het faculteitsbestuur op verzoek van de student diens persoonlijke, individueel bepaalbare, omstandigheden.
   Bij deze afweging worden tevens betrokken het studiegedrag van de student, de met de studieadviseur gemaakte afspraken en/of studieplanning, het moment van melden van de persoonlijke omstandigheden en het aan het einde van het eerste studiejaar behaalde studieresultaat.

2. Teneinde de student zo goed mogelijk te kunnen begeleiden, dient de student de persoonlijke omstandigheden zo spoedig mogelijk te melden bij de studieadviseur. Indien er sprake zou kunnen zijn van een uitgesteld advies, dan oordeelt het faculteitsbestuur, dan wel de facultaire BSA-commissie namens het faculteitsbestuur hierover op verzoek van de student. Ook indien de met de studieadviseur gemaakte studieplanning op grond van een al dan niet aangepaste BSA-norm niet wordt gehaald, dient de student dit zo spoedig mogelijk bij de studieadviseur te melden.

3. Indien in het eerste studiejaar geen oordeel kan worden gegeven over de geschiktheid van de student voor de opleiding in verband met persoonlijke omstandigheden als bedoeld in lid 1 kan dat oordeel worden uitgesteld tot een later moment tijdens de propedeutische fase.

4. Indien het studieadvies wordt uitgesteld, wordt het studieadvies gegeven uiterlijk aan het **einde van het tweede jaar van inschrijving** voor de opleiding, uiterlijk 31 juli.

   b. Het uitgestelde advies wordt omgezet in een positief advies indien de al dan niet aangepaste BSA-norm is behaald.

   c. De student krijgt alsnog een negatief studieadvies (BSA), indien de student de norm in de propedeutische fase niet heeft behaald.

5. Omstandigheden als bedoeld in lid 1 leiden niet automatisch tot een succesvolle aanspraak op een uitkering uit het Profileringsfonds.

Artikel 5.5 - Procedure uitreiken definitief studieadvies

1. Het definitief studieadvies wordt namens het College van Bestuur uitgebracht door het faculteitsbestuur. In het besluit wordt melding gemaakt van de geldende rechtsbeschermingsvoorziening.

2. Alvorens een negatief studieadvies wordt uitgebracht, wordt een voornemen tot BSA aan de student verzonden, waarna de student in de gelegenheid wordt gesteld gehoord te worden door of namens het faculteitsbestuur.

Artikel 5.6 – Gevolgen bindend studieadvies

1. Het bindend studieadvies heeft als gevolg dat de student zich gedurende een periode van *2 volgende studiejaren* ingaande op 1 september van het aansluitende collegejaar niet mag inschrijven voor de opleiding, noch voor de overige opleidingen behorend tot het cluster met verwante opleidingen als genoemd in bijlage 1.

2. Het is studenten met een bindend studieadvies niet toegestaan onderdelen voor deze opleiding via een andere opleiding of onderwijsinstelling te volgen teneinde de gevolgen van het BSA te ontlopen. Voor de op deze wijze behaalde onderdelen wordt geen vrijstelling verleend en ook anderszins worden deze onderdelen niet erkend in het kader van de opleiding.

PARAGRAAF 6 - TOELATING TOT DE POSTPROPEDEUTISCHE FASE VAN DE OPLEIDING

Artikel 6.1 - Criteria toelating postpropedeutische fase

1. Toelaatbaar tot de postpropedeutische fase van de opleiding, is degene die in het bezit is van een positief studieadvies van de betreffende opleiding of die is vrijgesteld van de BSA regeling ogv het bepaalde in artikel 5.3.1 en 5.3.2.

2. In afwijking van het eerste lid kan voor bepaalde vakken de ingangseis gelden dat een voorliggend vak met positief gevolg moet zijn afgerond. Deze volgtijdelijkheid van vakken is opgenomen in Ocasys en in artikel 9.3 van deze regeling.

3. De toelating geldt niet voor de minor van de opleiding. Hiervoor is afronding van de propedeutische fase vereist.

Artikel 6.2 - Hardheidsclausule toelating postpropedeutische fase

In situaties waarbij een onderwijsinhoudelijke wijziging of overmacht aantoonbaar leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard, kan de Examencommissie afwijken van het in artikel 6.1 bepaalde. In dat geval moet er sprake zijn van een unieke individuele omstandigheid die zodanig onderscheidend is dat de toelating redelijkerwijs niet achterwege kan blijven.

Artikel 6.3 - Studieplanning

1. Elke student die na het eerste studiejaar 50 EC of minder heeft behaald of die een uitgesteld studieadvies heeft gekregen als genoemd in paragraaf 5, moet een studieplanning maken. De student moet in deze gevallen samen met *de* studieadviseur van de opleiding een studieplanning opstellen die ten minste behelst:

   a. de propedeusevakken die nog niet zijn behaald met het daarbij behorende tijdpad;

   b. de postpropedeutische vakken die in aanvulling op de onder a. genoemde vakken zouden kunnen worden gevolgd.

2. Indien de student als bedoeld onder lid 1 voor aanvang van het tweede blok van het eerste semester geen studieplanning heeft opgesteld, kan hij zich niet langer inschrijven voor vakken. Inschrijving is pas weer mogelijk als samen met de studieadviseur een studieplanning is opgesteld.

PARAGRAAF 7 - DE POSTPROPEDEUTISCHE FASE VAN DE OPLEIDING

Artikel 7 .1 - Samenstelling postpropedeutische fase

1. De studieonderdelen behorende tot de postpropedeutische fase, de daarbij behorende studielast en indien van toepassing de bijbehorende practica, staan vermeld in bijlage 1.

2. Daarnaast omvat iedere opleiding, uitgezonderd de AOLB, een minorruimte met een omvang van 30 EC (of 2 x 15 EC). De student kan ter invulling van de minorruimte een keuze maken uit onderstaande mogelijkheden:
   - maatschappelijke stage
   - een studieperiode aan een buitenlandse universiteit
   - een verbredend of verdiepend minorpakket, bestaande uit vakken van binnen of buiten de eigen major (zie de bijlage voor een verdere uitwerking)

Artikel 7.2 - Vervanging en keuzeonderdelen elders

1. De Examencommissie kan, na een gemotiveerd verzoek van de student, voorafgaande toestemming verlenen om:
   a. een onderdeel van het examenprogramma te vervangen door een ander door de RUG of een andere universiteit in binnen- of buitenland aangeboden vak dat past in het examenprogramma, dan wel
   b. een keuzeonderdeel van het examenprogramma in te vullen met één of meer vakken die gevolgd worden aan de RUG of een andere universiteit in binnen- of buitenland.
   c. Bij de beoordeling van het verzoek let de Examencommissie in ieder geval op samenhang van (delen van) het vakkenpakket, het niveau van de vakken, en de studielast.

PARAGRAAF 8 - OVERIGE PROGRAMMA'S

A. Minorpakket

Artikel 8 .1 – Minorpakket

1. De minorruimte kan worden ingevuld door de mogelijkheden genoemd in artikel 7.1, lid 2.

2. Bij het volgen van een minorpakket kan worden gekozen uit:
a) een universitair minorpakket;
b) een persoonlijk minorpakket.

Artikel 8.2 – Universitair minorpakket

1. Een universitair minorpakket betreft een samenhangend pakket van onderwijseenheden ter verbreding of verdieping van de opleiding, te volgen bij de eigen of een andere faculteit.

2. Bij de keuze voor een universitair minorpakket ter invulling van de minorruimte van de opleiding, wordt de toestemming van de Examencommissie van de opleiding verondersteld te zijn gegeven.

Artikel 8.3 – Persoonlijk minorpakket

1. Een persoonlijk minorpakket betreft een door de student zelf samen te stellen samenhangend deel van onderwijsheden, ter verdieping of verbreding van de opleiding, te volgen bij de eigen of een andere faculteit.

2. Het persoonlijk minorpakket dient voorafgaand ter goedkeuring aan de Examencommissie van de eigen opleiding te worden voorgelegd.

Artikel 8.4 – Bevoegdheid Examencommissie minorpakket

1. De keuze voor een bepaalde invulling van de minorruimte dient door de Examencommissie van de opleiding te worden goedgekeurd, met uitzondering van invulling door middel van een universitair minorpakket conform artikel 8.2 lid 2.

2. Voor het minorpakket dat studenten van de opleiding volgen bij andere opleidingen, faculteiten *of onderwijsinstellingen* is de Examencommissie bevoegd van de opleiding die het tentamen afneemt.

3. Voor het minorpakket dat studenten van andere opleidingen, faculteiten *of onderwijsinstellingen* volgen, is de Examencommissie van de opleiding waarbij het desbetreffende onderwijs wordt gevolgd bevoegd.

4. Ten aanzien van een interfacultair universitair minorpakket wordt een penvoerende Examencommissie aangewezen.

B. <u>Honoursprogramma</u>

Artikel 8.5 - Honoursprogramma bacheloropleiding

1. De faculteit neemt deel aan het Bachelor Honoursprogramma van het University of Groningen Honours College. Dit Bachelor Honoursprogramma maakt geen deel uit van het reguliere bachelorcurriculum.

2. Studenten die zijn toegelaten tot een van de bacheloropleidingen van de faculteit kunnen aan het Bachelor Honoursprogramma deelnemen, indien zij worden geselecteerd door de Dean van het University of Groningen Honours College. Voor de selectieprocedure wordt verwezen naar de Onderwijs- en Examenregeling van het University of Groningen Honours College.

3. Het Bachelor Honoursprogramma heeft een totale studielast van 45 ECTS, verdeeld over de drie bachelorjaren.
   Op het Bachelor Honoursprogramma, waar het facultaire verdiepende deel een onderdeel van is, is de Onderwijs- en Examenregeling van het University of Groningen Honours College van toepassing.

4. a. Het Honoursprogramma maakt geen onderdeel uit van het reguliere bachelorcurriculum. De resultaten en cijfers tellen niet mee voor de toekenning van het judicium cum laude of summa cum laude van de bacheloropleiding.
   b. In het bij het bachelordiploma behorende diplomasupplement worden ook de resultaten van het Bachelor Honoursprogramma vermeld.

C. Pre-masters

Artikel 8.6 - Pre-masters

1. De faculteit biedt pre-masters aan met het oog op toelating tot masteropleidingen Psychologie en Sociologie van de faculteit in de omvang van maximaal 60 EC.

2. Bij deelname aan de pre-master Psychologie vindt inschrijving bij de bacheloropleiding Psychologie als bedoeld in artikel 1.1, lid 1, plaats. Bij deelname aan de pre-master Sociologie vindt inschrijving bij de bacheloropleiding Sociologie als bedoeld in artikel 1.1, lid 1, plaats.

3. De Toelatingscommissie van de beoogde masteropleiding beslist over toelating tot de pre-master en beoordeelt voor welke onderdelen van het programma de student wordt toegelaten.

4. Toelating tot de pre-master vindt één keer per jaar plaats, bij aanvang van de opleiding in het eerste semester.

5. Het pre-mastertraject moeten binnen twee jaar worden voltooid. Indien de pre-master niet binnen deze termijn wordt behaald, vervallen de binnen de pre-master behaalde resultaten en kan het faculteitsbestuur de student uitsluiten van verdere deelname aan de pre-master.

6. Aanvullend op het vorige lid is herinschrijving van een pre-masterprogramma uitsluitend toegestaan na behaling van tenminste 50% van de ECTS van het programma dat door de toelatingscommissie voor de student is vastgesteld.

7. Ten aanzien van onderdelen van de pre-master is de Examencommissie van de bacheloropleiding, als bedoeld in artikel 1.1, lid 1, bevoegd.

8. De Examencommissie kan besluiten om af te wijken van artikel 8.5 en 8.6, indien sprake is van persoonlijke bijzondere omstandigheden. De student dient hiertoe een gemotiveerd verzoek in bij de Examencommissie.

9. De bepalingen betreffende pre-masters in de Regeling Inschrijving en Collegegeld RUG 2017-2018 zijn van toepassing.

PARAGRAAF 9 - TENTAMENS

Artikel 9.1 - Algemeen

1. Aan elke onderdeel van de opleiding is een tentamen verbonden.

2. Door middel van het tentamen wordt de student op academische vorming getoetst en wordt getoetst of de student in voldoende mate de gestelde leerdoelen heeft bereikt.

3. Het oordeel over een tentamen (de uitslag) is voldoende dan wel onvoldoende, in cijfers uitgedrukt: 6 of hoger, respectievelijk 5 of lager.

Artikel 9.2 – Deelname tentamens

1. Inschrijving voor een onderdeel van de opleiding, conform artikel 3.8 van de OER, betekent inschrijving voor de eerstvolgende tentamengelegenheid van dat onderdeel.

2. Indien de student een onvoldoende heeft behaald bij deze tentamengelegenheid, wordt hij automatisch ingeschreven voor het eerstvolgende hertentamen. Indien een student **niet** heeft deelgenomen aan de eerste tentamengelegenheid, dan wordt hij niet automatisch ingeschreven voor het eerstvolgende hertentamen.

3. Onverminderd het bepaalde in lid 1 is inschrijving c.q. uitschrijving voor een tentamen mogelijk gedurende nader te bepalen periodes.

4. Een student kan niet deelnemen aan een tentamen wanneer hij niet staat ingeschreven voor het desbetreffende onderdeel van de opleiding.

Artikel 9.3 - Verplichte volgorde

Voor sommige onderdelen van de opleiding kunnen studenten zich pas inschrijven nadat andere onderdelen zijn behaald. Indien dit van toepassing is, staat dit vermeld in de bijlage.

Artikel 9.4 - Tijdvakken en frequentie tentamens

1. Tot het afleggen van de tentamens van de in de bijlage genoemde onderdelen wordt per studiejaar ten minste tweemaal de gelegenheid gegeven.

2. In de studiegids en/of OCASYS worden de tijdvakken waarin de tentamens kunnen worden afgelegd vermeld. Deeltentamens kunnen ook buiten de aangegeven periode afgenomen worden.

3. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid kan voor bepaalde studieonderdelen een afwijkende regeling gelden. Indien dit van toepassing is, staat dit vermeld in de bijlage.

4. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid wordt tot het afleggen van het tentamen van een niet-verplicht onderdeel, waarvan het onderwijs in een bepaald jaar niet is gegeven, in dat jaar slechts eenmaal de gelegenheid gegeven.

5. Het is niet mogelijk om opnieuw een tentamen af te leggen waarvan het vak een onderdeel vormt van een reeds behaald bachelorexamen, zoals bedoeld in artikel 10.1.

Artikel 9.5 - Beoordeling stage- of onderzoeksopdracht

De beoordeling van een stage of van een onderzoeksopdracht wordt verricht door de begeleider ter plekke en de achterliggende opdrachtgever. De aan de opleiding verbonden begeleider treedt formeel op als examinator.

Artikel 9.6 - De Bachelorthese

1. De bachelorthese geldt in beginsel voor één RUG-opleiding. Een (gedeeltelijke) vrijstelling voor de bachelorthese bij een opleiding, op grond van een bachelorthese bij een andere opleiding, is ter beoordeling van de Examencommissie.

2. Er wordt ten minste eenmaal per jaar de gelegenheid geboden tot het maken van de bachelorthese.

3. De toetsing van de bachelorthese wordt verricht door ten minste twee ter zake kundige beoordelaars, onder wie ten minste één examinator.

4. Artikel 10.1, lid 7 inzake de bewaartermijn van de scriptie is van toepassing.

5. Nadere regels over de vorm, de inhoud, het tijdpad en de beoordeling van de scriptie zijn opgenomen in het Reglement afstudeerwerkstukken Bachelor- en Masteropleidingen. Dit reglement is onderdeel van deze Onderwijs- en Examenregeling.

6. Uitsluitend de Examencommissie kan, op schriftelijk verzoek van de student, afwijken van het in de voorgaande leden van dit artikel bepaalde.

Artikel 9.7 - Vorm van de tentamens

1. De tentamens worden afgelegd op de in OCASYS vermelde wijze.

2. Op verzoek van de student kan de Examencommissie toestaan dat een tentamen op een andere wijze dan vorenbedoeld wordt afgelegd.

3. Van elk tentamen wordt een voorbeeldtentamen, inclusief antwoordsleutel/-model beschikbaar gesteld dat representatief is qua vorm, inhoud, en niveau, alsmede indicatief wat betreft de omvang van het echte tentamen.

Artikel 9.8 – Verzoek buitenreguliere tentamenmogelijkheid

1. Een student kan de Examencommissie verzoeken om aan hem een buitenreguliere tentamenmogelijkheid toe te kennen.

2. Een dergelijk verzoek kan worden toegewezen, indien de student door bijzondere omstandigheden het betreffende tentamen niet heeft gehaald en het niet toekennen van een buitenreguliere tentamenmogelijkheid onaanvaardbare studievertraging oplevert.

Artikel 9.9 - Bevoegdheid Examencommissie keuzeonderdelen andere opleiding

1. Een verzoek tot een keuzeonderdeel bij een andere opleiding dient goedgekeurd te worden door de Examencommissie van de eigen opleiding.

2. Ten aanzien van de tentaminering van, en bij verzoeken voor een afwijkende tentamenregeling voor, een keuzeonderdeel bij een andere opleiding, is de Examencommissie van die andere opleiding bevoegd. Artikel 9.10 lid 2 is van toepassing.

Artikel 9.10 - Tentamens en functiebeperking

1. Aan studenten met een functiebeperking wordt de gelegenheid geboden de tentamens op een zoveel mogelijk aan hun individuele aangepaste wijze af te leggen. De Examencommissie wint zo nodig deskundig advies in bij de studentendecaan van het Studenten Service Centrum (SSC) alvorens te beslissen.

2. Bij het afleggen van een tentamen van een keuzeonderdeel bij een andere opleiding door een student met een functiebeperking, houdt de Examencommissie van die andere opleiding zich aan de voorzieningen zoals deze worden toegestaan door de Examencommissie van de opleiding waarvoor de student staat ingeschreven.

Artikel 9.11 - Mondelinge tentamens

1. Mondeling wordt niet meer dan één persoon tegelijk getentamineerd, tenzij de Examencommissie anders heeft bepaald.

2. Het mondeling afnemen van een tentamen is openbaar, tenzij de Examencommissie of de desbetreffende Examinator in een bijzonder geval anders heeft bepaald, dan wel de student daar niet mee instemt. Bij het mondelinge tentamen kan een tweede examinator aanwezig zijn, op verzoek van de examinator en/of de student.

Artikel 9.12 - Vaststelling en bekendmaking tentamenuitslag

1. De Examinator stelt terstond na het afnemen van een mondeling tentamen de uitslag vast en reikt de student desgevraagd een verklaring uit, en verschaft de administratie van de faculteit de nodige gegevens ten behoeve van de uitslag in Progress.

2. De Examinator stelt de uitslag van een schriftelijk tentamen met open vragen vast binnen tien werkdagen, en de uitslag van een schriftelijke tentamen met uitsluitend multiple choice

vragen binnen 5 werkdagen na de dag waarop het is afgelegd, en verschaft de administratie van de faculteit de nodige gegevens ten behoeve van registratie van de uitslag in Progress.

3. Voor een op andere wijze dan mondeling of schriftelijk af te leggen tentamen bepaalt de Examencommissie van tevoren op welke wijze en binnen welke termijn de student de uitslag zal ontvangen.

4. Bij het bekendmaken van de uitslag van een tentamen wordt de student gewezen op het inzagerecht, bedoeld in artikel 9.14, eerste lid, alsmede op de beroepsmogelijkheid.

5. Indien de student in beroep wil gaan tegen de uitslag van het tentamen, dan dient hij dit binnen 6 weken na bekendmaking van deze uitslag in te dienen bij het Centraal Loket Rechtsbescherming Studenten (CLRS).

Artikel 9.13 - Geldigheidsduur

1. De geldigheidsduur van behaalde onderdelen is onbeperkt.

2. a. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid kan de Examencommissie voor een onderdeel, waarvan het tentamen langer dan zes jaar geleden is behaald, een aanvullend dan wel vervangend tentamen opleggen, alvorens de student wordt toegelaten tot het afleggen van het desbetreffende examen, uitsluitend indien de kennis van de student aantoonbaar verouderd is.

   b. Indien er sprake is van bijzondere persoonlijke omstandigheden wordt de verouderingstermijn opgeschoven gedurende de periode dat de student een voorziening ontvangt uit het Profileringsfonds.

3. Deeltoetsen en opdrachten die zijn behaald binnen een onderdeel dat niet met goed gevolg is afgelegd, vervallen na het studiejaar waarin zij zijn behaald.

Artikel 9.14 - Inzagerecht

1. Gedurende zes weken na de bekendmaking van de uitslag van een schriftelijk tentamen krijgt de student op zijn verzoek inzage in zijn beoordeeld werk.
   Tevens wordt hem op zijn verzoek tegen kostprijs een kopie verschaft van dat werk.

2. Gedurende de in het eerste lid genoemde termijn kan de student die aan het tentamen heeft deelgenomen, kennis nemen van vragen en opdrachten van het desbetreffende tentamen, alsmede zo mogelijk van de normen aan de hand waarvan de beoordeling heeft plaatsgevonden.

3. De Examencommissie kan bepalen dat de inzage of de kennisneming geschiedt op een vaste plaats en op tenminste twee vaste tijdstippen. Indien de betrokken student aantoont door overmacht verhinderd te zijn of te zijn geweest op een aldus vastgestelde plaats en tijdstip te verschijnen, wordt hem een andere mogelijkheid geboden, zo mogelijk binnen de in het eerste lid genoemde termijn.

Artikel 9.15 - Examencommissie en Examinatoren

1. De Examencommissie is het onafhankelijk orgaan dat vaststelt of een student de kennis, het inzicht en de vaardigheden bezit die nodig zijn voor het verkrijgen van de graad.

2. Het faculteitsbestuur benoemt de leden op basis van hun deskundigheid op het terrein van de opleiding (of groep van opleidingen).

3. De Examencommissie bestaat ten minste uit:
   a. één lid dat als docent is verbonden aan de opleiding; en
   b. één lid dat afkomstig is van buiten de opleiding.

4. Het is niet toegestaan leden van het (faculteits)bestuur of personen die anderszins financiële verantwoordelijkheid binnen de instelling dragen tot lid van de Examencommissie te benoemen.

5. Voor het afnemen van tentamens en het vaststellen van de uitslag daarvan, wijst de Examencommissie Examinatoren aan.

6. De Examencommissie stelt Regels en Richtlijnen van de Examencommissie vast.

Artikel 9.16 - Fraude

1. Onder fraude wordt verstaan het handelen of nalaten van een student waardoor een juist oordeel over zijn of andermans kennis, inzicht en vaardigheden geheel of gedeeltelijk onmogelijk wordt.

2. Onder fraude wordt tevens het plegen van plagiaat verstaan, hetgeen het overnemen van andermans werk zonder correcte bronvermelding is.

3. Onder fraude wordt tevens verstaan het verstrekken van onjuiste gegevens op grond waarvan in de opleiding bepaalde mogelijkheden, faciliteiten of voorzieningen rond tentaminering, toetsing of onderwijsdeelname kunnen worden verkregen.

4. Indien een student fraudeert, kan de Examencommissie hem het recht ontnemen een of meer tentamens of examens af te leggen gedurende ten hoogste een jaar of een andere passende maatregel of sanctie opleggen.

5. Bij ernstige fraude kan de Examencommissie het College van Bestuur voorstellen de inschrijving voor de opleiding van de student definitief te beëindigen.

6. De Examencommissie legt haar handelwijze bij fraude vast in de haar Regels en Richtlijnen.

Artikel 9.17 – Ongeldig tentamen

Indien er sprake is van zodanige onregelmatigheden ten aanzien van een tentamen, dat een juist oordeel over de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de examinandus onmogelijk is gebleken, kan de Examencommissie het tentamen ongeldig verklaren voor zowel de examinandus als een groep van examinandi.

Artikel 9.18 - Judicium Abeundi

1. In geval van ernstig laakbare gedragingen en/of uitlatingen van een student kan het College van Bestuur in bijzondere gevallen na advies van de Examencommissie of van het faculteitsbestuur de inschrijving van een student beëindigen, nadat een zorgvuldige afweging van alle belangen van de student en van de instelling heeft plaatsgevonden en nadat aannemelijk is geworden dat de student door zijn/haar gedragingen en/of uitlatingen blijk heeft gegeven van ongeschiktheid voor de uitoefening van een of meer beroepen waartoe de door hem/haar gevolgde studie opleidt, dan wel voor de praktische voorbereiding op die beroepsopleiding. Het faculteitsbestuur, de Examencommissie en het College van Bestuur nemen daarbij het Protocol Iudicium Abeundi in acht zoals dit door de Nederlandse Federatie van Universitaire Medische Centra op 1 november 2010 is vastgesteld.

2. Het hieromtrent bepaalde in de *Regeling Inschrijving en Collegegeld van de RUG* is van toepassing.

PARAGRAAF 10 - HET EXAMEN

Artikel 10.1 –Vaststelling examen

1. Aan de opleiding is een examen verbonden ter afsluiting hiervan.

2. a. De Examencommissie stelt de uitslag van het examen vast, mits het vakkenpakket is goedgekeurd, zodra de student de voor het examen benodigde tentamens heeft behaald. De Examencommissie kan hiertoe termijnen stellen. Met het vaststellen van de uitslag heeft de student de benodigde academische vorming verworven. De Examencommissie reikt daartoe een getuigschrift uit.

   b. Indien de student de bij de goedkeuring als bedoeld onder a. gestelde termijnen overschrijdt, dan kan dat ertoe leiden dat de Examencommissie de examendatum op een latere datum vaststelt. Deze kan gelegen zijn in het studiejaar volgend op het studiejaar waarin het laatste tentamen werd behaald.

3. Alvorens de uitslag van het examen vast te stellen kan de Examencommissie een onderzoek instellen naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student met betrekking tot een of meer onderdelen of aspecten van de opleiding, indien en voor zover de uitslagen van de desbetreffende tentamens of het gedrag van de student daartoe aanleiding geven.

4. Met de vaststelling van de uitslag van het examen draagt de Examencommissie tevens zorg voor een spoedige afhandeling van de buluitreiking.

5. De datum van afstuderen is de datum waarop het afsluitend examen is behaald, zoals vastgesteld door de Examencommissie conform het bepaalde in lid 2, en niet de datum waarop de bul wordt uitgereikt.

6. Het examen bedoeld in lid 1 dat met goed gevolg is afgelegd en de met het oog daarop vervaardigde werkstukken worden door het faculteitsbestuur gedurende een periode van ten minste 7 jaar bewaard.

Artikel 10.2 – Getuigschrift

1. Ten bewijze dat het examen met goed gevolg is afgelegd, wordt door de Examencommissie een getuigschrift uitgereikt. Per opleiding wordt één getuigschrift uitgereikt, ook al rondt de student meerdere programmas van de opleiding af. Artikel 3.5 is van toepassing.

2. De Examencommissie voegt aan het getuigschrift het Internationaal Diploma Supplement toe.

3. Indien van toepassing, worden de resultaten van het Bachelor Hounoursprogramma in het bij het bachelordiploma behorende diplomasupplement vermeld.

Artikel 10.3 - Graad

1. Aan degene die het examen met goed gevolg heeft afgelegd, wordt de graad “Bachelor of *Science*” verleend.

2. De verleende graad wordt op het getuigschrift van het examen vermeld.

Artikel 10.4 – Judicium Cum Laude/Summa Cum Laude

1. De Examencommissie beoordeelt of aan het bachelorgetuigschrift een onderscheiding wordt toegekend.

2. Er zijn twee verschillende onderscheidingen: ‘Cum laude’ en ‘Summa cum laude’. Hierbij dient aan de volgende voorwaarden te zijn voldaan:

   a) Bij een ‘Cum laude’ moet voldaan zijn aan de volgende voorwaarden:
      i. Het cijfer voor de bachelorthese is onafgerond tenminste een 8;

ii. Het gewogen gemiddelde van alle onderwijseenheden, exclusief de bachelorthese, van het door de Examencommissie goedgekeurde examenprogramma is onafgerond tenminste een 8.

b) Bij een 'summa cum laude' moet voldaan zijn aan de volgende voorwaarden:
   i. Het cijfer voor de bachelorthese is onafgerond tenminste een 9;
   ii Het gewogen gemiddelde van alle onderwijseenheden, exclusief de bachelorthese, van het door de Examencommissie goedgekeurde examenprogramma is onafgerond tenminste een 9.

3. Geen judicium wordt toegekend indien de omvang van de vrijstellingen in ECTS meer dan de helft van het totale aantal ECTS van de opleiding bedraagt.

4. Voor het behalen van een judicium geldt dat het tentamen van alle onderwijseenheden, met uitzondering van één, slechts eenmaal afgelegd mag zijn. Voor de uitzondering geldt dat de betreffende onderwijseenheid slechts eenmalig herkanst mag zijn.

5. De bachelorthese is voor het behalen van een judicium, zoals bedoeld onder lid 2, uitgesloten van de mogelijkheid tot een herkansing.

6. Voor het behalen van een judicium geldt dat voor geen enkel vak een cijfer lager dan onafgerond 7 is behaald.

7. Voor het behalen van een judicium geldt als voorwaarde dat er geen beslissing is van de Examencommissie inhoudende dat de student, vanwege vastgestelde fraude, niet meer in aanmerking komt voor een judicium.

8. In bijzondere gevallen kan de Examencommissie afwijken van het bepaalde in de leden 2 tot en met 6 van dit artikel.

Artikel 10.5 – Toetsplan

Er is een door het faculteitsbestuur vastgesteld toetsplan. Dit toetsplan bevat de volgende onderwerpen:

1. de eindtermen van de opleiding;
2. de curriculumonderdelen en leerdoelen van ieder curriculumonderdeel;
3. de relatie tussen curriculumonderdelen en eindtermen;
4. de toegepaste toetsvorm en de toetsmomenten per onderdeel;
5. de gehanteerde opstellingsprocedures, beoordelingsprocedures en beoordelingscriteria;
6. de verantwoordelijken voor de uitvoering van de verschillende onderdelen van het toetsbeleid;
7. de wijze van periodieke evaluatie.

PARAGRAAF 11 - STUDIEBEGELEIDING

Artikel 11.1 - Studievoortgangsadministratie

Het faculteitsbestuur registreert de individuele studieresultaten van de studenten en geeft de student op zijn verzoek en minimaal tweemaal per jaar een overzicht van de door hem behaalde studieresultaten.

Artikel 11.2 – Studiebegeleiding

Het faculteitsbestuur draagt zorg voor de introductie en de studiebegeleiding van de studenten die voor de opleiding zijn ingeschreven, mede ten behoeve van hun voortgang tijdens de studie en oriëntatie op mogelijke studiewegen in en buiten de opleiding.

PARAGRAAF 12 - OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

Artikel 12.1 - Wijzigingen

1. Wijzigingen van deze regeling worden door het faculteitsbestuur, na advies en/of instemming van de opleidingscommissie en na overleg met, en waar nodig met instemming van, de faculteitsraad, bij afzonderlijk besluit vastgesteld.

2. Een wijziging van deze regeling heeft geen betrekking op het lopende studiejaar, tenzij de belangen van de studenten daardoor redelijkerwijs niet worden geschaad.

3. Een wijziging kan voorts niet ten nadele van studenten van invloed zijn op enige andere beslissing, die krachtens deze regeling door de Examencommissie is genomen ten aanzien van een student.

Artikel 12.2 - Bekendmaking

1. Het faculteitsbestuur draagt zorg voor een passende bekendmaking van deze regeling, alsmede van elke wijziging hiervan.

2. Elke belangstellende kan op het faculteitsbureau een exemplaar van deze OER verkrijgen. De bedoelde stukken zijn digitaal toegankelijk op de facultaire website via ‘student portal’.

Artikel 12.3 – Evaluatie

Het faculteitsbestuur draagt zorg voor regelmatige evaluatie van de OER en weegt in elk geval daarbij – ten behoeve van bewaking en zonodig bijstelling van de studielast – het tijdbeslag voor de student dat daaruit voortvloeit.

Artikel 12.4 - Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 september 2017.

Onderwijs- en Examenregeling (OER)
Bachelorprogramma van Pedagogische Wetenschappen

Faculteit der Gedrags- en Maatschappijwetenschappen

2017-2018

Bijlage: het programma

Paragraaf 1 Algemene bepalingen

Artikel 1.1 Doel van de opleiding

Met de opleiding wordt beoogd:
- opdoen van kennis, vaardigheid en inzicht op het gebied van de Pedagogische Wetenschappen,
- academische vorming, en
- voorbereiding voor een verdere studieloopbaan, met het recht op toegang tot de Masteropleiding Pedagogische Wetenschappen en de Masteropleiding Onderwijskunde van de Rijksuniversiteit Groningen.

Artikel 1.2 Voertaal

De voertaal van het onderwijs en van de examens is het Nederlands. Conform de Gedragscode Voertaal Rijksuniversiteit Groningen kan het faculteitsbestuur besluiten studieonderdelen in het Engels aan te bieden. Deze worden in het Engels en op verzoek van de student ook in het Nederlands getentamineerd. De betreffende studieonderdelen bestaan uit het onderdeel PABA3309 onder artikel 3.5 lid 3A.

Paragraaf 2 Studieonderdelen van de propedeutische fase

Artikel 2.1 Samenstelling propedeutische fase Pedagogische Wetenschappen

De propedeutische fase van de opleiding omvat de volgende onderdelen met de daarbij vermelde studielast:

Geschiedenis van opvoeding en onderwijs	PABAP043	5 EC
Theoretische Pedagogiek	PABAP021A	5 EC
Inleiding Pedagogiek	PABAP032	5 EC
Inleiding Onderwijskunde	PABAP041	5 EC
Inleiding Orthopedagogiek	PABAP033	5 EC
Onderzoeksvaardigheden 1		5 EC
deel a. Referaatpracticum	PABAP042	
deel b. Interviewpracticum	PABAP042	
deel c. Academic Learning Communities	PABAP044	
deel d. Mentoraat	PABAP-MN	

Inleiding Onderzoek	PABAP035	5 EC
Statistische modellen 1	PABAP036	5 EC
Methoden en technieken van onderzoek 1	PABAP037	5 EC
Ontwikkelingspsychologie	PABAP038	5 EC
Inleiding in de sociologie	PABAP039	5 EC
Inleiding in de filosofie	PABAP040	5 EC
Totaal:		60 EC

Artikel 2.2 Propedeutische practica

1. De volgende onderdelen van de propedeuse van de opleiding met de afstudeerrichtingen Pedagogiek & Onderwijskunde en Orthopedagogiek omvatten, naast het onderwijs in de vorm van hoorcolleges, een practicum in de daarbij aangegeven vorm en van de daarbij vermelde omvang:

PABAP043	oefening, opdrachten	11 uren
PABAP021A	oefening, opdrachten	11 uren
PABAP032	oefening, opdrachten	30 uren
PABAP041	oefening, opdrachten	30 uren
PABAP033	oefening, opdrachten	11 uren
PABAP042 (referaat)	oefening, opdrachten en verslaglegging	14 uren
PABAP042 (interview)	oefening, opdrachten en verslaglegging	10 uren
PABAP044	oefening, opdrachten en verslaglegging	40 uren
PABAP-MN	oefening, opdrachten en verslaglegging	18 uren
PABAP035	oefening, opdrachten	26 uren
PABAP036	oefening, opdrachten	30 uren
PABAP037	oefening, opdrachten en verslaglegging	12 uren
PABAP038	oefening, opdrachten	11 uren
PABAP039	oefening, opdrachten	11 uren
PABAP040	oefening, opdrachten	11 uren

2. De opdrachten binnen de Academic Learning Communities zijn inhoudelijk gekoppeld aan alle studieonderdelen zoals genoemd in art. 2.2 lid 1. Het voldaan hebben aan de onderdeeloverstijgende opdrachten in de ALC's (PABAP044, 4 opdrachten) en aan de opdrachten in het onderdeel Mentoraat (PABAP-MN, 5 opdrachten) is vereist voor het behalen van het onderdeel PABAP042.

3. Met betrekking tot de volgende onderdelen geldt het met voldoende resultaat deelnemen aan het practicum als het behalen van het desbetreffende tentamen: PABAP042, PABAP044, PABAP-MN.

Artikel 2.3 Contacttijden propedeutische fase Pedagogische Wetenschappen (in klokuren)

PABAP043	34 uren
PABAP021A	34 uren
PABAP032	39 uren
PABAP041	39 uren
PABAP033	32 uren
PABAP042	14 uren
PABAP042	10 uren
PABAP044	40 uren
PABAP-MN	18 uren
PABAP035	46 uren
PABAP036	48 uren
PABAP037	34 uren
PABAP038	34 uren
PABAP039	34 uren
PABAP040	34 uren
Totaal uren:	490 uren

Paragraaf 3 Studieonderdelen post-propedeutische fase

Artikel 3.1 Structuur van het majorprogramma Pedagogische Wetenschappen

1. De postpropedeutische fase omvat de volgende onderdelen:
    a. een Major met een studiebelasting van 90 EC;
    b. een Minorruimte met een studiebelasting van 30 EC (2 x 15 EC).

2. De Major omvat de volgende onderdelen met de daarbij vermelde studielast:
    a. een algemeen verplicht deel van 45 EC;
    b. een gedifferentieerd deel van 35 EC;
    c. een bachelorthese van 10 EC.

3. De Minorruimte omvat een keuze uit:
    a. een universitaire minor;
    b. een verdiepingsminor aangeboden door de opleiding;
    c. een vrije minor.

Artikel 3.2 Algemeen verplicht deel Pedagogische Wetenschappen

1. Het algemeen verplichte deel van de postpropedeutische fase bestaat uit de volgende onderdelen met een studiebelasting zoals aangegeven:
   a. Bachelor-2

Leerpsychologie	PABA2055	5 EC
Interculturele pedagogiek	PABA2053	5 EC
Onderzoekspracticum (designs)		5 EC
deel a. Onderzoekspracticum (designs)	PABA2057	
deel b. Academic Learning Communities	PABA2010	
Statistische modellen 2	PABA2058	5 EC
Testtheorie	PABA2056	5 EC
Gesprekspracticum	PABA2054	5 EC
Kwalitatieve methoden in de sociale wetenschappen	PABA2059	5 EC

   b. Bachelor-3

Ethische en juridische kwesties	PABA3020	5 EC
Neuropsychologie	PABA3021	5 EC

2. Parallel aan de volgende onderdelen uit art. 3.2 lid 1 wordt het onderdeel wetenschapsfilosofie aangeboden: PABA2057, PABA2058, PABA2056 en PABA2059. Binnen deze onderdelen wordt telkens 1 EC besteed aan een opdracht wetenschapsfilosofie. Het voldaan hebben aan de opdracht is vereist voor het behalen van het betreffende onderdeel.

3. De volgende onderdelen, als genoemd in art. 3.2 lid 1, omvatten, naast het onderwijs in de vorm van hoorcolleges, een practicum in de daarbij aangegeven vorm en van de daarbij vermelde omvang:

   a. Bachelor-2

PABA2055	oefening, opdracht en verslaglegging	62 uren
PABA2053	oefening, opdracht	2 uren
PABA2057	oefening, opdracht en verslaglegging	115 uren
PABA2010	oefening, opdracht en verslaglegging	25 uren
PABA2058	oefening, opdracht en verslaglegging	20 uren
PABA2056	oefening, opdracht en verslaglegging	22 uren
PABA2054	oefening, opdracht en verslaglegging	140 uren
PABA2059	oefening, opdracht en verslaglegging	20 uren

   b. Bachelor-3

PABA3020	oefening, opdracht en verslaglegging	20 uren
PABA3021	oefening, opdracht en verslaglegging	20 uren

4. De ALC-opdrachten in PABA2010 zijn inhoudelijk gekoppeld aan de volgende studieonderdelen zoals genoemd in 3.2, lid 1a: PABA2055, PABA2053, PABA2057 en PABA2056. Het voldaan hebben aan de onderdeeloverstijgende opdrachten in deze ALC's (2x) is vereist voor het behalen van het onderdeel PABA2057.

5. Met betrekking tot de volgende onderdelen geldt het met voldoende resultaat deelnemen aan het practicum als het behalen van het desbetreffende tentamen: PABA2054.

Artikel 3.3 Gedifferentieerd deel Pedagogische Wetenschappen

1. In het gedifferentieerde deel van de postpropedeutische fase kunnen studenten kiezen voor de oriëntatie Pedagogiek/Onderwijskunde of voor de oriëntatie Orthopedagogiek. Per oriëntatie zijn de volgende onderdelen verplicht gesteld.

A. Oriëntatie **Pedagogiek/Onderwijskunde**:

a. Bachelor-2:

Vergelijkende Onderwijskunde	PABA2207	5 EC
Het jonge kind: visies en beleid	PABA2104	5 EC
Jeugd en sociale ontwikkeling	PABA2210	5 EC
Organisaties en lerende professionals	PABA2209	5 EC
Gezinspedagogiek	PABA2208	5 EC

b. Bachelor -3:

Effectiviteit van onderwijs en levenslang leren	PABA3312	5 EC
M&T keuzeworkshop (keuze uit twee van onderstaande)		5 EC
Statistische modelbouw	PABA3011	2,5 EC
Historisch pedagogisch onderzoek	PABA3012	2,5 EC
Interventie-onderzoek	PABA3013	2,5 EC
Interview-/inhoudsanalyse	PABA3014	2,5 EC
Observeren	PABA3015	2,5 EC
IRT modellen	PABA3016	2,5 EC

B. Oriëntatie **Orthopedagogiek**:

a. Bachelor-2:

Stromingen in theorie en praktijk van de orthopedagogiek	PABA5245	5EC
Opvoeden van personen met beperkingen 1	PABA5234	5 EC
Leer- en onderwijsproblemen 1	PABA5252	5 EC
Psychopathologie kind en jeugdige	PABA5273	5 EC
Diagnostiek en behandeling	PABA5213	5 EC

b. Bachelor-3:

Bachelorstage	PABA5375	5 EC
M&T keuzeworkshop (keuze uit twee van onderstaande)		5 EC

Statistische modelbouw	PABA3011	2,5 EC
Historisch pedagogisch onderzoek	PABA3012	2,5 EC
Interventie-onderzoek	PABA3013	2,5 EC
Interview-/inhoudsanalyse	PABA3014	2,5 EC
Observeren	PABA3015	2,5 EC
IRT modellen	PABA3016	2,5 EC

2. De volgende onderdelen, als genoemd in artikel 3.3 lid 1 omvatten, naast het onderwijs in de vorm van hoorcolleges, een practicum in de daarbij aangegeven vorm en van de daarbij vermelde omvang:

A. Oriëntatie **Pedagogiek/Onderwijskunde**:

a. Practica Bachelor-2

PABA2207	oefening, opdracht en verslaglegging	70 uren
PABA2104	oefening, opdracht en verslaglegging	22 uren
PABA2210	oefening, opdracht en verslaglegging	70 uren
PABA2209	oefening, opdracht en verslaglegging	60 uren
PABA2208	oefening, opdracht en verslaglegging	28 uren

b. Practica Bachelor-3

PABA3312	oefening, opdracht en verslaglegging	20 uren
PABA3011	oefening, opdracht en verslaglegging	70 uren
PABA3012	oefening, opdracht en verslaglegging	70 uren
PABA3013	oefening, opdracht en verslaglegging	70 uren
PABA3014	oefening, opdracht en verslaglegging	70 uren
PABA3015	oefening, opdracht en verslaglegging	70 uren
PABA3016	oefening, opdracht en verslaglegging	70 uren

B. Oriëntatie **Orthopedagogiek**:

a. Practica Bachelor-2

PABA5245	oefening, opdracht en verslaglegging	28 uren
PABA5252	oefening, opdracht en verslaglegging	50 uren
PABA5273	oefening, opdracht en verslaglegging	34 uren
PABA5213	oefening, opdracht en verslaglegging	100 uren

b. Practica Bachelor-3

PABA5375	oefening, opdracht en verslaglegging	136 uren
PABA3011	oefening, opdracht en verslaglegging	70 uren
PABA3012	oefening, opdracht en verslaglegging	70 uren
PABA3013	oefening, opdracht en verslaglegging	70 uren
PABA3014	oefening, opdracht en verslaglegging	70 uren
PABA3015	oefening, opdracht en verslaglegging	70 uren
PABA3016	oefening, opdracht en verslaglegging	70 uren

3. Met betrekking tot de volgende onderdelen geldt het met voldoende resultaat deelnemen aan het practicum als het behalen van het desbetreffende tentamen: *PABA5375 en de M&T keuzeworkshops: PABA3011, PABA3012, PABA3013, PABA3014, PABA3015, PABA3016*.

Artikel 3.4 De bachelorthese

1. De bachelorthese omvat een practicum bestaande uit een onderzoeksopdracht en verslaglegging daarvan, met een omvang van 10 EC (280 uren)

2. Met betrekking tot de volgende onderdelen geldt het met voldoende resultaat deelnemen aan het practicum als het behalen van het desbetreffende tentamen: bachelorthese.

Artikel 3.5 De minorruimte van de postpropedeutische fase Pedagogische Wetenschappen

1. De in artikel 3.1.3 genoemde Universitaire minor kan worden gekozen uit het aanbod van Universitaire minoren door de faculteiten van de Rijksuniversiteit Groningen. Hierbij komen de Universitaire minoren die door de opleiding zelf worden aangeboden niet in aanmerking als keuze. Studenten Pedagogische Wetenschappen van de RUG zijn dus uitgesloten van deelname aan de minor *Challenging Youth*.

2. De in artikel 3.1.3 genoemde vrije (of persoonlijke) minor kan worden samengesteld uit een pakket van (universitaire, academische) studie-onderdelen van 30 EC (2 x 15 EC).

3. De in artikel 3.1.3 genoemde verdiepingsminoren zijn:

   A. De verdiepingsminor van de oriëntatie **Pedagogiek/ Onderwijskunde**. Deze omvat een keuze uit de volgende onderdelen met de daarbij behorende studielast:

Evidence-based interventies in het onderwijs	PABA3306	5 EC
Onderwijs ontwerpen	PABA3308	5 EC
Onderwijs in ontwikkeling	PABA3307	5 EC
International history of educational ambitions*	PABA3309	5 EC
Werkgerelateerd leren	PABA3313	5 EC
Sociale en educatieve interventies	PABA3311	5 EC
Jeugd: visies en beleid	PABA3310	5 EC

*Tevens onderdeel in de minor *Challenging Youth*

   B. De verdiepingsminor van de oriëntatie **Orthopedagogiek**. Deze omvat een keuze uit de volgende onderdelen met de daarbij behorende studielast**:

OPB: Evidence based intervention 1	PABA5358	5 EC
OPB: Evidence based intervention 2	PABA5336	5 EC
DI: Leerproblemen 1	PABA5353	5 EC

DI: Leerproblemen 2	PABA5354	5 EC
GOP: interventies	PABA5356	5 EC
Professionele vaardigheden	PABA5357	5 EC
GOP: Kwaliteit en effectiviteit van de jeugdzorg	PABA5355	5 EC
Jeugd: visies en beleid	PABA3310	5 EC

** Studenten die de praktijkvariant binnen de Master Orthopedagogiek willen volgen, wordt aangeraden om tenminste één differentiatie èn het onderdeel *Professionele vaardigheden* te kiezen uit bovenstaand aanbod. Deze kennis wordt bekend verondersteld, maar is geen formele toelatingseis.

4. De volgende onderdelen, als genoemd in artikel 3.5 lid 3 omvatten, naast het onderwijs in de vorm van hoorcolleges, een practicum in de daarbij aangegeven vorm en van de daarbij vermelde omvang:

   A. Verdiepingsminor **Pedagogiek/Onderwijskunde**:

PABA3306	oefening, opdracht en verslaglegging	40 uren
PABA3308	oefening, opdracht en verslaglegging	26 uren
PABA3307	oefening, opdracht en verslaglegging	70 uren
PABA3309	oefening, opdracht en verslaglegging	84 uren
PABA3313	oefening, opdracht en verslaglegging	58 uren
PABA3311	oefening, opdracht en verslaglegging	40 uren
PABA3310	oefening, opdracht en verslaglegging	60 uren

   B. Verdiepingsminor **Orthopedagogiek**:

PABA5358	oefening, opdracht en verslaglegging	112 uren
PABA5336	oefening, opdracht en verslaglegging	30 uren
PABA5353	oefening, opdracht en verslaglegging	10 uren
PABA5354	oefening, opdracht en verslaglegging	28 uren
PABA5356	oefening, opdracht en verslaglegging	112 uren
PABA5357	oefening, opdracht en verslaglegging	90 uren
PABA5355	oefening, opdracht en verslaglegging	16 uren
PABA3310	oefening, opdracht en verslaglegging	60 uren

5. Met betrekking tot de volgende onderdelen geldt het met voldoende resultaat deelnemen aan het practicum als het behalen van het desbetreffende tentamen: PABA5357.

Artikel 3.6 Het Honourstraject

1. De opleiding biedt in het eerste en tweede postpropedeutische jaar van de studie een honoursprogramma voor getalenteerde studenten. Het honoursprogramma heeft een omvang van 45 EC, waarvan 25 EC verzorgd wordt door de opleiding en 20 EC door het externe Universitaire Honours College. Succesvolle deelname aan alleen het opleidingsdeel wordt gewaardeerd met de aantekening ‘Programme of Excellence’ op het diplomasupplement bij het bachelordiploma.

Honoursstudenten volgen in principe alle onderdelen van het honoursprogramma zoals genoemd in Artikel 3.6. Elk van de met succes afgeronde afzonderlijke onderdelen wordt op het diplomasupplement genoemd. Indien alle onderdelen met succes zijn afgerond wordt een certificaat uitgereikt.

Het opleidingsdeel bestaat uit de volgende onderdelen met de bijhorende studielast:

HO1	Oriëntatie op onderzoek	5 EC
HO2	Participatie in onderzoek in BA 2 fase	10 EC
HO3	Participatie in onderzoek in BA 3 fase	10 EC

Een variant op het opleidingsdeel is het zgn. Excellentietraject gericht op de professie. In dit traject bestaat het opleidingsdeel uit:

HO/P	Oriëntatie wetenschap-praktijk	5 EC
HO/P	Participatie in professie BA 2	10 EC
HO/P	Participatie in professie BA 3	10 EC

De 45 EC van het Honours traject zijn additioneel ten opzichte van het reguliere post-propedeutisch programma van 120 EC.

2. De volgende onderdelen, als genoemd in art. 3.6, lid 1, omvatten een practicum in de daarbij aangegeven vorm en van de daarbij vermelde omvang:

HO1	oefening, opdracht en verslaglegging	140 uren
HO2	oefening, onderzoeksopdracht en andere werkvormen	280 uren
HO3	oefening, onderzoeksopdracht en andere werkvormen	280 uren

Idem voor HO/P variant

3. Met betrekking tot de volgende onderdelen geldt het met voldoende resultaat deelnemen aan het practicum als het behalen van het desbetreffende tentamen: HO1, HO2, HO3. Idem voor HO/P variant.

4. Toelaatbaar tot het honoursprogramma zijn goed presterende (richtlijn top 15% van hun jaargroep) en gemotiveerde studenten. Toelaatbare studenten kunnen solliciteren op een plaats in het honoursprogramma door een brief met motivatie en cijferlijst op te sturen naar de coördinator van het programma. Selectie gebeurt op basis van de toegezonden stukken en een gesprek.

Artikel 3.7 Minor *Challenging youth*

1. Miv. 2014-2015 biedt de opleiding Pedagogische Wetenschappen een minor Challenging youth van 30 ECTS (2 x 15 ECTS) aan. De minor is Engelstalig en omvat de volgende verplichte studieonderdelen:

Introduction to challenging behaviour in youth	PAMIN01	1 EC
Issues in child-rearing and challenging behavior	PAMIN09	9 EC

Gender and diversity in education	PAMIN06B	10 EC
Paper	PAMIN02	5 EC
International history of educational ambitions	PAMIN08	5 EC

2. Toelaatbaar tot de minor Challenging Youth zijn:
   1. Studenten die zijn ingeschreven voor een bacheloropleiding van de Rijksuniversiteit Groningen, mits zij de propedeuse van de betreffende opleiding hebben behaald. Uitgezonderd zijn studenten van de bacheloropleiding Pedagogische Wetenschappen.
   2. Studenten die staan ingeschreven voor een bacheloropleiding aan een andere universiteit in Nederland, mits zij de propedeuse van de betreffende opleiding hebben behaald.
   3. Buitenlandse studenten die minimaal het eerste jaar van hun universitaire opleiding hebben afgerond.
   4. Ed-exchange studenten.

Artikel 3.8 Equivalenties

De hieronder genoemde cursussen mogen niet gevolgd worden door studenten die in een eerder studiejaar de daarnaast vermelde corresponderende cursus behaald hebben.

Nieuwe code	Naam	Equivalent aan
PABA5245	Stromingen in theorie en praktijk van de ortho-pedagogiek	PABA5244

Paragraaf 4. Tentaminering en tentamens in het programma

Artikel 4.1 Verplichte volgorde van tentamens

Aan de tentamens van de hierna te noemen onderdelen kan niet eerder worden deelgenomen dan nadat de tentamens van de daarbij vermelde onderdelen zijn behaald:

1. Voor de voorwaarden voor toelating tot de postpropedeutische fase wordt verwezen naar art 6.1 van de GMW onderwijs- en examenregeling.
2. Een student mag pas aan het bachelorwerkstuk beginnen wanneer de Propedeuse (60 EC) met voldoende resultaat is afgerond en tenminste 40 EC van de postpropedeutische fase zijn behaald.
3. Indien de student de datum van zijn afstuderen wil uitstellen in verband met nog extra af te leggen tentamens, dient hij de examencommissie tijdig schriftelijk hiertoe te verzoeken.

WIJZIGINGEN